

ΕΤΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

ΕΘΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

Ἐκδιδόμενον τὴν πρώτην ἐκάστου μηνός,

ὑπὸ

Ἀλεξάνδρου Γ. Σκαλίδου.

ΤΙΜΗ ΕΤΗΣΙΑΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ.

Ἐν Ἑλλάδι	δραχ. 10.
Ἐν Τουρκίᾳ	φράγ. 16.
Ἐν Μολδοβλαχίᾳ	φλωρ. 2.

Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται τὴν 1 Ὀκτωβρίου καὶ λήγουσι τὴν 30 Σεπτεμβρίου.

ΑΘΗΝΗΣΙ,

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ
ΔΓΓ. ΚΑΝΑΡΙΩΤΟΥ.

ΟΔΟΣ ΧΡΥΣΟΣΠΗΛΛΙΩΤΙΣΣΗΣ,
ΑΡΙΘ. 14.

1869.

ΕΘΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΑΡΡΟΔΑΙΚΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΑΠΑΞ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ.

ΕΤΟΣ Δ'.—ΦΥΛΛΑΔ. 106.

1 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1869.

ΠΟΙΗΤΙΚΗ ΠΛΕΙΑΣ.

Α'.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΣΧΕΝΙΕΡΟΣ.

(Συνέχεια και τέλος).

VII

Και ἤδη ἡ ἡὺς εὐέλπιδος μέλλοντος οὐ μόνον διὰ τὴν Γαλλίαν ἀλλὰ καὶ διὰ τὸν κόσμον ὀλόκληρον ὑπέφωσκεν ἐπὶ τοῦ Γαλλικοῦ στερεώματος.

Ἡ ἐπανάστασις τοῦ 1789.

Τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα πιεζόμενον ἐπὶ τοσοῦτους αἰῶνας ὑπὸ τὴν πέδην ἀποτροπαίων προλήψεων, καταδυναστευόμενον ἐνθεν μὲν ὑπὸ τῶν ἡγεμόνων, ἐκεῖθεν δὲ ὑπὸ τοῦ ἱερατείου καὶ τῶν εὐγενῶν, ἀνέμενε μόνον τὴν κατάλληλον εὐκαιρίαν, ὅπως ἐξεγερθὲν φοβερὸν ἀποτινάξῃ τὸν δούλειον ζυγὸν τὸν βαρύνοντα ἐπὶ τοῦ τραχήλου του καὶ νικηφόρον κατασυντρίψῃ τοὺς χθῆς καὶ πρώην ὑβριστάς του. Τα ζοφερά σκοτὴ τοῦ Μεσαίωτος διελύοντο ἤδη. Ἡ ὑπὸ τῆς δουλείας τὸν μανδραγόραν καθύδουσα ἀνθρωπότης ἐξηγείρετο· καὶ ὁ κρότος τῶν ἀλύσων αὐτῆς ἐξεγειρομένης, ἐμηδένιζε τὰ ἀπαίσια βαυκαλήματα τῶν τυράννων, δι' ὧν ἐβαυκάλων τὸν προαιώνιον ὕπνον της. Οἷα φοβερά ἐξέγερασι! Ἐξηγείρετο διὰ νὰ ἐκδικηθῇ τοσοῦτων αἰῶνων σκοτασμὸν, διὰ νὰ τιμωρήσῃ τοσοῦτων αἰῶνων ἀδικήματα, διὰ νὰ ἀνέλθῃ εἰς τὴν προσήκουσαν αὐτῇ περιωπὴν. Ἀ-

νεπόλει τὰς ἐκατόμβας τῶν προσενεχθέντων θυμάτων ὑπὲρ τῶν δικαίων της καθ' ὅλον τὸ ζοφερὸν ἐκείνο καὶ ἀπαίσιον τοῦ Μεσαίωτος διάστημα, καὶ θάρραλέα ἤρχετο νὰ συμπληρώσῃ καὶ περατώσῃ τὸ ἡμιτελὲς αὐτῶν ἔργον. Πόσαι θυσίαι, πόσα μαρτύρια, πόσα αἵματα ἐπότισαν τὸ θαλερὸν τῆς ἐλευθερίας δένδρον ὅπως ἀνδρωθῇ, ὅπως ἀναπτύξῃ τοὺς κλῶνας αὐτοῦ, προσκαλοῦν ὑπὸ τὴν ἀμφιλαφῆ καὶ εὐεργετικὴν αὐτοῦ σκιάν τοὺς λαοὺς εἰς γενικὴν ἀγάπης καὶ ἀδελφότητος πανδαισίαν! Δεσμῶτις καὶ προγραφομένη ἡ θεὰ τῶν λαῶν ὑπὸ τῶν ἰσχυρῶν τῆς γῆς, ὑπὸ τῶν διαδόχων τοῦ μεγάλου ἐκείνου μάρτυρος τοῦ ἐπισήμως ἀνακηρύξαντος τὰ δίκαια τῆς ἀνθρωπότητος, θραύουσα τὰ δεσμά της προσεκάλει τοὺς λαοὺς εἰς ἐξέγερασι, ἀναμιμνήσκουσα αὐτοῖς τὴν κατ'εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν Θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς αὐτῶν ὑπαρξιν, βροντώδη καὶ κεραύνεια ἔπη ἀναφωνοῦσα εἰς τὰς ἀκοὰς τῶν τυράννων :

'Ελευθερία, Ἰσότης, Ἀδελφότης . . .

Πλήρης ἐλπίδων ἀνέτελλε διὰ τὴν Γαλλίαν τὸ ἔτος 1789.

Ἦτο ὁ Μεσαίος τῶν νέων ἰδεῶν, ὁ προαγγελθεὶς καὶ προπαρασκευασθεὶς ὑπὸ τοσοῦτων μαρτύρων ὀλοκλήρων ἐκατονταετηρίδων.

Τὸ τέως κοινωνικὸν καθεστῶς ὁσημέραι καταρρέον ἐκ τῶν προσβολῶν, ἃς κατήνεγκον αὐτῷ αἱ Ἐγκυκλοπαιδικοί, ὁ Μοντέσκιος, ὁ Βολταῖρος, ὁ Ρουσσὸς, ἐμελλε νὰ ὑποστῇ τὴν τελευταίαν προσβολὴν ὑπὸ τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1789.

Ἐπέστη ἡ εἰμαρμένη ἐποχὴ πλέον,

Τὸ αἰμοσταγὲς οἰκοδόμημα τοῦ ψεύ-
δους καὶ τῆς ἀνομίας ἐκλονίσθη, ἔπεσεν.

Ἡ Βαστίλλα κατεστράφη. Ὁ βασιλεὺς
καὶ ἡ βασίλισσα καθιέρωσαν ὡς πρῶτό-
ναι τῆς πατρίδος καὶ τῆς δημοκρατίας
καὶ ἡ ἐθνικὴ Συνέλευσις ἀνέλαβε τὰς ἡνίας
τοῦ κράτους πολυπορευμένου ὑπὸ ἐσωτερι-
κῶν καὶ ἐξωτερικῶν ἐχθρῶν . . .

Ἰπὸ πόσων ἐλπιδῶν ἀνέπαλλε τότε ἡ
καρδία τῆς Γαλλικῆς νεότητος! Ἡ δὲ
ποιητικὴ καρδία τοῦ Ἀνδρέου, ἡ εὐγενῆς
ἐκείνη καρδία ἡ ἀνατραφεῖσα καὶ διαπλα-
σθεῖσα διὰ τῶν ἀναμνήσεων τῶν ἐνδοξω-
τέρων χρόνων τῆς Ἑλληνικῆς καὶ Ῥωμαϊ-
κῆς Δημοκρατίας ἠδύνατο εἶτι μᾶλλον νὰ
μὴ σκιρτήσῃ; Ἠδύνατο αὐτὸς νὰ μὴν
ἐνδιαφερόμενος μόνον πρὸς τὰς Μούσας,
ἀδιαφορῶν δὲ πρὸς τὴν φωνὴν τῆς πα-
τρίδος;

Καὶ ἐναπέθεσε τὴν λύραν ἐν τῷ ἡρέμῳ
σπουδαστηρίῳ του, ἦν δὲν ὤφειλε πλέον
ν' ἀναλάβῃ ἢ ἐν τῇ εἰρκτῇ πρὸς τὴν λαι-
μητόμον βαδίζων καὶ ἐπεδόθη εἰς τὸν
πολύπονον καὶ κινδυνώδη ἀγῶνα τῆς δη-
μοσιογραφίας.

Ἐνωθεὶς μετὰ τινῶν αὐτοῦ φίλων καὶ
ιδίως τοῦ de Ronge καὶ Roucher ἐπέστησε
τὴν ἐφημερίδα τῶν Παρισίων, ἐν ἣ μετὰ
τόλμης εὐγενοῦς καὶ γενναίας τὴν ἀληθῆ
προσπίζων ἐλευθερίαν, προσέβαλλεν ἀφ'
ἐνὸς μὲν τὰς παλινορθωτικὰς τῶν εὐγε-
νῶν τάσεις, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὴν τότε ἀρξα-
μένην νὰ αἰρῇ θρασεῖαν τὴν κεφαλὴν ἀναρ-
χίαν ἧς πρωτοστάται ἦσαν ὁ Hebert, ὁ
Ἀνάχαρις Κλωτῆ καὶ ἄλλοι. Ἡ εὐγενῆς
καρδία τοῦ ποιητοῦ ἐξ Ἰσοῦ ἐδδελύττετο
τὴν τε μοναρχίαν καὶ τὴν ἀναρχίαν ἐμί-
σει τὴν βασιλείαν τοῦ ἐνός, ὅπως καὶ τὴν
τυραννίαν τῶν πολλῶν ἐπὶ τῶν ὁμοί-
ων τῶν.

Ὁ χαρακτήρ τοῦ Ἀνδρέου Σχενιέρου,
λέγει τις τῶν βιογράφων αὐτοῦ, ἦτο πο-
λέμιος πάσης ὑποκρισίας καὶ παντὸς προ-
νομίου· δὲν ἐπεθύμει πλέον, ὅπως ὁ ἴδιος
ἔλεγε, δημοκρατικὰς μανίας ἢ φρεουδαλι-
κὰς ἀνισότητας, ληστὰς λογχοφόρους ἢ
ληστὰς ἐρυθροῦς, τὴν τυραννίαν τῶν πα-
τριωτῶν ἢ τὴν τυραννίαν τῆς Βαστίλλης·
προνόμιον τῶν κυριῶν τῆς αὐλῆς ἢ προ-
νόμιον τῶν κυριῶν τῶν τριόδων. Ἦθε-
λεν ἐρυθριάζει προκειμένης ἐκλογῆς μετ'

ταξὺ τοῦ Κόβλεντζ (1) καὶ τῶν Ἰακωβί-
νων. Ἐφάνη διακινδυνεύων τὴν ζωὴν του,
ἦν κατόπιν ἀπέλασε προσφερόμενος πρὸς
ὑπερέσπισιν τοῦ Δουδοβίκου ΙΣΤ', καὶ ἔταν
ἡ ὑπόθεσις μεγάλης δυστυχίας ἐφάνη
αὐτῷ ἰσρά, ὁ κάλαμος δὲν ἰδάνεισεν αὐτῇ,
εἶχε χαράξει τοὺς ἰσχυρωτέρους λόγους,
ἐξ ὧν ἐγράφθησαν κατὰ τῆς ἀντιδρά-
σεως ἐκείνης, ἦν ἡ μοναρχικὴ ἐξουσία ἡ-
θελε ποθῆσιν ν' ἀντιθέσῃ εἰς τὴν δικαίαν
τῶν λαῶν ἐλευθερίαν.»

Τοιοῦτος ἦτο ὁ χαρακτήρ τοῦ Ἀνδρέου,
βίος τραχὺς, ἀκαμπτος καὶ δίκαιος, ἀνα-
μιμνήσκων ἡμῖν τοὺς μεγάλους ἐκείνους
χαρακτήρας τῆς Ῥωμαϊκῆς Δημοκρατίας,
ἀναμιμνήσκων τὸν Κάτωνα αὐτοχειριαζό-
μενον χάριν τῆς ἐλευθερίας, ἀναμιμνήσκων
τοὺς τελευταίους ἀνδρας τῆς Ῥώμης, αὐ-
τοκτονουμένους καὶ προγραφομένους μᾶλ-
λον ἢ γινομένους θύματα φρικαλέων θε-
λήσεων ἀπαισίων τυράννων.

Οὕτως ἐνόει τὴν ἐλευθερίαν ὁ Ἀνδρέας·
ἀμιγῆ πάσης κακίας, ἀγνὴν καὶ ἰδανικὴν,
ἀποπνέουσαν τὴν αὐραν παγκοσμίου ἀγά-
πης καὶ ἀδελφότητος.

Ἡ ἐλευθερία, ἐφώνει κατὰ τὴν ἐποχὴν
ἐκείνην ἕτερον θῦμα τῆς λαιμητόμου, ὁ
Κάμιλλος Δεμουλὲν, ἡ ἐλευθερία, ἡ οὐρανό-
πεμπτος ἐλευθερία δὲν εἶναι μία τῶν νυμ-
φῶν τοῦ θεάτρου, δὲν φορεῖ ἐρυθρὸν πῖ-
λον, οὔτε χιτῶνα ῤυπαρόν, δὲν εἶναι ῤα-
κένδυτος. Ἐλευθερία εἶναι ὁ ὀρθὸς λόγος,
ἡ ἰσότης, ἡ δικαιοσύνη, κτλ.»

Τοιαύτην ἠθέλησαν τὴν ἐλευθερίαν οἱ
πλείστοι τῶν ἐπαναστατῶν, οἱ Γιρονδῖνοι,
οἱ Δαντωνισταί· κατὰ τοῦ χειμᾶρρου τῆς
ἀκολάστου ἀναρχίας δὲν ἠδυνήθησαν ν'
ἀντιστῶσι· καὶ ἐνέπεσον ἀλληλοδιαδόχως
εἰς τὸ χαινον βάραθρον, μέχρις ὅτου ἡ
Γαλλία ἀπὸ ἀτοπίας εἰς ἀτοπίαν προβαί-
νουσα καὶ ἀπὸ παρεκτροπῆς εἰς παρεκ-
τροπὴν, ὑπέκυψε τέλος ὑπὸ τὴν σιδηρᾶν
πτέρναν τοῦ Ναπολέοντος.

VIII.

«Où pense comme moi où je te tue.»

Σκίπτου ὡς ἐγὼ ἄλλως σὲ φοροῦ

(1) Κόβλεντζ, φρούριον εἰς τὰ σύνορα τῆς Γαλ-
λίας καὶ Πρωσίας, ἐν ᾧ ἔγινετο ἡ συνέντευξις
τῶν Γάλλων μεταναστῶν, οἵτινες ἀπέτελλαν
τὸν στρατὸν τοῦ Κογιὲ καὶ ἐστρέψαν κατὰ τὰς
πατρίδας των.

ἦτο τὸ ἀπαίσιον σύνθημα τῶν ζοφερῶν
ἐκείνων χρόνων τῆς Τρομοκρατίας. Ἐκα-
τόμβαι θυμάτων ἐθυσιάζοντο καθ' ἐκά-
στην ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τοῦ ἰκριώματος ὡς
ἐξίλαστήριος προσφορά εἰς τὴν ἀγνὴν καὶ
σάφρονα θεᾶν Ἐλευθερίαν, ἧτις ἐθεωρήθη
κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους ὡς ἡ αἰμοδιψῆς
θεότης βαρβάρου καὶ ἀγρίας ἐθνότητος. Αἱ
εἰρκταὶ ἦσαν πλήρεις ἀθῶν σφαγίων πάσης
ἡλικίας καὶ παντὸς φύλου· οἱ ἐναρετώτε-
ροι τῆς Γαλλίας ἄνδρες ἢ ἀνῆρχοντο ἐπὶ
τοῦ ἰκριώματος, ἢ κατεδικάζοντο ἀφ'
ἐαυτῶν εἰς αἰφυγίαν. Εὐδαίμονες ἐκείνοι,
οἵτινες ἠδυνήθησαν ἀκολούθως νὰ εἰπωσι
μετὰ τοῦ Sieyès: ἔζησα! . . .

Ἐν τῇ θλιβερᾷ ταύτῃ καταστάσει, ἐνῶ
πάντες οἱ ἄνδρες σκεπτόμενοι περὶ τῆς
κεφαλῆς των, ἐνοχον ἐτήρουν σιγὴν, μία
γυνὴ ἐνόμισεν ὅτι ἠδύνατο ν' ἀπλλάξῃ
τὴν πατρίδα τῆς ἀπὸ τῆς φρικώδους ταύ-
της καταστάσεως—ἡ Καρλόττα Κορδαίη.

«Ἦτο, λέγει ὁ Λαμαρτίνος, ἀπόγονος
τοῦ μεγάλου τραγικοῦ ποιητοῦ τῆς Γαλ-
λίας Πέτρου Κορνηλίου, διότι οἱ ποιηταὶ
καὶ οἱ ἥρωες εἰσὶ τέκνα τῆς αὐτῆς φυ-
λῆς. Οὐδεμία ὑψίσταται μετὰξὺ αὐτῶν
διαφορὰ ἢ ἡ τῆς ιδέας πρὸς τὴν πρᾶξιν.
Οἱ μὲν πράττουσιν, ὅτι οἱ ἄλλοι ἐπινοοῦ-
σιν. Ἀλλὰ τοῦτο εἶναι ἰδιαιτέρα σκέψις.
Αἱ γυναῖκες εἰσὶ φύσει ἐνθουσιώδεις ὡς οἱ
μὲν, τολμηραὶ ὡς οἱ ἕτεροι. Ἡ ποίησις,
ὁ ἡρωϊσμός καὶ ὁ ἔρωσ ἐχουσι τὴν αὐτὴν
καταγωγὴν.»

Αἱ δυστυχίαι τῆς Γαλλίας κολυμβώ-
σης εἰς τὰ αἵματα τῶν ἰδίων αὐτῆς τέ-
κνων, συνεκίνησαν τὴν καρδίαν τῆς εὐαι-
σθήτου κόρης· ἀπῆλθε τῆς Νορμανδίας
τῆς γενεθλίου αὐτῆς γῆς, ἀγούσα εἰς Παρι-
σίους καὶ κρύπτουσα ὑπὸ τὴν ἐσθῆτα αὐ-
τῆς τὸ τυραννοκτόνον ἐγχειρίδιον καὶ
προσφώνησιν εἰς τοὺς φίλους τῶν νόμων
καὶ τῆς εἰρήνης Γάλλους, ἧς καταχωρί-
ζομεν ἐνταῦθα ὀλίγους στίχους.

« . . . Ὁ πατὴρ μου! αἱ δυστυχίαι σου
διασπαράττουσι τὴν καρδίαν μου· δὲν δύ-
ναμαι νὰ σοὶ προσφέρω ἢ τὴν ζωὴν μου
καὶ εὐγνωμονῶ τῷ οὐρανῷ τῆς ἐλευθερίας
ὅτι δύναμαι νὰ διαθέσω ταύτην. Οὐδεὶς
θέλει ζημιωθῆ ἕνεκα τοῦ θανάτου μου . . .
Ἐπιθυμῶ ὅπως ὁ τελευταῖος στεναγμός
μου ἢ ὠφέλιμος τοῖς συμπολίταις μου
καὶ ἡ κεφαλὴ μου μετενεχθεῖσα εἰς Πα-

ρίσιους ἢ ἀντικείμενον χλευασμοῦ δι-
δλους τοὺς φίλους τῶν νόμων! Εἶθε τὸ
παράφορον ὄρος νὰ ἴδῃ τὴν στέρνησιν του
γεγραμμένην διὰ τοῦ αἵματός μου! εἶθε
νὰ ἡμαὶ τὸ τελευταῖον αὐτῶν θῦμα, καὶ ἡ
ἐκδικηθεῖσα ἀνθρωπότης νὰ διακηρύξῃ ὅτι
ἦμην ἀξία αὐτῆς! . . . Ἄν ἡ ἐπιχειρήσις
μου ἀποτύχῃ, Γάλλοι, σὰς εἰδείξα τὸν
δρόμον, γνωρίζετε τοὺς ἐχθρούς σας, ἐγέρ-
θητε! βαδίζετε! κτυπάτε! . . . »

Καὶ μετ' ὀλίγον ὁ Μαρά δὲν ὑπῆρχε
πλέον εἰς τὴν ζωὴν, φονευθεὶς ὑπὸ τῆς
νέας Ἰουδίθ τῆς Ἐλευθερίας.

Ἡ νέα κόρη ἀπέτιε τὴν ποιὴν αὐτῆς
ἀνερχομένη εἰς τὸ ἰκρίωμα, ἐνῶ ὁ Μαρά
ἀπεθεοῦτο, ἐκατόμβαι δὲ θυμάτων ἐφο-
νεύοντο πρὸς ἐκδίκησιν τοῦ θανάτου του.

Πένθιμος σιωπῇ περιέβαλε τὴν ἀνά-
μνησιν τῆς Καρλόττας· ἤρεμα μόνον καὶ
ἐν παραδύττῳ δάκρυα ἐσπένδοντο διὰ τὸν
ἄωρον καὶ ἀδικὸν αὐτῆς θάνατον.

Ἐν τῇ γενικῇ ταύτῃ ἀθυμίᾳ καὶ κα-
ταπτώσει ὁ Ἀνδρέας Σχενιέρος ἐνόμισεν
ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ σιγήσῃ· ἐνῶ ὑπὸ εὐτε-
λῶν ἀνθρώπων ἀπεθεοῦτο ὁ Μαρά, ὕμνοι
δὲ ἀνεπέμποντο εἰς τὴν ἐναγῆ αὐτοῦ μνή-
μην, ἐνόμισεν ὅτι ἦτο ἀρνησις πρὸς τὴν
ἀρετὴν καὶ τὴν ἐλευθερίαν ἐν τῷ μυχῷ
τῆς παλλούσης αὐτοῦ καρδίας νὰ λα-
τρεύῃ ἐν σιγῇ ἐκείνην «ἧτις διὰ τοῦ θα-
νάτου τῆς ἐπίστευσεν ὅτι σώζει τὴν Γαλ-
λίαν, καὶ ἐθυσίασε τὰς ἡμέρας τῆς, τιμω-
ροῦσα κακουργήματα.»

Ὅταν εἰς τὰ ἔθνη ἐκλίπη πᾶσα πολι-
τικὴ ἀρετὴ καὶ ἀνδρία, ὅταν ὁ λαὸς ὀλό-
κληρος ἀναισθητῶν καθίσταται βορὰ ἀ-
παισίου τυράννου, εἴτε οὗτος φέροι τοῦ
μονάρχου τὸ στέμμα, εἴτε τοῦ δημαγω-
γοῦ τὸν τίτλον, ἡ μόνη σωτηρία τοῦ ἔθνους
ἐκείνου ἐναπόκειται εἰς τὸ ζῆφος τοῦ Ἀρ-
μοδίου καὶ τοῦ Βρούτου ἢ εἰς τῆς Καρ-
λόττας τὸ ἐγχειρίδιον! . . .

Δὲν ἔμεινεν ἄφωνος ὁ Ἀνδρέας διὰ τὸν
θάνατον τῆς γενναίουφρονος κόρης. Διέβρηξε
τὴν σιγὴν, ὁ πολιτικὸς δημοσιογράφος
ἀνεμνήσθη τοῦ ποιητοῦ καὶ δι' ἰσθῆς ἀπο-
σταζούσης δηλητήριον, ἧς καταχωρίζομεν
ἐνταῦθα ὀλίγας στροφάς, ἐξύμνησε τὸν
θάνατον τῆς ἡρώιδος:

«Ὁ ὀφθαλμός σου σὲ εἶδεν ἐν ὑπερ-
τάτῃ χαρᾷ νὰ εὐγνωμονῆς τῷ βραχίονί
σου, θεωροῦσα τὸ θῦμα· τὸ βλέμμα σου

τῷ λέγειν: Ἰπαγε μακρόν τύραννε, ἔπαγε, δράμι, ἀνοίγων τὸν δρόμον εἰς τοὺς συνένδους σου τυράννους. Τὸ μόνον σου θελήτηρον ὑπῆρξε νὰ λούσῃαι ἐν τῷ αἵματι, ἥδη λούσῃαι ἐν τῷ ἰδικῷ σου, ἀναγνωρίζων τὸ θῆλον.

Ἡ Ἑλλάς, ὡ ἐνδοξὸς κόρη! θαυμάζουσα τὴν τόλμην σου ἤθελεν ἐξαντλήσει τὴν Πάρον, τοποθετοῦσα τὸ ἀγαλμα σου ἐγγὺς τοῦ Ἀρμόδιου τοῦ φίλου σου, ἐπὶ δὲ τοῦ μνήματός σου χοροὶ ὑπὸ θείας μίθης κατελιημένοι ἤθελον ὑμνήσει τὴν Νέμεσιν, τὴν βραδείαν θεότητα, ἥτις πλήττει τὸν πονηρὸν καὶ ἐπὶ τοῦ θρόνου τοῦ κοιμώμενον.

Ἡ Ἄλλ' ἡ Γαλλία ἐγκυκαλείπει τὴν κεφαλὴν σου ὑπὸ τὴν μάχαιράν. Διὰ δὲ τὸ σφαγῆν τέρας παρεσκευάσθη ἑορτὴ ὑπὸ τῶν συνέταιρων του, ἀξίων ἀπάντων τῆς τύχης του. Ὡ! ὑπὸ ποίας εὐγενεὺς ἀγερωχίας προπεμειδίασε τὸ χεῖλός σου, δταν ληστής, ἐκδικητὴς τοῦ ἀγρίου ἐκείνου ληστοῦ ἐπίστευσεν ὅτι θέλει σὲ κάμει νὰ ὠχριάσῃ ἀπειλῶν σοι τὸν θάνατον!

Ἐἰς ἐγκληματίας ἔρπει ὀλιγώτερον ἐν τῷ βορβόρῳ τούτῳ. Ἡ ἀρετὴ σὲ χειροκροτεῖ τῶν ἀβρενωπῶν αὐτῆς ὕμνων ἀκουσον, ὠραία ἠρῶς, ἀκουσον τοὺς σεβαστοὺς φθόγγους: ὡ ἀρετὴ, τὸ ἐγχειρίδιον, μόνη ἐλπὶς ἐπὶ τῆς γῆς, εἶναι τὸ ἱερὸν ὄπλον σου, δταν ὁ κεραυνὸς ἐπιτρέπη νὰ βασιλεύῃ τὸ ἐγκλημα καὶ σὲ πωλῇ εἰς τοὺς νόμους του! . . .

Καὶ δὲν ἦτο ἀξίος τοῦ μίσους τῆς αἰμοχαροῦς πατρίας ὁ εὐγενὴς καὶ τολμηρὸς πολίτης, διὰ τοιαύτης φθῆς ἐξυμνήσας τὸν θάνατον τῆς Καρλόττας, ἐν δὲ τῇ ἐφημερίδι του στηλιτεύσας θνασιμῶς τὸν σκαιὸν ἐκείνον ἀνθρωποφάγον Κολλῶ δ' Ἑρμποῦ, τὸν καταστροφέα τῆς ἀτυχοῦς πόλεως τοῦ Δουγδούνου, πικρῶς δὲ προσβαλῶν τὸν ὑπὲρ πάντας τοὺς ἄλλους τότε ἰσχύοντα Ροβισπιέρρον καὶ προσφερθεὶς πρὸς ὑπεράσπισιν τοῦ Δουδοβίκου ΙΖ' μετὰ τοῦ Μαλεσέρρη ἐξ ὑπερμέτρου γενναιοφροσύνης καὶ νομιμότητος ἐλαυνόμενος:

Καὶ ὅπως καταδειξώμεν ἐντελέστερον τὴν εὐγενὴ εἰκόνα τοῦ Πόιητος τοῦ κατὰ τὴν θυελλώδη ἐκείνην ἐποχὴν σταθεροῦ διαμεινάντος εἰς τὰς εὐγενεὶς καὶ ἀληθῶς φιλελευθέρους αὐτοῦ πολιτικὰς ἀρχάς,

παρατίθειμεν ἐνταῦθα ἀπόσπασμά τι εὐρεθὲν μετὰ θάνατον ἐν τοῖς χειρογράφοις αὐτοῦ, ἐν ᾧ ἀκριβῶς ἀπεικονίζονται τὰ ἐνδομυχα αὐτοῦ αἰσθήματα.

«Εἶναι ἀδύνατον νὰ συμμεριθῶ τὸ αἶσχος τοῦ ἀπείρου τούτου πλῆθους, τὸ ὁποῖον ἐνδομυχῶς ἀπατροπιάζεται ἐξίσου μετ' ἐμοῦ, ἀλλὰ τὸ ὁποῖον ἐπιδρακίμαζει καὶ ἐνίσχυει, τοῦλάχιστον διὰ τῆς σιωπῆς του, κτηνώδους σκληροῦς καὶ πράξεις ἀπρότροπαίους. Ἡ ζωὴ δὲν εἶναι ἀξία τσαοῦ του ὀνειδούς. Ὄταν τὰ γελοιώδη θεάτρα, τὰ καπηλεία καὶ τὰ καταγώγια ἐξέμῳσι κατὰ χιλιάδας νόμοθάτας, ἀρχοντας καὶ στρατηγούς, ἐξερχομένους ἐκ τοῦ βορβόρου διὰ τὸ καλὸν τῆς πατρίδος, ἔχω ἄλλην φιλοδοξίαν καὶ δὲν πιστεύω ἑμαυτὸν ἀνάξιον τῆς πατρίδος μου, λόγου γινόμενου ἡμέραν τινά: Οὗτος ὁ τόπος ὁ παραγαγὼν τότε τσαοῦτα παράδοξα ἀνοησίας καὶ χαμπερσίας, παρήγαγεν ἐπίσης μικρὸν ἀριθμὸν ἀνδρῶν μηδὲ τῷ λογικῷ αὐτῶν μηδὲ τῇ συνειδήσει ἀποταχθέντων μάρτυρες ἐνόχων θριάμβων, ἐνέμειναν φίλοι τῆς ἀρετῆς, οὐδὲως δ' ἠρυθρίασαν διότι ὑπῆρξαν ἀγαθοί. Κατὰ τοὺς βιαίους ἐκείνους χρόνους ἐτόλμησαν νὰ ὀμιλήσωσι περὶ δικαιοσύνης κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους τῆς παραφροσύνης ἐτόλμησαν νὰ σκεφθῶσι, κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους τῆς ἀγενεστέρως ὑποκρισίας οὐδαμῶς προσεποιήθησαν τὸν ἐγκληματίαν, ἐξαγοράζοντες τὴν ἀνεσιν αὐτῶν δι' ἐξόδων τῆς καταπιεζομένης ἀθωότητος: οὐδαμῶς ἀπέκρυψαν τὸ κατὰ τῶν δημίων μίσος, ὅπως ὑπερασπισθῶσι τοὺς φίλους, ἐκδικούμενοι τοὺς ἐχθρούς των: οὐδενὸς ἐφείσθησαν ἐγκλήματος: καὶ τις ὀνομαζόμενος Α. Σ. (Ἀνδρέας Σχενιέρος) ὑπῆρξεν εἰς τῶν πέντε ἢ ἕξ, οὐς οὔτε ἡ γενικὴ παραφροσύνη, οὔτε ἡ ἀπληστία, οὔτε ὁ φόβος ἠδυνήθησαν ν' ἀναγκάσωσιν, ὅπως κλίνωσι τὸ γόνυ ἐνώπιον ἐστεμμένων δολοφόνων, ὅπως θίξωσι χεῖρας ἐκ φόνων μεμολυσμένας καὶ καθήσωσιν εἰς τράπεζαν ἐν ἣ ἐπίνετο ἀνθρώπινον αἷμα.»

Ταῦτα γράφων καὶ διὰ τοιαύτης εὐγενούς καὶ ἀρχαϊκῆς τόλμης καταφερόμενος κατὰ τῆς πολιτικῆς ἀκολασίας καὶ τῶν παρεκτροπῶν, ἦτο ἐπόμενον νὰ ἐπισπάσῃ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του τὴν καταγίδια τῆς ἐκδικήσεως. Ἀφρὸν ἀρετῆ καὶ πυρίσπους

γενναιοφροσύνη, δύναται ν' ἀνακράξῃ ὁ σκεπτικὸς, ὁ πεπωρωμένος ἐγώιστής, ὁ εἰς τὸν βωμὸν ἀγενοῦς καὶ ποταπῆς φιλοδοξίας θυσιάζων καὶ ἀρετὴν καὶ πατρίδα καὶ συνείδησιν! Καὶ δὲν ἠδύνατο θωπεύων καὶ περιποιούμενος τὰ πάθη φρενητιῶντος ὄχλου ν' ἀνέλθῃ εἰς τὴν ἀνωτάτην τῆς πολιτείας βαθμίδα! καὶ δὲν ἠδύνατο δίκην Barrère (1) ἤ τινος ἄλλου τοιοῦτου νὰ εἰσέρχεται εἰς τὴν Συνελεύσιν φέρων ὑπὸ μάλης δύο λόγους, τὸν μὲν ὑπὲρ τῆς μιᾶς τὸν δὲ ὑπὲρ τῆς ἑτέρας τῶν μερίδων, κατὰ τὰς περιστάσεις! Ὁ τῆς ἱστορίας τὰς δέλους ἀναφυλλίζων, μελαγχολώδης καὶ σύννους δύναται πολλάκις ὀλοκλήρους σελίδας νὰ διέλθῃ αὐχμηρᾶς κοινωνικῆς ἐρημίας, οὐδαμῶς τὴν χλοάζουσαν ὄσιν προσανατέλλουσαν συναντῶν, ἀλλ' αἰφνης τὸ μεγαλοπρεπὲς θέαμα αὐτῆς οἶνει ἀναδουούσης θέλει σταματήσει τὸ βῆμα αὐτοῦ ὁδοιπόρου τῶν αἰώνων, ὅπως ὑπὸ τὸν φοῖνικα τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς χρηστότητος ἀναπαύσῃ τὴν τεθλιμμένην αὐτοῦ ψυχὴν, ἐν ἀββήτῳ ἀγαλλιάσει ἐπιφωνῶν μετὰ τοῦ Ἀριστοτέλους:

«Ἄρατᾶ, πολύμοχθε γένει βρεταίῳ, θῆραμα κάλλιστον βίῳ, σᾶς περὶ, πρῶθενε μερρᾶς, καὶ θαντεῖν ζῆλωτός. . . . πότμος καὶ πόνους τλῆναι μαλερούς ἀκάμντας.»

IX.

Κατ' ἐπίμονον ἀπείτησιν τοῦ ἀδελφοῦ Μαρίου Ἰωσήφ καὶ τῶν φίλων αὐτοῦ, φοβουμένων διὰ τὴν ἀπώλειαν τῆς ζωῆς του, πρὸς δὲ καὶ ἀηδιάσας διὰ τὰ τελούμενα πολιτικὰ ὄργια, ὁ Ἀνδρέας ἀπεφάσισε νὰ ἀποσυρθῇ τῆς πολιτικῆς τύρβης, ἐπανερχόμενος εἰς τὴν προσφιλεῖ αὐτῷ ἡρεμίαν, πρῶτον μὲν εἰς Ρουέν, κατόπιν δὲ εἰς Βερσαλλίαν, ἐπαγρυπνοῦντος ἐπ' αὐτοῦ αἰετοπε τοῦ ἀδελφοῦ του.

Καὶ ἐνταῦθα ὀφείλομεν καὶ ἡμεῖς, ὅπως οἱ πλείστοι σχεδὸν πρὸ ἡμῶν, νὰ διαψεύσωμεν ἐνυπάρχουσαν παρὰ τισιν ἰδέαν περὶ τῆς μεταξὺ τῶν δύο ἀδελφῶν διαστάσεως κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην.

(1) Barrère εἰς τῶν ἀναιδειτέρων Ἰακωβίνων καὶ μέλος τῆς ἐπὶ τῆς κοινῆς σωτηρίας ἐπιτροπῆς, ὁ ἐπικληθεὶς Ἀνακρέων τῆς Λαιμητόμου, ὁ ἐπικληθεὶς μετὰ τῆς νικώσης πατρίας, κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην καθ' ἣν ὁ Ροβισπιέρρος κατεδικάσθη ἐν τῇ Συνελεύσει εἶχεν ἐν τῷ θυλάκῳ αὐτοῦ δύο λόγους τὸν μὲν ὑπὲρ, τὸν δὲ κατ' αὐτοῦ, κατὰ τὰς περιστάσεις!

Ἐλέχθη καὶ ἐπιστεύθη μάλιστα παρὰ τινων, ὅτι οἱ δύο ἀδελφοὶ Σχενιέροι εὐρέθησαν εἰς ἀντίθεσιν ἰδεῶν καὶ ὡς ἐκ τούτου εἰς ψυχρότητα κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους τῆς ἐπαναστάσεως, καὶ ὅτι ἐνῶ ὁ Μάριος Ἰωσήφ ἄγαν αἰετοπε δημοκρατικὸς ἠδύνατο νὰ σώσῃ τὸν Ἀνδρέαν ἀπὸ τῆς λαιμητόμου, ἀπέσχε τούτου. Οὐδὲν ἀτοπώτερον καὶ ψευδέστερον τῆς ἰδέας ταύτης. Ἴδου τί συνέβη:

Εἶχε συστηθῆ τότε ἐν Παρισίοις σύλλογος ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν *οἱ φίλοι τοῦ Συντάγματος*. Τοῦ Συλλόγου τούτου εἶχον ἀποτελεσεῖ μέρος οἱ δύο ἀδελφοὶ Σχενιέροι. Ὁ Ἀνδρέας βλέπων ὁποῖαν κινδυνώδη ἐπιρροὴν ἠδύνατο νὰ ἐξασκήσῃ ὁ σύλλογος οὗτος ἐπὶ τῆς κοινῆς γνώμης διὰ τῶν ἐξάλλων αὐτοῦ διδασκαλιῶν, ἀποσυρθεὶς αὐτοῦ ἠθέλησε νὰ καταπολεμήσῃ ἐγγράφως τὰς ἐπικινδύνους δυσξασίας τῶν μελῶν τοῦ Συλλόγου. Ὁ Μάριος Ἰωσήφ, εὐρίσκων ἐν τῷ συλλόγῳ τούτῳ ἰσως ἰσχυροῦς φίλους καὶ ἐκθειαστὰς ἐν τε τῷ θεάτρῳ καὶ τῇ Συνελεύσει, ἀπέσχε ἐπὶ πολὺ νὰ πιστεῦσῃ εἰς τοὺς ἐνόχους αὐτῶν σκοπούς, διὸ καὶ ἐγγράψεν εἰς τινὰς ἐφημερίδας ὅτι οὐδαμῶς συμμερίζεται τὰς ἰδέας τοῦ ἀδελφοῦ του: ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἀπεσύρθη καὶ αὐτὸς τοῦ Συλλόγου, περιφήμου ἀκολούθως γενομένου ὑπὸ τὴν μετωνυμίαν τῶν Ἰακωβίνων.

Τὸ ἀσήμενον τοῦτο γεγονός ἤρκεσεν ὅπως ἡ κακεντρέχεια ὀρωμένη ἐκ πολιτικῶν λόγων κακοδοῦλως ὑποστηρίξῃ τὴν διαίρεσιν τῶν δύο ἀδελφῶν καταφερομένη κατὰ τοῦ Μαρρίου Ἰωσήφ, ὅστις ἠναγκάσθη καὶ ὁ ἴδιος νὰ ὑπερασπισθῇ εὐγλώττως ἑαυτὸν κατὰ τῆς διαβολῆς ταύτης ἐν τῇ ἐπιστολῇ αὐτοῦ περὶ *συκοφαντίας*. Ἐκτὸς τούτου καὶ αὐτὸς ὁ ἐν τῇ Γαλλικῇ Ἀκαδημίᾳ διαδεχθεὶς αὐτὸν Σκτωβριάνδος, καίτοι ἤκιστα εὖνους πρὸς τὸν Μάριον Ἰωσήφ προσηπίσθη αὐτὸν κατὰ τῆς διαβολῆς διὰ τῶν ὠραίων τούτων λόγων:

«Ὁ Σχενιέρος ἐγνώρισεν ὅπως καὶ ἐγώ τί ἐστὶ στέρησις ἀδελφοῦ τυφερωῶς ἀγαπωμένου: ἤθελεν εὐγνωμονεῖ διὰ τὴν τιμὴν, ἣν ἀποδίδω εἰς τὸν ἀδελφόν του τοῦτον, διότι ἦτο φύσει γενναιοφρων.» Εἶναι δὲ γνωστὸν ὅτι ἡ μήτηρ των συνέζησε καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ βίου της μετὰ τοῦ Μαρρίου Ἰωσήφ, θερμῶς ἀγαπῶσα αὐτὸν καὶ

παρηγορούμενη αείποτε υπ' αὐτοῦ διὰ τὴν στέρησιν τοῦ προσφιλοῦς υιοῦ της.

Οὕτως ὁ Ἄνδρέας τῆ προτροπῇ καὶ προστασίᾳ τοῦ ἀδελφοῦ του διέτριβεν ἐν Βερσαλλίᾳ κεκρυμμένος ἀπὸ τὰ ὄμμα- τα τῶν πολιτικῶν ἀντιπάλων του. Ἐν τῇ θλιβερᾷ ταύτῃ μονῶσει εὐρισκόμενος ἔλα- βε παρὰ τοῦ ἀδελφοῦ του τὴν ἀφιέρωσιν τῆς τραγωδίας τοῦ Βρούτου καὶ Κασσίου, εἰς ἣν ἀπήντησε διὰ τῆς ἐπομένης ἐπιστο- λῆς, ἐν ἣ διαλάμπει ἡ πασιφανστερά δια- δήλωσις ἀκραϊφῶν καὶ ἀμοιβαίων ἀδελ- φικῶν αἰσθημάτων :

Ἄδελφέ μου, τὸ ὄρατον δῶρον, ὅπερ μοι ἀνέθεσας ἀφιερῶν μοι τὴν τραγωδίαν ταύτην, πόσον ἠγάπησα! Πόσον εὐπρε- στήτην ἀκούων ὁμιλοῦντας εἰς ἀληθῆ Ῥω- μαϊκὴν διάλεκτον τοὺς δύο ἐκείνους ἐν- δόξους ἄνδρας! Ἄναμφιδόλως ὁ μέγας Βρούτος, ὁ γράψας βιβλίον περὶ ἀρετῆς, ἦν τοσοῦτον καλῶς εἶχε πραγματοποιήσει, δὲν εἶχεν ἄλλως ἐκφρασθῆ. Πόσον ἠδύνο- μαι βλέπων ἐν τῷ θεάτρῳ τὰς ψυχὰς τῶν μεγάλων ἐκείνων ἀνδρῶν, τῶν εὐγενῶν ἐ- κείνων φονέων, τῶν μεγάλων ἐκείνων τυ- ραννοκτόνων, μετὰ τῶν ὁποίων διὰ τῆς ἱστορίας συζῶ, καὶ οὐ; οἱ σύγχρονοι ἡμῶν μωρολόγοι κρίνουσι τοσοῦτον κτηνωδῶς δίχως νὰ τοὺς γνωρίζωσι!

Ἄλλή πιάττει ἐν τούτοις, ὅτι θὰ ἴδῃς τὸν λαὸν αἰσθανόμενον καὶ χειροκροτοῦντα τὸ ἔργον τοῦτο ἀναλόγως τῆς ἀξίας του. Αἱ σοβαραὶ αὐταὶ ἀρεταί, αἱ αὐστηραὶ οὐδαμῶς ἐπλάσθησαν διὰ λαοὺς ὑποδού- λους, ἀγνοοῦντας πᾶν τὸ ἀφορῶν αὐτοῦς, μὴ εἰδότες ὡσαύτως πῶς διοικοῦνται, εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν ὁποίων ὁ διάπυ- ρος οὗτος ἔρωσ τῆς ἐλευθερίας εἶναι χι- μαϊρικὸν πάθος, μυθιστορικὴ ἀρετὴ, οἷτι- νες ἐπιζητοῦντες τὸν ἔρωτα ἡμᾶλλον τὴν κομψότητα ἀγαπῶσι μέχρις εἰδωλολατρίας

τὴν χαμαιζήτην μαλθακίτητα ἀτόνου τραγωδίας, καὶ οἷτινες φαίνονται μὴ ἐπιτρέπον- τες τῷ Κορνηλίῳ, τῷ Ρακίνα, τῷ Βολ- ταίρῳ τὰ ὄψιστα ἀριστουργήματα, ἄ- τινα παρήγαγον, ἡ χάριν τῆς σκηνῆς, ἐν ἣ εἰσὶν ἀρκούντως ἀνίκανοι ὅπως δυ- νηθῶσι νὰ ἐννοήσωσι τὴν ἀπειροκαλίαν ταύτην. Ἄλλ' ἀνελθε εἰς ἀρχαιοτέρους αἰῶνας. Φαντάσθητι σεαυτὸν βλέποντα διδασκόμενον τὸ ἔργον σου ἐν Ῥώμῃ, εἰς

τὸ θέατρον τοῦ Πομπηίου πρὸ τοῦ Καί- ρα, τοῦ Θρασέα, τοῦ Τακίτου, τῶν Πλι- νίων κτλ. Ἴδὲ πόσον ἐπυφνιμείται καὶ πόσον ἀπαντες οἱ καλαισθητοὶ ἄνθρωποι ἠδονταὶ ἀκούοντες ὁμιλοῦντας τοὺς τε- λευταίους τῶν Ῥωμαίων. Καὶ πρὸς ἐπίμα- τρον δόξης, τὸν Γάϊον, τὸν Δομιτιανόν, τὸν Νέρωνα, τὰ τέρατα ἐκεῖνα ἀνταμεί- βοντά σε διὰ τοῦ τιμητικοῦ αὐτῶν μί- σους. Πρόβαινε, ἀνακαίνισον τὴν τραγω- δίαν μὴ τὴν ἐκθηλύνῃς ποτὲ, καὶ ἔστω αὕτη εἰσέτι τὸ μάθημα τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, καὶ πρόσθεσις ἐπὶ τοῦ ἡμετέρου θεάτρου τετάρτην δάφνην πλησίον τῶν τριῶν, αἵτινες περιποιούσι τοσαύτην τιμὴν εἰς τὸ ἡμέτερον ἔθνος παρὰ τοῖς ξένοις καὶ θέλουσι περιποιήσαι εἰς αὐτὸ τοσαύ- τήν ἔτι παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις.»

Ἵταύτως ὁ Ἄνδρέας ἀφιέρωσε τῷ ἀ- δελφῷ αὐτοῦ μίαν τῶν ᾠδῶν του πλήρη ἀδελφικῆς ἀφοσιώσεως καὶ ἀγάπης.

Ἐν Βερσαλλίᾳ διατρίβων μονήρης ὁ Ποιητὴς παρεμυθεῖτο διὰ τοῦ ἔρωτος καὶ τῆς ποιήσεως. Εἶχεν ἐραστῆ ὡραίας καὶ τρυφερᾶς κυρίας, εἰς ἣν ἀφιέρωσε τὰς πλείστας τῶν ᾠδῶν τὰς γνωστάς ὑπὸ τὸν τίτλον Φαννή. Ἄλλ' ἡ ὡραιότερα τῶν Ποιήσεων τοῦ Σχενιέρου τῆς ἐποχῆς ταύ- τῆς εἶναι ἡ ἐπιγραφομένη Βερσαλλία, ἐπιχαρὶ κράμα ἔρωτος καὶ μελαγχολίας, ᾠδὴ ἐλπίδος, ἐφ' ἧς ἤρμος ἐπιπλανᾶται ἡ συμπαθὴς σκιὰ τῆς θλίψεως. Εἶναι ἀδύ- νατον διὰ τῆς μεταφράσεως ν' ἀποδοθῆ ἡ χάρις, ἡ ἐντέλεια καὶ ἡ δροσερότης τῆς λυρικῆς ταύτης ποιήσεως, ἣν παραθέτομεν ἐνταῦθα, εὐτυχεῖς ἂν καὶ κατ' ἐλάχιστον μόνον ἠδυνήθημεν νὰ προσεγγίσωμεν πρὸς τὰ δροσερὰ καὶ περιπαθῆ κάλλη τοῦ πρωτοτόπου.

Βερσαλλία.

Ὁ ἔλση, ὃ χλοάζουσαι σποαὶ τῆς Βερσαλλίας, μέρμαρα ζῶντα, παλαιᾶς μαρτύρια εὐκλείας, Ἠλύσια καλλιπρεπῆ θεῶν καὶ βασιλείων. Τὰς σκέψεις μου ἡ θέα σεε ἡ συμπαθὴς ἱμπνεί, καὶ ὡς ψεκᾶς ἐσθινὴ εἰς χόρτον ξηρὸν πλέον, ἡ λήθη καὶ ἡ ἄνεσις εἰς τὴν ψυχὴν μου βίει.

Τῶν Περισίων ξίνη τις μοι φαίνεται ἡ πόλις, ἐφ' ἧς εἶδον παρὰ σοὶ προσμυθισσάν μάλισ τὴν μυστικὴν ἐστίαν μου μὴ κλέδους ἐστεμμένην, ἔθαν συνήθως τὰ βουνὰ κ' ἡ θέα τῶν κοιλάδων εἰς ἔξοχὴν τὸ βῆμά μου καλοῦσι προσκειμένην ὑπὸ τὸ τόξα τὸ τριπλᾶ τῶν τῆς πελάεως κλέδων.

ἢ παρῆλθιν' ἔρματα, ἀνάκτων μεγαλεῖα κραυγῇ τοῦ φύλακος ἀκούετ' ἡ νυκτία. ἔσαι ἡ διαμονὴ τοῦ μεγαλείου πλέον' ἔσως ἄγνωστοι θεοὶ, ἡ μόνωσις, ὁ Φοῖβος, ἔχνη καὶ ἡ σοβαρὰ μελέτη τῶν ἀρχαίων ἔκτορῃ σου σήμερον εἰκοῦσιν ἀθορύβως.

Δυστυχῆς ἐν νεαρῇ εἰσέτι ἡλικίᾳ, πρᾶγμα, λυσιμέριμος μὴ θλίβει ἀκχδία· εἰς σοβαρὰς ἀνέσεις μου νὰ δρέψω δὲν μ' ἀφίνει αἰ ἡ ψυχὴ μου ἄθυρμα φρικώδους ἀηδίας πνώττει καὶ ματαιίνεται ἡ φήμη δὲν μ' ἰδώνει καὶ οὐδαμῶς τοὺς πόθους μου πληροῖ ἀνησυχίας.

Καὶ τῶρε σκότος ἐπ' ἐμᾶ, ἀφάνεια καὶ λήθη, γαλήνη τις σιωπηλὴ καὶ ζοφερὰ ἐχύθη· καὶ ταῦτα εἶναι πόθοι μου. Ὁ, κρύψον, Βερσαλλία, τὰς θλιβερὰς ἡμέρας μου· ἂν ἦναι πεπρωμένον νὰ ζήσω, τῆς λαμπρόδος μου ἡ λάμψις ἡ βραχεία μὴ τὰς χιμαίρας ἄς τραπῆ ἑρώτων λατρευμένων.

Ἄν ἡμερᾶνθη παντελῶς εἰσέτι ἡ ψυχὴ μου κ' εἰσέτι βίει ἤρμος, ὡραία ἡ ζωὴ μου. ἔταν ἐν βλέμμα καὶ φωνῇ, καὶ νοῦν ἡμῶν κυ- [μαίνη,

δοτις τὸ βῆμ' ἀναζητῶν ὡραίας φίλης χαίρει καὶ δύναται ἰγγὺς αὐτῆς νὰ τέρπηται, νὰ στήνῃ, τὴν πῆδην πρέπει τῆς ζωῆς αὐτοῦ νὰ ὑποφέρει.

Ναί, ἀγαπῶ τὸν βίον μου. Εὐδαίμων παραλία, ὅπου πλανᾶται ἡ εἰκὼν τῆς φίλης μου γλυκεῖα! εἰδίδεξα τὸ ὄνομα ἐκείνης εἰς τὰ δάση ἐπόταν ἐπανέρχομαι μὴ πάλλουσαν ἀγκάλην ν' ἀναπολήσω τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἐν ἐκστάσει ἔτι τὴν εἶδον, κ' εὐτυχῆς θέλω τὴν ἴδει πάλιν.

Εἶναι ἀκόμη ἄφθονος, — καὶ τὴν πληροῖ ἐκείνη — ἡ γόνιμος πάλαι ποτὲ τοῦ στόματός μου κρήνη, ἥτις εἰς ἤχους ἔρρεε γλυκεῖς, ἰναρμονίους· καὶ ἐπὶ τῶν χειλέων μου τὰ ἔλση τὰ σκιώδη ἱμπνέουν ἔτι στεναγμοὺς ποιητικῶν καὶ θεῶν, τοῦ ἔρωτος καὶ τῶν θεῶν τὴν γλῶσσαν τὴν [βρεμῶδη.

Ἄ! μέρτυς ἐγκληματικῆς ἐὰν ἐπιτυχίας ὁ ἄνθρωπος τῆς ἀρετῆς καὶ μεγαλοψυχίας, ἡμπόμεν εἰς τὴν ἠδονὴν τὰ στήθη του ν' ἀνοίξῃ, εἰς τὰς ἀνθρώσας, θαλερὰς ἐδοὺς τῆς Βερσαλλίας εἰς τὴν σιγὴν της τὴν σιεπτήν, ἐν θεῖᾳ κατανύξει θὰ ἔπνει τὸ ἔρωμα χαρᾶς κ' ἡδυπαθείας.

Ἀλλὰ εἰς τὰς κοιλάδας της συχνὰ τὰς γαληνίας, εἰς τοὺς πρασίνοὺς λόφους της καὶ εἰς τὰς ἐρημίας, τὸ πένθος ἀναλίσσεται εἰς τ' ὄμμα μου ἀθρόον. Ἠλίπω ἐνταῦθα πελιδὸν πλανώμενον τὸ φάσμα θυμάτων θείμυδος σκληρᾶς καὶ δυστυχῶν ἀθῶων, οὐς ἀναγίτεις ᾠδήγησαν εἰς τὸ τοῦ τάφου χάσμα.

Τοιαύτην ζῶν ἔρωτος καὶ ποιήσεως ἀνάμεστον ἀπελάμβανεν ἐν Βερσαλλίᾳ ὁ ποιητὴς. Ἄναμφιδόλως ἐπὶ τινα χρόνον εἰσέτι ἂν διετέλει ἐκεῖ κεκρυμμένος, θὰ ἐσώζετο, καὶ ἡ Γαλλία δὲν θὰ ἐλάμβανε τὸ ἀτύχημα νὰ κλαύσῃ ἐπὶ τοῦ ἀώρου μνημείου μεγάλου αὐτῆς ποιητοῦ. Ἄλλὰ

τὸ ἐξῆς συμβᾶν μετέβαλε καθ' ὀλοκλη- ρίαν τὴν φάσιν τῶν πραγμάτων καὶ ὁ Ἄνδρέας Σχενιέρος συνελήφθη ὡς ἐχθρὸς τῆς πατρίδος καὶ τῆς Δημοκρατίας! . . .

Εἰς τῶν φίλων, αὐτοῦ ὁ Παστορέτης, εἶχε συλληφθῆ ἐν Πασού· τοῦτο πληροφο- ρηθεὶς ὁ Ἄνδρέας, μεταβαίνει αὐθωρε εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ πρὸς παρηγορίαν τῆς οἰ- κογενείας του. Οἱ ἀνακρίνοντες ὑπάλληλοι τὰ ἐν τῇ κατοικίᾳ ἔγγραφα συνέλαβον καὶ ὄλους τοὺς ἐν τῇ οἰκίᾳ παρευρεθέντας ὡς συνενόχους, ὁδηγήσαντες αὐτοὺς εἰς τὴν φυλακὴν. Μάτην φίλος τις τοῦ Ἀνδρέου προσέφερε σημαντικὸν χρηματικὸν ποσὸν πρὸς ἐπιτυχίαν τῆς ἀπελευθερώσεως αὐ- τοῦ· ἐστάθη ἀδύνατον. Οὐδὲν ἠδυνήθη νὰ κατορθώσῃ καὶ ὁ ἀδελφὸς του Μάριος Ἰω- σήφ προσβληθεὶς ἐν τῷ βήματι καὶ κα- τασταθεὶς τὸ ἀντικείμενον τοῦ μίσους τοῦ Ροβεσπιέρρου, φθονοῦντος αὐτὸν διὰ τὰ προ- τερημάτά του. Ὁ ἄλλο ὀχληρὸν ἐὰν καταχω- ρίζομεν ἐνταῦθα τὸ ἀνακριτικὸν τῆς συλ- λήψεως αὐτοῦ ἔγγραφο, εἰδεχθῆς προῖόν διανοητικῆς κτηνωδίας. «Ἄσχος τοῦ πο- λιτισμοῦ» (ἐπιφωνεῖ ἐν δικαίᾳ ἀγανακτή- σει κατὰ τῶν παραφορῶν τῆς ἀπαισίας ἐκείνης ἐποχῆς τοῦ τρόμου ὁ Sainte Beuve). Ἴδου εἰς τίνων χεῖρας τὸ θελκτικὸν τοῦτο πνεῦμα (ὅπως ἅπασα ἡ Γαλλία) εἶχε περιπέσει, ἰδοὺ μὲ τίνας ἄνδρας ἀνε- μίχθη. Ὁ ποιητὴς πρὸ τῶν ἡλιθίων τού- των θηρίων, πρὸ τῶν ἀνοήτων τούτων ἀβρακώτων οὐδένα συνήτησεν, εἰς θνὰ δυνηθῆ ν' ἀπευθύνῃ τοὺς συγκινητικὸς ἐκείνους λόγους, οὐς ἀπευθύνει ὁ Φήμιος εἰς τὸν Ὀδυσσεᾶ ἐν τῇ σφαγῇ τῶν μνα- στήρων :

«Γουνοῦμαί σ' Ὀδυσσεῦ· σὺ δὲ μ' αἶδσο καὶ μ' ἀλίησον αὐτῷ τοι μετόπισθ' ἔχος ἔσσεται, εἶκεν εἰδὼν πέφνης ὅστε θεοῖς· καὶ ἀνθρώποισιν εἰδῶ.»

Οὕτως ὁ ποιητὴς κατεδικάσθη εἰς θά- νατον ὑπὸ τοῦ διαβολήτου ἐκείνου ἐπανα- στατικοῦ δικαστηρίου, καθειρχθεὶς ἐν τῇ φυλακῇ τοῦ ἀγίου Λαζάρου, ὅπως ἐκείθεν ἀκολούθως ὁδηγηθῆ εἰς τὴν λαίμητόμον.

XI.

Καὶ ὁ Ἄνδρέας ἐρήφθη εἰς τὰς φυλα- κὰς τοῦ ἀγίου Λαζάρου ἀναμένων τὸν θά- νατον.

Πόσαι εὐγενεῖς ὑπάρξεις, θύματα τοῦ μακρόδους φανατισμοῦ τῶν τρομοκρατῶν, διήλθον τὰς τελευταίας αὐτῶν ἡμέρας εἰς

τὰ ὑγρά ἀντρα τῆς ἀπαισίας ἐκείνης εἰρκτῆς, Ζοφερᾶς καὶ στενῆς ὡς αἱ μαλύβδινοι εἰρκαὶ τῆς Βενετίας! Πόσος ἐπιγραφᾶς ἠδύνατό τις νὰ ἀναγνώσῃ ἐπὶ τῶν ἀπαισιῶν ἐκείνων τοίχων, ἐκφραζούσας τὰ ποιητικὰ αἰσθήματα, ὑφ' ὧν οἱ καθειρχθέντες ἦσαν κατελιημένοι!

Ἦσαν: σκέψεις ὀλιβιτραι καὶ σπαραξικάρδιοι ὡς αἱ καρδίαι ἐκείνων οἵτινες τὰς ἐχάραξαν!

• Εἶναι δλαὶ αἱματόγραπτοι, λέγει ὁ Λαμαρτινός, διατηροῦσαι εἰσέτι τὸ χρωμά των. Φαίνονται ἐγγυράττους οὕτως εἰς τὰ βλέμματα, ἅτινα τὰς ἀναγινώσκουσι, μέρος τι τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου, ὅστις τὰς ἔγραψε διὰ τῆς οὐσίας αὐτοῦ καὶ τῆς ζωῆς. Εἶναι τὸ μαρτύριον τῶν πρώτων δημοκρατικῶν μαρτυρούντων διὰ τῆς ἰδίας αὐτῶν χειρὸς καὶ τοῦ ἰδίου αὐτῶν αἵματος. Οὐδεὶς δεῖκνυει θλίψιν τινὰ ἢ ἀδυναμίαν. Ὁ στεναγμὸς τῆς δυστυχίας δὲν ἀποχαυνοῖ τὴν πεποιθησιν. Σχεδὸν δλαὶ εἶναι ὕμνος εἰς τὴν σταθερότητα, πρόκλησις εἰς τὸν θάνατον, αἰτήσεις εἰς τὴν ἀθανασίαν...

• Ἐκεῖ ἀνεγινώσκειτο ἡ ἐπιγραφή αὐτῆ: «Μὴ δυνήθεις νὰ σώσῃ τὴν ἐλευθερίαν τῆς Ῥώμης ὁ Κάτων εἶναι ἐλεύθερος ἀκόμη καὶ γνωρίζει νὰ ἀποθάνῃ...»

«Κατωτέρω:

• Ἡ ἀληθὴς ἐλευθερία εἶναι ἡ τῆς ψυχῆς.»

• Παρακατιόν:

«Ἡ ἡμέρα δὲν εἶναι καθαρωτέρα τῶν ἐνδομύχων τῆς καρδίας μου»...

• Ἀλλαγοῦ αἱματόγραπτος διὰ τῆς χειρὸς τοῦ Βερνιῶ ἢ Λατινικῆ αὐτῆ ἐπιγραφῆ.

«Poitius mori quam foedari.»

• Καὶ τέλος ἀναριθμητὸς πληθὺς ἐπιγραφῶν, ἀρχικῶν γραμμάτων, στροφῶν, ἡμιτελῶν σκέψεων μαρτυροῦσιν ἅπασαι τὴν σταθερότητα ἀνθρώπων στωϊκῶν, ἀνατραφέντων διὰ τοῦ νοῦς τῆς ἀρχαϊότητος καὶ ζητούντων τὴν παραμυθίαν των οὐχὶ ἐν τῇ ἐλπίδι τῆς ζωῆς, ἀλλ' ἐν τῇ μελέτῃ τοῦ θανάτου. Οἱ τοῖχοι οὗτοι, ὡς τὰ θύματα, ἅτινα ἐνέκλεισαν, αἱμασταζοῦσιν ἀλλὰ δὲν κλαίουσιν.»

Ἐν τῇ Ζοφερῶ τούτῳ τάφῳ ἐναπετέθη ἐπιθάνατος ἤδη ὁ ποιητῆς. Ἡ ἐτυμολογία τοῦ διαδότη τοῦ δικαστηρίου εἶχεν ἀπαγγελθῆ, οὐδεμίαν ὑπᾶρχεν ἐλπίς σωτηρίας καὶ ἡ ἡμέρα μόνον ἀνεμένετο, ὅπως

οἱ ἐν τῇ εἰρκτῇ κρατούμενοι ὀδηγητὲς εἰς τὴν λαίμητόμον.

Ἦτο ἡ 7 θερμιδώρου, ἡ προτεραία ἡμέρας ἐκείνης, καθ' ἣν ἠττηθέντος Ῥοβεσπιέρρου μετὰ τὸν περὶ αὐτὸν ἐν Συνελεύσει, ἠλευθερώθη ἡ Γαλλία ἀπὸ τοῦ ἐπιβαρύνοντος αὐτὴν ἐφιάλτου τῆς Τρομοκρατίας!...

• Ἀλλὰ κατὰ τὸ ὀλιγοήμερον ἐκεῖνο τῆς ἐν τῇ εἰρκτῇ διαμονῆς του διάστημα, ὁ Ἄνδρέας δὲν ἔμεινε παντελῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ τῆς ὀδύνης καὶ τῆς ἀπογνώσεως. Εἰς τὸν μέλανα οὐρανὸν τῆς ζωῆς του ἐν ἄστρον τηλαυγῆς διέχυσε τὸ γλυκερὸν σέλας του, μία λαμπρῶν ἐλπίδος καὶ γοητείας διείσδου διὰ τῶν κιγκλίδων τῆς εἰρκτῆς, — ἡ Νέα Δεσμῶτις. Ἐρχία ὡς τὰ ὄνειρα ἐκεῖνα, ἅτινα ἐπισκέπτονται τοῦ δικαίου τὸν ὕπνον καὶ δι' ὧν οὐτός μετὰ τοῦ Θεοῦ συκοινωνεῖ, ἐβαυκάλησε τὰς τελευταίας ἡμέρας τοῦ θνησκοντος Βάρδου. Ἦτο ἡ δεσποινὶς Κοϊγνία, Δούκισσα Φλερῦ, ὡραία καὶ γλυκεῖα περιστρεφά, εἰς ἣν ὁ δεσμῶτης ποιητῆς ἀπύθουε τὰς ἐναρμονίους ἐκείνας στροφάς, τὸν μελωδικώτερον ἔλεγον, ἐξ ὧν ἀπήγγειλε ποτὲ τεθλιμμένη ψυχῇ, ἀτενίζουσα τὸν θάνατον καὶ ἀνακρούουσα τὸ κύκνειον αὐτῆς ἄσμα.

Ἡ νέα δεσμῶτις.

• Τὸν στάχυν τὸν νεοθαλῆ λυπεῖται ἡ δρεπάνη τὸ θέρος ἔλον πίνουσα ἢ ἄμπελος αὐξάνει τὴν δρῶσον τῆς πρωίας. Κ' ἐγὼ ὡραία ὡς αὐτὸν καὶ νέα ὡς ἐκεῖνη, δὲν θέλω ν' ἀποστρεφθῶ, καίτοι οὐδὲν μ' ἠδύνη, ὑπάρξουσ γλυκεῖας.

• Ἄς ταῖνη πρὸς τὸν θάνατον ὁ στωϊκὸς ἀγκάλην, ἐγὼ εἰλιπῶ καὶ θρηνηῶ εἰς τοῦ βορρᾶ τὴν ζάλην ἂν κλίνω ἢ ἀθλία, εἰς τὰς ἡμέρας τὰς πικρὰς ὑπάρχουν καὶ γλυκεῖαι! Φεῦ! κ' ἐν τῇ μέλιτι αὐτῇ ὑπάρχουν ἀηδῖαι κ' ἐν πόντῳ τρικυμῖα.

• Ἀπάτη γόνιμος, φαιδρά, τὸ σπῆθός μου θαυπέσει. κ' ἐνφ' τὸ σκότος τῆς εἰρκτῆς ἐγγύς μου βασιλεύσει, ὑπὸ ἐλπίδων πάλαι. τοῦ θηρευτοῦ τὰ δίκτυα ἢ ἀηδῶν φυγοῦσα, πρὸς τὰ πεδία τ' οὐρανοῦ φαιδρά, εὐδαιμονοῦσα, ἀφίπτεται καὶ ψάλλει.

• Πλὴν διὰ τὸ θάνατος; κοιμῶμαι γαλήνιος καὶ γαλήνιος ἐμπνῶ συνείδησις ἄγρια ἐν αἵματι δὲν ἔρπει.

• Οἱ ἀφθαλμοὶ περιχαρεῖς μοι μειδιῶσιν ἔλων, κ' ἐν τῇ εἰρκτῇ τὸ βλέμμα μου ἄφρον, ἀντινοβόλον, τὸ μέτωπόν των; τέρπει

ἄσμα τῆς ὡραίας μου ἀργῆ ὀδοπορίας, ὡρῶ καὶ τὰ ἄερά τῆς πρώτης ἡλικίας διπλῶν ἔτη μόλις. ἢ ἀρχῇ τῆς ποθεινῆς τοῦ βίου πανδαισίας κίλικος προσήγγισα τὰ χεῖλη τῆς γλυκεῖας εἰσέτι πλήρους ὄλης.

• Ἰμ' εἰς τὸ ἔαρ τῆς ζωῆς; τὸ θέρος μὲ ἠδύνη καὶ ὡς ὁ ἥλιος ποθῶ ἠρέμα κ' ἐν γαλήνῃ νὰ ρεύσῃ ἡ ζωὴ μου.

• Εἶμαι εἰσέτι θάλλουσα τῶν κήπων ἀγλαΐα, μόλις μὲ εἶδ' ἡ πορφυρὰ τοῦ βίου μου πρωία βραδύνη ἢ ὕανή μου.

• Ὁ θάνατε! περίμενε ἢ φύγε, φύγε μᾶλλον καὶ ὑπάγε παρηγορῶν τὰ μαῦρα στήθη ἄλλων, οὐς θλίβ' ἀπελπίσας.

• Τὰ ἄλση ἔχουν δι' ἐμὲ χλωδαίς ἐρημίας; οἱ ἔρωτες φιλήματα, αἱ μούσαι συμφωνίας; μ' εἰν' ἡ ζωὴ γλυκεῖα.»

• Οὕτω δεσμῶτις ὀλιβιτρᾶ, ἐν πίνῳ ὑπερτάτῳ ἢ λύρα μου τοὺς στεναγμοὺς καὶ πόθους ἡκροᾶτο νεάνιδος δεσμῆς.

καὶ ἀποσιῶν τῆς πικρᾶς ζωῆς μου τὸ φορτίον, εἰς στίχους τὰς ψῆδας αὐτῆς ἀνεπλάττον, μεθύων ἐκ θείας μελωδίας.

• Τὸ ἔσμα τούτο, τῆς εἰρκτῆς ἀνάμνησις γλυκεῖα, εἰς ἔραστὴν τῶν μελετῶν θὰ ἦναι ἀπορία τίς ἦτο ἡ ὡραία.

• Ἡ χάρις εἰς τὸ πρόσωπον αὐτῆς ἡκτινοβόλοι καὶ ὡς αὐτὴ τὸν θάνατον θὰ φοβηθῶσιν ὅλοι ἐν ἡλικίᾳ νέᾳ.

XII.

Τὴν πρωίαν τῆς 7 Θερμιδώρου, ἐνῶ ὁ Σχενιέρος θνησκῶν κύκνος ἐκελάδει τὸ ὕστατον αὐτοῦ μέλος διὰ στίχων ἀτελῶν ἐναπομεινάντων, ἄγγελος τοῦ θανάτου ὁ κλητῆρ τῶν φυλακῶν εἰσῆλθεν ἐν τῷ δωματίῳ τῆς εἰρκτῆς ὅπου διέμενεν, ἀναγγέλλων αὐτῷ ὅτι τὸ νεκροφόρον ἄρμα εἶναι ἔτοιμον, ὅπως παραλάβῃ καὶ ὀδηγήσῃ αὐτὸν μετὰ τῶν ἄλλων κρατούμενων εἰς τὴν λαίμητόμον. Εἰσέρχεται μετὰ στωϊκῆς ἀπαθείας ἐν αὐτῷ καὶ μετ' ὀλίγον ἐκπληκτος βλέπει ἐπιβαίνοντα τὸν γνωστὸν ἐπιστήθιον αὐτοῦ φίλον καὶ συνεργάτην, τὸν ἀτυχῆ ποιητὴν τῶν Μηνῶν Ρούχερον.

• Ὅποια συνάντησις! ὅποια ἄρρητος καὶ ἀμοιβαία διαδήλωσις αἰσθημάτων ἀντηλλαγῆ κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην τοῦ προσγγίζοντος θανάτου μετὰ τῶν δύο ποιητῶν! «Σὲ, ἔλεγεν ὁ Σχενιέρος, τὸν μᾶλλον ἀνεπίληπτον τῶν συμπολιτῶν μου! πατέρα, σύζυγον λατρευόμενον! σὲ θυσιάζουσιν! — Σὲ, ἀπεκρίνετο ὁ Ρούχερος, σὲ τὸν ἐνάρτετον νέον, σὲ ὀδη-

γοῦσιν εἰς τὸν θάνατον, λάμποντα ὑπὸ μεγαλοφυΐας καὶ ἐλπίδων! — Οὐδὲν ἔπραξα διὰ τοὺς μεταγενεστέρους, ἀπεκρίθη ὁ Σχενιέρος, καὶ ὁμως εἶχον κάτι τι ἐδῶ μέσα...»

Ἐνῶ ἡ πρὸς τὸ ἰκρίωμα ἄγουσα ἄμαξ τῶν καταδικῶν, συρρομένη μᾶλλον ὑπὸ τοῦ φανατικοῦ καὶ ἀναισθητοῦντος ὄλου ἢ ὑπο τῶν ἵππων, ἔβλινεν, οἱ δύο ποιηταὶ, ξένοι παντελῶς εἰς τὰ περίε αὐτῶν συμβαίνοντα, συνωμίλουν περὶ τῆς πατρίδος των, περὶ ποιήσεως καὶ ἰδίως περὶ τῆς Ἀνδρομάχης τοῦ Ῥακίνα...

Καὶ τέλος ἡ ἄμαξ εἶχε προσεγγίσει πρὸς τὸ ἰκρίωμα πάντες οἱ ἐν αὐτῇ κατὰδικοὶ ἀνέβησαν ἀλληλοδιαδόχως ἐπ' αὐτοῦ καὶ μετ' αὐτῶν ἀπαθῆς, στωϊκῶς ἀνήθη καὶ ὁ Ἄνδρέας... καὶ μετ' ὀλίγον ὑπο τὸν πέλεκυν τοῦ δημίου κατέκλιεν ἡ κεφαλὴ του...

— Κρίμα εἶχε κάτι τι ἐκεῖ μέσα!

N. KAZAZHE.

Ο ΡΟΣΙΝΗΣ.

Κατὰ τὸν νοέμβριον τοῦ παρελθόντος ἔτους ἐξέλιπεν εἰς τῶν μεγίστων συνθετῶν μουσικοδιδασκάλων τῆς ἐποχῆς μας, ὁ Ροσίνης, ὅστις ἐγεννήθη εἰς τὸ Πεζάριον (Παπικὰ Κράτη) τὴν 17 φεβρουαρίου 1792.

Ἦτο υἱὸς μουσικῶν ὄχι πολὺ ὀνομαστῶν καὶ ἐδιδάχθη παρὰ τῆς μητρὸς αὐτοῦ τὰς πρώτας γνώσεις τῆς μουσικῆς τοσούτην εὐκολίαν εἶχεν, ὥστε εἰς ἡλικίαν δεκαετῆ συνέθετο συμφωνίαν τινὰ καὶ ἐν διαπροσώδημα (cantate).

Γενόμενος εἴκοσι καὶ ἐνὸς ἐτῶν ἐδίδεν εἰς παράστασιν τὸν Ταγκρέδον καὶ τὴν Ἰταλίδα εἰς Ἀλγέριον, μελοδράματα τὰ ὅποια τὸν κατέταξαν μετὰ τῶν πρώτων συνθετῶν ἰταλῶν.

Εἶχεν ἐξαισίαν γονιμότητα. Ἐντὸς δύο ἐτῶν (1816—1817) συνέθετο ἐν διαπροσώδημα καὶ ἐπτὰ μελοδράματα, μετὰ τῶν ἄλλων τέσσαρα ἀριστουργήματα, τὸν Κουρέα τῆς Σιβιλλίας, τὸν Οὐτίλον, τὴν Στακτοπούταν (Cenerentola) καὶ τὴν Gazza ladra.

Η Άρμιν, η Μωϋσής, η Σεμίραμις εγένοντο ακολουθώντας και ήταντο περιφανή θρίαμβον.
 Τῷ 1828 μετέβη εἰς Λονδίνον καὶ ἐν τῷ διαστήματι 2½ μηνῶν, ἐκέρδησεν 180 000 φράγκα.
 Ὁ Βούλγος ἐκέρδησε μυθώδεις ποσότητας, ἀλλὰ πρέπει νὰ τὸ εἰπώμεν πρὸς ἐπίκλησιν τοῦ ὅτι διέπραξε καὶ ἐπὶ υἱικῆ φιλοδοξίᾳ, ἀλλὰ εἶδεν αὐτὸν εὐνοηθέντα ὑπὸ τῆς ἰσχυρῆς ἐκείνου ἐπιρροῆς, ἡ ἡγεμονία αὐτοῦ φροντίς ὑπὲρ τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς εὐμερείαν τῶν γυναικῶν του.

Τὸ ἀριστούργημά του εἶναι ὁ Γουλιέλμος Τίλλος, τὸν ὁποῖον ἐγραψεν εἰδικῶς διὰ τὸ γαλλικὸν θέατρον τοῦ Μελοδράματος.

Ἡ κηδεία τοῦ Ροσσίνι ἐγένετο εἰς τὸν ναὸν τῆς Τριάδος. Ὅλα τὰ θεάτρα ἐπεμψαν ἐκεῖ προσεβίας. Πρὸ πολλοῦ οἱ Παριῖοι δὲν εἶχαν ἰδεῖ ὠραιότεραν νεκρώσιμον τελετὴν. Ἡ ἀκολουθία ἐψάλη ὑπὸ τῶν μαθητῶν τοῦ αὐτοκρατορικοῦ μουσικοδιδασκαλεῖου.

Ἐψάλη τὸ Stabat Mater, ἐν τῶν ὠραιωτάτων ἔργων τοῦ Ροσσίνι.

Ο ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΔΑΝΔΟΛΟΣ.

Πολλάκις ἐθεύμασα τῶν τὰς πανηγύρεις συναγαγόντων καὶ τοὺς γυμνακὸς ἐγῶνας καταστησάντων, ὅτι τὰς μὲν τῶν σωμάτων εὐεξίας οὕτω μεγάλων δωρεῶν ἤξιωσαν, τοὺς δ' ὑπὲρ τῶν κοινῶν ἰδίᾳ πονήσασι, καὶ τὰς ἐαυτῶν ψυχὰς οὕτω παρασκευάσασιν ὥστε καὶ τοὺς ἄλλους ὠφελεῖν δύνασθαι, τούτοις εὐθεμίαν τιμὴν ἀπένειμαν ὧν εἰκὸς ἦν αὐτοὺς μᾶλλον ποιήσασθαι πρόνοιαν. (ΙΣΟΚΡΑΤΟΥΣ Πανηγυρικός.)

Ἐάν καθῆκον ἱερὸν ἔχωμεν νὰ ἀποδίδωμεν τὴν εὐγνωμοσύνην πρὸς ὅσους ἀτομικῶς μᾶς εὐεργέτησαν, τὸ καθῆκον τοῦτο καθίσταται ἱερώτερον προκειμένου περὶ τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων οἵτινες πολυτρόπως ὠφέλησαν τοὺς συμπολίτας καὶ τὸ ἔθνος αὐτῶν. Γνωρίσαντες ἐκ τοῦ πλησίον τὸν Κ. Α. Δάνδολον καὶ λαβόντες ἀφορμὴν νὰ ἴδωμεν πόσον ὁ ἀνὴρ οὗτος ἐμόχθησεν ὑπὲρ τῶν συμφερόντων τῆς πατρίδος του, ἐνομίσαμεν κατάλληλον νὰ περιγράψωμεν ἐν ὀλίγοις τὸν βίον αὐτοῦ ἀποτιόντες οὕτω φόρον εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸν ἀνδρα ἐκεῖνον ὅστις ὑπῆρξεν ὁ ἀκάματος ὑπερασπιστὴς τῶν δικαιωμάτων τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Ὁ Ἀντώνιος Δάνδολος ἐγεννήθη εἰς Κέρκυραν κατὰ τὸ 1788, ἐξ ἐπισήμου οἰκογενείας τῆς νήσου ταύτης. Νέον ἔτι ὄντα, οἱ γονεῖς αὐτοῦ τὸν ἐπέμψαν εἰς Βενετίαν ἐν τῷ γυμνασίῳ τῶν Εὐπατριδῶν ὅπως ἐκπαιδευθῆ εἰς τὰ ἐγκύκλια μαθήματα. Ἐκπαιρώσας τὰς σπουδὰς του καὶ ἀξιώθεις τοῦ ἐπὶ νομομαθείᾳ διπλώματος, περιῆλθε τὴν Γερμανίαν, Ὁλλανδίαν, Γαλλίαν καὶ ἐπέστρεψεν εἰς Κέρκυραν τὸ 1807, ὀλίγας ἡμέρας μετὰ τὴν τελευταίαν κατοχὴν τῆς νήσου ταύτης ὑπὸ τῶν Γάλλων. Ἔνεκα δὲ τῆς συμπεριφορᾶς αὐτοῦ καὶ τῶν γνώσεών του ἐσχέτισθη μετὰ τῶν ἐπισημοτέρων ἀρχηγῶν τῆς γαλλικῆς φρουρᾶς. Ἐνδύσας εἰς τὰς προτροπὰς τοῦ στρατηγοῦ Δονζελῶ, γενικοῦ διοικητοῦ τῆς νήσου Κερκύρας, ἐδέχθη τὸ ὑπὸ τοῦ Ναπολέοντος πεμφθὲν αὐτῷ δίπλωμα ὑπολοχαγοῦ τοῦ ἔκτου τάγματος, καὶ ὑπῆρξεν εἰς τὸν γαλλικὸν στρατὸν τῶν Ἰονίων νήσων, ἀκολουθῶν ἐν Ῥώμῃ καὶ ἐν Ἰταλίᾳ μέχρι τῆς παραιτήσεως τοῦ

Φοντενεβλῶ ἧτις ἐπέφερε τὴν ἐκ Κερκύρας ἀναχώρησιν τῶν Γάλλων. Μετὰ τὴν πτώσιν τοῦ Ναπολέοντος ἀφῆκε τὴν γαλλικὴν ὑπηρεσίαν καὶ κατετάχθη ὡς Ἱλαρχος ἐν τῷ ἱππικῷ τοῦ βασιλέως τῆς Νεαπόλεως Ἰωακείμ. Μουράτ. Παρτυρέθη τὸ 1815 εἰς τὸν βραχὺν πλὴν καταστρεπτικὸν πόλεμον τῆς Ἰταλίας, ἐνθα ὁ Μουράτ ἠττηθεὶς κατὰ κράτος ἠναγκάσθη νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸν θρόνον του. Ἐκτοτε ὁ Κ. Δάνδολος παρητήθη ὀλοτελῶς τοῦ στρατιωτικοῦ σταδίου καὶ περιηγεῖτο τὴν Εὐρώπην μέχρι τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν ἡ ἐν Παρισίοις σύνοδος δι' εἰδικῆς συνθήκης, τὴν 20 νοεμβρίου 1815 ὑπογραφεῖσθε, διεκήρυξε τὰς Ἰονίους νήσους κράτος ἐλεύθερον καὶ ἀνεξάρτητον ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Ἀγγλίας.

Καθ' ὃν καιρὸν ἐνησχολοῦντο εἰς Κέρκυραν περὶ τοῦ συντάγματος τῶν Ἰονίων νήσων, ὁ Κ. Δάνδολος εὐρισκόμενος εἰς Παρισίους ἐδημοσίευσεν ἰταλιστὶ φυλλάδιον ἐν ᾧ ἐσυμβούλευε τοὺς συμπολίτας αὐτοῦ πῶς πρέπει νὰ πράξουν ὅπως διατηρήσουν ἐνώπιον τῆς ξένης δυνάμεως ἀλώβητα τὰ δικαιώματά των. Τὸ φυλλάδιον τοῦτο ἐπιδιοκίμασθὲν ὑπὸ τοῦ εὐρωπαϊκοῦ τύπου ἐπέφερε τὴν δημοσίευσιν πολλῶν ἄλλων ἄρθρων ἐν οἷς ὁ συγγραφεὺς συνηγορεῖ οὐ μόνον ὑπὲρ τῶν δικαιωμάτων τῆς ἐκυτοῦ πατρίδος, ἀλλ' ἐν γένει ὑπὲρ τῆς ἐθνεγεραίας σύμπαντος τοῦ Ἑλληνικοῦ γένους.

Ἐπανελθὼν εἰς Κέρκυραν εἶδε τὰς προσδοκίας αὐτοῦ ψευθείας, καθότι τὸ σύνταγμα ὅπερ εἶχον ἐπιβάλλει εἰς τὰς Ἰονίους νήσους οὐ μόνον δὲν ἀνταπεκρίνετο εἰς τὸ πνεῦμα τῆς συνθήκης, ἀλλ' ἀντέβαινε εἰς τὰς ἀρχὰς καὶ προτροπὰς ἃς αὐτὸς ἐπανηλειμμένως εἶχεν ἐκφράσει πρὸς τοὺς συμπολίτας αὐτοῦ. Ὡς ἐκ τούτου τεθεὶς ἐπὶ κεφαλῆς τῆς ἀντιπολιτεύσεως, ἐξελέχθη τὸ 1833 μέλος τῆς Ἰονίου Βουλῆς καὶ ὅπως ἐμψυχώσῃ τοὺς συναδέλφους του προτείνει νὰ γίνωνται τοῦ λοιποῦ αἰ συζητήσεις δημοσίως καὶ ὁ λαὸς νὰ παρευρίσκαται εἰς τὰς συνεδριάσεις. Διὰ τῆς πράξεως ταύτης ὁ Δάνδολος καθιέρωσε τὴν ἰονικὴν ἐλευθερίαν καὶ ὑπέδειξεν εἰς τοὺς συναδέλφους του ὅποια ὠφέλεια ἠδύναντο νὰ προκύψουν ἐκ τῆς δημοφάνου καὶ εἰλικρινοῦς αὐτῶν συμπράξεως. Τῷ

έντι, εις τὸ δικαστήριον μιᾶς βουλευτικῆς περιόδου πολλὰ νομοσχέδια λίαν ἐπιφέλη διὰ τὸν τόπον ἐψηφίσθησαν. Κατ' ἀρχάς ἐπρότεινε τὴν ἀκύρωσιν τοῦ φόρου ἐπὶ τῶν σιτηρῶν, ἀκολουθῶν τὴν σύστασιν δημοσίων φιλανθρωπικῶν καταστημάτων πρὸς διατήρησιν καὶ περιθαλψίν τῶν ἀπόρων οἰκογενειῶν. Εἰσήξει τὰ μικρὰ νομίματα πρὸς εὐκολίαν τῆς τάξεως τῶν ἐνόσων. — Ἀπηγόρευσε δι' εἰδικοῦ νόμου τὴν αὐθαίρετον τομὴν τῶν ἐλαιοδένδρων. — Δι' ἄλλου νομοσχεδίου ἐπρότεινε νὰ ἔχουσιν οἱ κατηγορούμενοι τελευταῖοι τὸ δικαίωμα νὰ υπερασπίζωνται καὶ δευτέραν φορὰν ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου καὶ ἀφῆρσεν ἐκ τῆς Γερουσίας τὴν ἐξουσίαν τοῦ νὰ ἐκλέγη τοὺς ἀρχιερεῖς, παραχωρῶν τὸ δικαίωμα τοῦτο εἰς τὸν κληρὸν συμφώνως μὲ τὰς διαταγὰς καὶ διατάξεις τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας.

Μετὰ τὴν διάλυσιν τῆς τετάρτης βουλευτικῆς περιόδου, ὁ Κ. Δάνδολος ὠνομάσθη γενικός ἐπιθεωρητὴς τῶν Ἰονίων σχολείων. Ἐν τῇ θέσει ταύτῃ ἔδειξε τὴν μεγαλύτεραν δραστηριότητα, καθότι οὐ μόνον ἐνήργησεν ὑπὲρ τῆς συστάσεως Ἰονικοῦ γυμνασίου καὶ τῆς ἐπαυξήσεως τοῦ μισθοῦ τῶν ὑποδεστέρων διδασκάλων, ἀλλ' ἐκατόρθωσεν ὅπως ἡ ἐγγχώριος κυβέρνησις ἀναλάβῃ τὴν διατήρησιν τῶν σχολείων διὰ τὰ πτωχὰ κοράσια ἕτινα μέχρι τοῦδε ἦσαν ἐγκαταλειμμένα εἰς τὴν συνδρομὴν καὶ περιθαλψίν τῶν ξένων (*). Δυστυχῶς αἱ προσπάθειαι αὗται ἐπέσυρον τὸν φθόνον κακοποιῶν τινῶν οἵτινες ἐνοχοποιήσαντες αὐτὸν εἰς τὸν ἄρχοντα τῆς παιδείας, ἐπισημαίνοντες ὅτι οὐκ αἱ πράξεις αὐτοῦ αἱ ἀφορῶσαι τὰ τῆς δημ. ἐκπαίδευσως ἐπρεπε νὰ καθυποβάλλωνται εἰς τὴν ἐπίκρισιν τῆς Κυβερνήσεως. Θεωρῶν τοῦτο ἐξουτελεστικόν, ἀπεσύρθη τῆς ἐπιζητήτου ταύτης θέσεως καὶ ὡς ἰδιώτης δὲν ἔπαυε τοῦ νὰ στηλιτεύῃ τὰς πράξεις τῆς Κυβερνήσεως γράφων ἀπ' εὐθείας εἰς

(*) Ἐνῶ ἔτινα κυβερνήσις ἐκλήθητο ὑπὲρ τῆς ἐπιθεωρητικῆς τῆς Ἐπιτηδεύσεως, μετὰ μεγάλην ἡμῶν λύπην βλάπησαν σήμερον τινὰ τῶν ἐν Κερκύρῃ φιλανθρωπικῶν καταστημάτων ἐγκαταλειμμένα, τὰ δι' πτωχὰ κοράσια, ὡς ἐκ τῆς ἐλλείψεως ἰδίου καὶ ἀποθησαυρίου ἀποσπόμενα εἰς τὰ σχολεῖα τῆς ἐπιθεωρητικῆς ἀπὸ τῆς παύσεως τῆς παραστάσεως ἐπέβησαν καὶ εἰς τὰς γῆρας τὰς πλεονεξίας τῆς.

Λονδίνον διὰ τὰς γινόμενας καταχρήσεις. Τὸ 1848 λαβὼν ἀφορμὴν ἐκ τῆς ἐγκυκλίου ἣν ὁ ἀλάνθαστος Ποντίφηξ τῆς Ῥώμης περιοδικῶς φιλοδωρεῖ τὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν, ἐδημοσίευσεν ἰταλιστὶ ἐκτεταμένην διατριβὴν κατὰ τῆς κυριαρχίας τοῦ Πάπα, ὅπου ὁ συγγραφεὺς δι' ἰσχυρῶν ἐπιχειρημάτων ἀποδεικνύει τὸ ἀνυπόστατον τῆς ἀξιώσεως ταύτης καὶ ἐξελέγχει τὴν πλάνην ἐν ἣ ἡ Ῥωμαϊκὴ ἐκκλησία ἀνέκαθεν ὑπέπεσεν (*).

Ἐκτραγέντος τὸ 1853 τοῦ Κριμαϊκοῦ πολέμου, ὁ Κ. Δάνδολος ἐδημοσίευσεν διάφορα ἀρθρα ἀφορῶντα τὸ ἀνατολικὸν ζήτημα. — Προτείνει ἐν ἰδιαιτέρῳ ὑπομνήματι τὸν διαμελισμὸν τῆς Τουρκίας καὶ τὴν σύστασιν πέντε διακεκριμένων βασιλείων ἀποτελούντων ὁμοσπονδίαν πολιτικῶς καὶ ἐμπορικῶς συνδεδεμένην. Φοβούμενος δὲ μήπως, ὡς ἐκ τῆς εὐπραγίας καὶ τοῦ πλοῦτου, ἐπαναληφθῇ ἡ βυζαντινὴ κακοθεία, ἡ δὲ Κωνσταντινούπολις καταντήσῃ ἐκ νέου στάδιον διαφθορᾶς διὰ τοῦ Ἑλλήνας, προτείνει νὰ μένη ἡ πόλις αὕτη ἐλευθέρη ὑπὸ τὴν κηδεμονίαν τῶν χριστιανῶν βασιλείων.

Ἀκολουθῶν ἐξελέχθη τὸ 1855 μέλος τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου καὶ εἰς τὴν περίστασιν ταύτην ἐφάνη ὡφέλιμος εἰς τὴν πατρίδα του — οἱ δὲ συμπολίται αὐτοῦ εὐγνωμόνως ἐνθυμούνται ὅτι ἡ πόλις τῆς Κερκύρας ὀφείλει ἐν μέρει εἰς τὴν πρωτοβουλίαν αὐτοῦ τὸν καλλωπισμὸν τῆς, ὡς δὲ καὶ τὴν αὐστηρὰν ἐκτέλεσιν τῆς διαθήκης τῆς ἀειμνήστου Ἑλένης Μοτσεβίγο.

Ἐκλεχθεὶς ἐκ νέου τὸ 1857 βουλευτὴς, ὑπεστήριξε τὴν ἰδέαν τῆς ἐνώσεως καὶ ἠναντιώθη εἰς τὰς μεταβρύθμεις τοῦ Κ. Γλάδστωνος. Ὄποταν δὲ ἔλαβε γνῶσιν περὶ τῆς ἐπιστολῆς ἣν ὁ λόρδος Ῥώσελ ἔγραψε πρὸς τὸν Κ. Οὐδσωνα πρεσβευτὴν τῆς Ἀγγλίας εἰς Ταυρῖνον, ἐν ἣ τῷ ἔλεγεν ὅτι ἕκαστος λαὸς εἶναι ἐλεύθερος νὰ ἐκλέγῃ τὴν καταλληλοτέραν κυβέρνησιν, ἀπηύθυνεν εἰς τὸν ὑπουργὸν τοῦτον ἐπιστολὴν δι' ἣς τὸν παρεκάλει νὰ ὑποστήρῃ τὴν ἰδέαν τῆς ἐνώσεως τῶν Ἰονίων νήσων μετὰ τῆς ἐλευθέρως Ἑλλάδος καὶ

(*) Οὐράνιος Στοιχίαι — Teologico contro il potere temporale del Papa Corfa 1848.

τοῦτο ὅπως φανῇ συνεπὴς εἰς τοὺς λόγους του. Συνάμα δὲ ὅπως διαφωτισθῇ τὸ ἀγγλικὸν κοινοβούλιον περὶ τῆς καταστάσεως τῶν πραγμάτων, ἀπέτεινε τὴν 31 Ἰανουαρίου 1861 ἐκτεταμένην ἔκθεσιν ὅπου ἀποδεικνύων τῇ Ἀγγλίᾳ τὸ ἀνωφελὲς τῆς προστασίας λέγει· «Ἐνῶ αἱ νῆσοι εἰς οὐδὲν χρησιμεύουσι τῇ Ἀγγλίᾳ, εἶναι ἄλλαν ὠφέλιμοι τῇ Ἑλλάδι ὑπὲρ τῆς ὁποίας οἱ προστάται αὐτῆς ὀφείλουσαν νὰ λάβουν πρόνοιαν καὶ φροντίδα. Ναι, εἶναι δίκαιον νὰ φροντίσωσι περὶ τῆς δυστυχῶς πλὴν εὐγενοῦς ταύτης χώρας ἥτις ἔνεκεν τῆς ὑπόπτου καὶ σκληρᾶς διπλωματίας ἐστερήθη τῶν φυσικῶν αὐτῆς ὀρίων, τῶν χωρῶν αὐτῆς, ἐν αἷς ἡ σημαία τοῦ σταυροῦ ἐπίσης ἀνυψώθη, ἐν ναῖς ἡ φωνὴ τῆς ἐλευθερίας πολλάκις ἀντήχησε, καὶ ἐν αἷς τὸ αἶμα τῶν χριστιανῶν ποταμῶν ἔρευσε.» Περαινεὶ δὲ τὴν ἔκθεσιν του λέγων· «Ὁ ἐρχόμενος, ἡ Κύριοι, ταπεινῶς νὰ ζητήσῃ τὴν ἰσχυρὰν ὑμῶν ἀρωγὴν χάριν τῆς Πατρίδος αὐτοῦ καὶ διὰ πρᾶξιν δικαίαν στηριζομένην ἐπὶ τῶν ἀρχῶν τῆς ἠθικῆς, δὲν εἶναι νεανίας τις ὑπὸ τυφλοῦ ἀγόμενος ἐνθουσιασμοῦ ἢ προσωπικοῦ συμφέροντος, ἀλλ' ἀνὴρ προβεβηκὸς τὴν ἡλικίαν, ἀνεξάρτητος, ὅστις οὐ μόνον ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς νοικογενείας καὶ τοῦ ἔθνους αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ ὑμετέρᾳ ἐδιδάχθη νὰ γνωρίζῃ τὰ δικαιώματα αὐτοῦ καὶ νὰ ἐκπληροῖ τὰ καθήκοντά του. Εἶναι δὲ οὐχὶ ἐχθρὸς τοῦ σεβαστοῦ ὑμῶν ἔθνους, ἀλλ' ἐναντίας θιασώτης τοῦ ὑμετέρου πολιτισμοῦ καὶ φιλανθρωπίας. Ἡ ἀλήθεια αὕτη προκύπτει ἐξ ὅσων πολλάκις ἐδημοσίευσεν διὰ διαφόρων φυλλαδίων, ἐξ ὅσων ἐλάλησε πολλάκις εἰς τὸ κοινόν, καὶ πρὸ πάντων ἐκ τῆς ἀλληλογραφίας μετὰ πλείστων τῶν ὑμετέρων συμπολιτῶν. Ἐνεκα δὲ τούτων ἐλπίζει ὅτι ἡ ἔκθεσις αὐτοῦ θέλει ληφθῇ ὑπὸ σπουδαίαν σέψιν καὶ πέποιθεν ὅτι τὸ Βρεττανικὸν Κοινοβούλιον δὲν θέλει ἀρνηθῆ χάριν τῆς τιμῆς καὶ τῆς δόξης αὐτοῦ, πρᾶξιν προφανοῦς δικαιοσύνης, ἀλλ' ἱκανοποιῶν τὴν ἐννομον εὐχὴν τῶν Ἑπτανήσιων, θέλει τύχει τῆς αἰωνίου εὐγνωμοσύνης πάντων τῶν Ἑλλήνων καὶ τῆς ἐπιδοκιμασίας τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου.»

Τοιοῦτοτρόπῳ διὰ τῆς σταθερᾶς αὐτοῦ

ἐπιμονῆς ὁ Κ. Δάνδολος κατόρθωσε νὰ πείσῃ τοὺς Ἀγγλοὺς ὑπουργοὺς εἰς τὴν ἐξ ἄλλου δύσκολον πραγματοποιήσιν τῆς ἐνώσεως, καὶ διὰ τῆς συνθήκης τῆς 1/18 Ἰουλίου 1863 τὰ ὅρια τῆς ἑλληνικῆς ἐπικρατείας ἐπεξετάθησαν διὰ τῆς προσαρθήσεως τῶν Ἰονίων νήσων. Καίτοι τὸ ὄνομα αὐτοῦ παρηγκωνίσθη ἐν Ἑλλάδι, ὡς τοῦτο δυστυχῶς συνεβη καὶ δι' ἄλλους ἀνδρας τῆς Ἑπτανήσου, οὐχ ἦττον ὅμως δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς εἰς τῶν μᾶλλον συντελεσάντων ὑπὲρ τῆς ἐνώσεως διὰ τὴν ὁποίαν ἔργῳ τε καὶ λόγῳ εἰργάσθη. Πολλάκις ἠκούσαμεν αὐτὸν λέγοντα ὅτι τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος θάττον ἢ βράδιον ἀπολαύσει τὰ φυσικὰ αὐτοῦ ὅρια, διότι ἡ Εὐρώπη φοβουμένη τὸ σλαβικὸν στοιχεῖον θὰ ἀναγκασθῇ νὰ προτάξῃ τὴν Ἑλλάδα κατὰ τοῦ πανσλαβισμού. Τοῦτο ἐξαρτᾶται ἐκ τῶν περιστάσεων καὶ ἰδίως ἐκ τῆς διαγωγῆς τῆς ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως ἥτις πρέπει νὰ ἔχη πάντοτε ὑπὸ ὄψιν τὴν βαθμιαίαν αὐτῆς ὑλικὴν προπαρασκευὴν ὀχυρώνουσα τὰ σύνορα καὶ σχηματίζουσα στόλον ἱκανὸν πρὸς υπεράσπισιν τῶν λιμένων καὶ νήσων αὐτῆς.

Προσέτι ἐπρέσβευεν ὅτι τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος ὅπως φθάσῃ εἰς τὸν προορισμὸν αὐτοῦ ὀφείλει, ἐγκαταλείπον τὰς κενὰς θεωρίας, νὰ περιορίσῃ διὰ τινὰ καιρὸν τὸ συνταγματικὸν αὐτοῦ πολίτευμα καὶ παραδοθῇ ἀποκλειστικῶς εἰς τὸν πρακτικὸν βίον, ἰδίως εἰς τὴν γεωργίαν καὶ βιομηχανίαν, τὰ μόνα ἄτινα δύναται νὰ παράξουν εἰς τὸ κράτος τὸν πλοῦτον, τὴν δόξαν καὶ τὴν εὐημερίαν. Ἐλυπεῖτο δὲ βλέπων τὸν ἑλληνικὸν λαὸν ἀδιαφοροῦντα εἰς τὰ θρησκευτικὰ αὐτοῦ καθήκοντα, καὶ ἰδίως κατέκρινε τὸ ἐν χρήσει ἐκπαιδευτικὸν σύστημα τείνον μᾶλλον εἰς τὴν σχολαστικότητα καὶ τὴν προπέτειαν ἢ εἰς τὴν καθόλου μόρφωσιν καὶ ἠθικοποίησιν τῆς νεολαίας.

Ἐτελεύτησε τὸ ἔτος 1863, ὀλίγους μῆνας πρὸ τῆς ἐλεύσεως τοῦ βασιλέως Γεωργίου ἐν Ἑλλάδι. Ὁ θάνατος αὐτοῦ ὑπῆρξε σημαντικὴ ζημία διὰ τὸ ἔθνος ὑπὲρ τοῦ ὁποίου ἠδύνατο εἰσέτι νὰ ἐργασθῇ, ἰδίως εἰς τὰς παρούσας κρίσιμους περιστάσεις καθ' ἃς οἱ διέποντες τὰς τύχας τοῦ ἔθνους οὐ μόνον ἐφάνησαν, ἐνεκα τοῦ πατριαστικοῦ αὐτῶν πνεύματος, ἀνεπαρ-

καίς εἰς τὴν ὑψηλὴν αὐτῶν ἀποστολὴν, ἀλλ' ἐπέδειξαν εἰς τὸν ἐχθρὸν τὴν πραγματικὴν καὶ γυμνὴν κατάστασιν τῆς θεοσεβείας μας.

Α. ΚΟΥΡΝΙΑΚΤΗΣ.

Η ΠΟΙΗΣΙΣ ΠΑΡ' ΕΒΡΑΙΟΙΣ.

I

Ο ΜΩΥΣΗΣ.

«Καὶ οὐκ ἔστι ἀνὴρ ὅστις ἐν Ἰσραὴλ ὡς Μωϋσῆς, ἐν ἔγνω Κύριος αὐτὸν πρόσωπον κατὰ πρόσωπον.» (Δευτ. κη'. λδ'. 10.)

Ἡ γλῶσσα τῆς φαντασίας εἶναι ἡ φυσικὴ γλῶσσα τοῦ ἀνθρώπου, εἶναι ἡ γλῶσσα τῆς εὐφυΐας του, τῶν παθῶν του, τοῦ ἔρωτός του, τῆς λατρείας του, πασῶν τῶν ἐξοχωτέρων διαθέσεων καὶ διαλογισμῶν τοῦ νοῦς του. Ἡ ποίησις ὑπῆρξεν ἀνάσθεν ἡ ἐκφρασις τῶν ὑψηλοτέρων αἰσθημάτων ἐκάστου ἔθνους, ἡ δὲ γλῶσσά της εἶναι γλυκυτέρα τῶν κελαισμῶν τοῦ βείθρου τοῦ Σιλωάμ, ἀρμονικωτέρα πηγῆς κήπων καὶ τῶν ῥυάκων τοῦ Διδάου, ὡραιότερα τοῦ ἀνθους τοῦ Σαρὸν καὶ τῶν κήπων τῶν κοιλάδων· ἐννοεῖται δὲ εὐκολώτερον καὶ ἀναγινώσκεται μετὰ περισσεύσεως τέρψεως τοῦ πεζοῦ λόγου. Οὐδὲν παράδοξον λοιπὸν ἂν αἱ Ἰσραὴ Γραφαὶ ἐγράφησαν ἐμμέτρως, καθότι ἐν τῇ ποιήσει αὐτῶν διοράται καθαρώτερον ἢ ἀλήθεια, ἡ ἰσχύς καὶ ἡ ἱερότης τῆς πίστεως ἡμῶν.

Ἡ Παλαιὰ Διαθήκη εἶναι τὸ ἱερώτατον καὶ ἀρχαιότατον πάντων τῶν συγγραμμάτων, αὐτὸ οὐδὲν ἄλλο μιμεῖται, οὐδὲν ἀντιγράφει, ἐπὶ οὐδενὸς ἄλλου στηρίζεται. Ἐξ αὐτοῦ μανθάνομεν τὴν ἀρχὴν καὶ ῥυθμὸν τοῦ ἀνθρώπινου γένους, τὴν πάντοτε κοσμοποιίαν, οἰκονομίαν καὶ πρόνοιαν, καὶ τὸν βίον τοῦ Μωϋσέως ἐν ἡλικίᾳ τοῦ Θεοῦ καὶ ἐξελέξατο ὡς μέγαν προφήτην καὶ νομοθέτην τῶν αἰώνων.

Τὸ ἔνθα τοῦ Μωϋσέως κατέχει τὴν πρώτην θέσιν ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν φοιτητῶν τοῦ Ἰσραὴλ· αὐτὸς ἐγράφει τὴν πεντάτευχον ἢ τὸ πρῶτον πρῶτον βιβλίον τῆς

Παλαιᾶς Διαθήκης. Εἶναι ἀναντιρρήτου ὅτι ποιηταὶ ὑπῆρξαν πρὶν αὐτοῦ, ὡς ἡ τοῦ Δάμειχ ὀμιλία πρὸς τὰς γυναῖκάς του, καὶ οἱ τελευταῖοι λόγοι τοῦ Ἰακώβ, ἀλλ' ὁ Μωϋσῆς δικαίως δύναται νὰ θεωρηθῆ ὁ Ὀμηρὸς καὶ ὁ Σόλων τῆς πατρίδος του· Ὁ Μωϋσῆς ὑπῆρξεν ὁ σοβαρώτερος καὶ λακωνικώτερος πάντων τῶν φοιτῶν τῆς Ἰσραὴ Βίβλου. Ὁ σαφὴς καὶ ἤρεμος τρόπος καθ' ὃν διηγείται τὰ μεγαλειότερα καὶ παραδοξότερα γεγονότα τῆς ἀρχαιοτέρας ἱστορίας τοῦ κόσμου εἶναι ἀξιοσημειώτος. Αἱ ὀλίγων λέξεων μεθ' ὧν ἀρχεται ἡ Γένεσις, περιγράφει τὸ ἔργον ἀναριθμητῶν αἰώνων. Μετὰ ταῦτα εἰκονογραφεῖ μετὰ πλείστης ὁσπίας ἐπιτυχίας καὶ τέχνης τὴν παρούσαν μορφήν τῆς πλάσεως, τὴν ἀρχέτυπον κατάστασιν καὶ πτώσιν τῶν μακάρων ἐκείνων κατοίκων τῆς γῆς· ἰκονογραφεῖ ἀπλῶς μὲν, ἀλλὰ μετὰ μεγίστης ἀκριβείας, τὰ μεθόρια τῆς πλημμύρας, τὴν γενεαλογίαν τῶν διασωθέντων ἐντὸς τῆς κιβωτοῦ, καὶ τελευταῖον ἀρχεται τῆς ἱστορίας τοῦ Σὴμ. Πρὸς τούτοις ἡ εὐρεσίς του ἐντὸς κιβωτοῦ ὑπὸ τῆς θυγατρὸς τοῦ Φαραὼ εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Νείλου, ἡ θέσις του ἐν τῇ φλεγομένη βάρῃ, ἡ αἰφνιδία αὐτοῦ εἰσοδος εἰς τὴν παρουσίαν τοῦ Φαραὼ, ἡ ὑψωσις τῆς ράβδου καὶ ἡ ἐξάπλωσις τῆς χειρὸς του ἐπὶ τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης, ὁ θάνατός του ἐν Φασγὰ ἔχοντος ἐμπροσθεν τῶν ὀφθαλμῶν του τὴν ὑποσχεθείσαν γῆν, ἡ μυστηριώδης ταφή του διὰ τῆς χειρὸς τοῦ Αἰωνίου ἐν ἀποκρύφῳ κοιλάδι, ἡ εὐθύνη του ὡς ὀδηγός τῆς μεγίστης ἐκείνης ἐξόδου τῶν ἔθνων, καὶ ὡς θεμελιωτῆς ἀκριβοῦς, αὐστηροῦ, καὶ λαμπροῦ πολιτικοῦ συστήματος, ἐνέδυσαν τὰ συγγράμματά του μὲ ἰδιαιτέρῳ τι μεγαλεῖον ὅπερ ἀδύνατον νὰ εὐρωμεν ἀλλαχοῦ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης.

Πάν ὅ,τι ἀποκαλιεῖται ἱερώτερον τὸν βίον τοῦ Μωϋσέως, εἶναι ἡ ἀνάβασίς του ἐπὶ τοῦ ὄρους Σινά. Ἴδου ἐκεῖνος ὅστις ἀηρήσατο λέγεσθαι υἱὸς θυγατρὸς Φαραὼ, «μὲ τρέμοντα βήματα προχωρεῖ» καταβάται ὁδῶν πλάτους μετὰ τοῦ σκότους, αἱ ἀστραπαὶ τοῦ Θεοῦ διατρέχουσι τὴν κορυφήν, βρονταὶ ἠχεῖσι παντοῦ, ἡ γῆ τῆς σάλπιγγος ἤτις μέλλει νὰ κἀλίσσῃ τὸν νεκρὸν τὴν τελευταίαν ἡμέραν, οἱ αἱ ἀλλοῦν τὰ ὄρη καὶ τοὺς λόφους,

ὑπὲρ πάντα ταῦτα ἡ φωνὴ τοῦ μεγάλου Θεοῦ ἀνταχεῖ ἀπὸ ἀκροῦ εἰς ἀκρον, ἐκατομμύρια Ἰσραηλιτῶν ἱστανται σιωπηλά ἐν τῷ στρατοπέδῳ, θαυμασμὸς καὶ τρόμος περικαλύπτει τὸ πρόσωπόν των· ἐν τῷ μέσῳ τοιούτων τρομακτικῶν σκηνῶν ὁ σεβάσμιος ποιμὴν τοῦ Ἰσραὴλ ἀναβαίνει τὸ ὄρος, καὶ λαμβάνει ἐκ τῶν ἰδίων χειρῶν τοῦ Θεοῦ τὰς δέκα ἐντολάς αἵτινες ἐνεχαράχθησαν ἐπὶ δύο πλακῶν παρὰ τοῦ δακτύλου Αὐτοῦ, — παρὰ τοῦ δακτύλου ἐκείνου ὅστις ἐγγίσας τὸν οὐρανὸν ἀφήκεν ὡς ἀνεξάλειπτον σημεῖον τὸν φωτοδόλον ἥλιον. Ἴδου τίνι τρόπῳ δι' ὀλίγων στροφῶν τοῦ ὑπερφυοῦς αὐτοῦ καλάμου περιγράφει τὴν ἀνάβασίν του.

«Ἐγένετο δὲ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ γεννηθέντος πρὸς ὄρθρον, καὶ ἐγένοντο φωναὶ καὶ ἀστραπαὶ καὶ νεφέλη γιοφώδης ἐπ' ὄρους Σινά, φωνὴ τῆς σάλπιγγος ἤχει μέγα» καὶ ἐπτοήθη πᾶς ὁ λαὸς ἐν τῇ παρεμβολῇ. Καὶ ἐξήγαγε Μωϋσῆς τὸν λαὸν εἰς συνάντησιν τοῦ Θεοῦ ἐκ τῆς παρεμβολῆς, καὶ παρέστησαν ὑπὸ τὸ ὄρος· τὸ δὲ ὄρος Σινά ἐκαπνίζετο ὅλον αὐτὸ διὰ τὸ καταβεβηκέναι τὸν Θεὸν ἐν πυρὶ ἐπ' αὐτό· ἀνέβαινε δὲ ὁ καπνός, ὡς ἀτμὶς καμίνου· καὶ ἐξέστη πᾶς ὁ λαὸς σφόδρα. Ἐγένοντο δὲ αἱ φωναὶ σάλπιγγος προβαίνουσαι, ἰσχυρότεραι σφόδρα· Μωϋσῆς ἐλάλει, ὁ δὲ Θεὸς ἀπεκρίνετο αὐτῷ φωνῇ.»

Καίτοι τινὲς ἐπέκριναν τὴν ἀφέλειαν ταύτην τοῦ Μωϋσέως ὡς μὴ ἀρμόζουσαν εἰς ἐξοχὸν ποιητὴν καὶ ἰδίως εἰς λυρικόν, οὐχ ἦττον ὁμοῦς ὁ Μωϋσῆς ὑπῆρξεν ὁ λυρικώτερος ποιητῆς τοῦ Ἰσραὴλ, πολλὰς δὲ μαρτυρίας τῆς ἀληθείας ταύτης δυνάμεθα νὰ εὐρωμεν ἐντὸς τῶν βιβλίων αὐτοῦ. Ὡς λόγου χάριν, ἡ θεία καὶ ἀμίμητος ὠδὴ ἦν οἱ υἱοὶ τοῦ Ἰσραὴλ ἐψαλλον διερχόμενοι τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν, ὡς καὶ ὁ 90 ψαλμὸς εἰς τὸν ὁποῖον μετὰ μεγίστης ποιητικῆς φαντασίας ἐκφράζει τὰ παράπονα πάντων τῶν αἰώνων ἐπὶ τῆς βραχύτητος καὶ μακαριότητος τῆς ζωῆς. Ἐὰν δὲ τις ἐπιθυμῇ ν' ἀποκαλύψῃ τὴν ὄλην οὐσίαν τῆς ποιήσεως, καὶ ἴδῃ ὡς ἐν κατόπτρῳ τὴν ὡραιότητα αὐτῆς, ἄς ἀναγνώσῃ τὴν τελευταίαν ὠδὴν ἐν ἡ ἐνθουσιᾷ ἐκφωνεῖ· «Πρόσεχε οὐρανέ, καὶ κἀλίσσω, καὶ ἀκουέτω γῆ ῥήματα ἐκ στόματός μου.»

Ὁ Μωϋσῆς ἦτο εὐφυέστατος, ὁ χαρᾶκτηρ του ταπεινός, μὲν πλὴν σταθερός, ἡ δὲ παρρησία του ἐπιτακτικὴ καὶ σοβαρά. Τὸ διορατικόν του ὄμμα προείδε πολλά, ἰδίως δὲ τὰς δέκα πληγὰς κατὰ τοῦ Φαραὼ καὶ τῶν Αἰγυπτίων, ἐν οἷς «οὐ γὰρ ἦν οἰκία, ἐν ἣ οὐκ ἦν ἐν αὐτῇ τεθνηκώς.»

Ὡς ἀφηγητῆς αὐτὸς ὑπερέχει πάντας, καίτοι οἱ λόγοι του δὲν εἶναι πάντοτε ἐπηπτερόντα, τὸ δὲ ὄρος του εἰς τινὰ μέρη μᾶς ὑπενθυμίζει τοὺς γεγλυμμένους ἐκείνους χαρακτῆρας, ἐπὶ τῶν τειχῶν τῶν Αἰγυπτιακῶν ναῶν, ἢ τὴν ἀλληγορικὴν ἐπιγραφὴν, «Μανὴ Μανὴ, Θεκέλ, Φάρες.»

Τὰ μεγάλα κατορθώματα τοῦ Μωϋσέως ἐπὶ τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης, αἱ ἐκστρατεῖαί του διὰ μέσου τῆς ἐρήμου, οἱ πόλεμοι ἐν οἷς ὠδήγησε τοὺς λαοὺς εἰς θριάμβους, εἶναι εἰκόνες πλήρεις πάθους καὶ μεγαλείου, αἵτινες ἐχρησίμευσαν ὡς ὑπογραμμὸς εἰς τοὺς μεταγενεστέρους ποιητὰς ὄλων τῶν ἐποχῶν. Αὐτὸς ὑπῆρξε πραγματικῶς ὁ μόνος ἀνθρώπος ὅστις ἔλαβεν ὑψηλὴν ἐντολήν παρὰ τοῦ Θεοῦ, καὶ ὅστις ἐξέτελεσεν αὐτὴν ἀνευ τῆς συνδρομῆς οὐδεμιᾶς ἀνθρωπίνης δυνάμεως· — μόνος ἐφυγεν ἐξ Αἰγύπτου, μόνος ἐβοσκει τὰ ποίμνια του, μόνος ἀνέβη τὸ ὄρος Σινά, μόνος ἐν τῇ κορυφῇ, μόνος κατέβη, μόνος ἐν τῇ ὥρᾳ τοῦ θανάτου του. Οἱ σύντροφοί του δὲν ἦσαν οὔτε ὁ Ἀαρὼν, οὔτε ὁ Ἰησοῦς, οὔτε ἡ Σεπφώρα, ἀλλ' αἱ πέτραι καὶ οἱ βράχοι τοῦ Χωρήβ, ὁ στύλος πυρὸς καὶ ὁ στύλος νεφέλης, ἡ φλεγομένη βάρῃς ἡ ὄρατὴ δόξα τοῦ θυσιαστηρίου, αἱ πέριξ τῆς κορυφῆς τοῦ Σινά ἀστραπαὶ καὶ βρονταὶ, καὶ πλείστα ἄλλα ἐρυθρὰ σύμβολα τῆς παρουσίας τοῦ Ἰεωβά. Ὁ θεόπνευστος οὗτος ἀνὴρ δύναται νὰ θεωρηθῆ ὁ ἐμβριθέστερος τῶν νομοθετῶν, καθότι ἐν τῷ Δευτερονομίῳ βλέπει τις πῶς κῆδεταί μετὰ μεγίστης ἀκριβείας τῆς ἠθικῆς καὶ διανοητικῆς καταστάσεως τῶν Ἰσραηλιτῶν, καὶ πῶς κανονίζει διὰ σοφῶν νόμων τὴν εὐζωίαν αὐτῶν, καὶ μεριμνᾷ περὶ παντός ἀφορῶντος τὴν εὐημερίαν τοῦ λαοῦ οὐ ὁ Θεὸς ἐξελέξατο αὐτὸν ὀδηγὸν καὶ νομοθέτην.

Γ. Δ. ΚΑΝΔΑΞ.

ΜΟΥΣΑΙΟΥ

Τα καθ' Ἡρώ και Λεάνδρου. (*)

Τη δεσποινίδι. Ἐλλην. Α. 33

Ὁ ποιητής, οὗτινος τὸ ἔργον μεταφρά-
 ζομεν, εἶναι εἰς τῶν ποιητῶν τῶν μυθικῶν
 χρόνων, ὡστε, οὐδεμίαν ἀκριβῆ πληροφο-
 ρίαν διναμέθα νὰ διώσωμεν τοῖς συνδρο-
 μηταῖς τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης περὶ
 τῆς πατρίδος καὶ τῆς γεννήσεως αὐτοῦ.
 Κατὰ τινα μὲν λέγεται εἶναι υἱὸς
 τοῦ Ἡρόδου καὶ τῆς Σελήνης — τῷ
 καιρῷ ἐκείνῳ καὶ ἡ Σελήνη εἶχε παρακοί-
 την, καὶ μάλιστα ἔχει ἕνα ἀλλὰ πολλοὺς,
 — καὶ Θραξ τὴν πατρίδα. Τὸ ποίημα
 τοῦτο, ὑπὸ τινῶν μὲν κρίνεται ὡς ἰδικόν
 του, ὑπ' ἄλλων δὲ ὡς ἔργον ἄλλου μετα-
 γενεστερου ποιητοῦ. Ἡμεῖς συμφωνοῦμεν
 μὲ τοὺς πρώτους, καὶ τοῦτο ἔχει διότι ἔ-
 χομεν πεποιθῆσιν σχηματισθεῖσαν ἐκ τῆς
 μελέτης τῶν περὶ αὐτοῦ γραφάντων, —
 μάλιστα, ἂν θέλητε νὰ σᾶς εἰπωμεν τὴν
 ἀλήθειαν, οὐδὲ γνωρίζομεν ἂν ἔγραψέ τις
 περὶ αὐτοῦ, — ἀλλὰ πρῶτον μὲν, παρα-
 δεχόμεθα δηλαδὴ αὐτὸν ὡς Θραξ, διότι
 κολακιστικῶς ὄντες συμπολιταὶ ἐνὸς τῶν
 ἀρχαιοτέρων ποιητῶν — λόγος ὅπως ἰδιο-
 τελεῖς, ὡς βλέπετε, — καὶ δεύτερον, πα-
 ραδεχόμεθα τὸ ἔργον ὡς ἰδικόν του, διότι
 σώζεται φέρον τὸ ὄνομά του. Ὁ Ἑρμῆς, ὁ
 διαβολεμένος οὗτος θεὸς, τρεῖς ἡμέρας
 μετὰ τὴν γέννησίν του κατεσκευάσεν ἀπὸ
 στρακον χελώνης ἐπέαχορδον λύραν κατὰ
 τὸν ἀριθμὸν τῶν ἑπτὰ πλανητῶν καὶ ὠνό-
 μασεν αὐτὴν χέλυν τὴν λύραν ταύτην ἔ-
 δωκεν εἰς τὸν Ἀπόλλωνα ἵνα καταπραῖνη
 τὴν κατ' αὐτοῦ ὄργην, ἐπειδὴ εἶχε κλέψει
 τὰς βούβας αὐτοῦ. Ὁ δὲ Ἀπόλλων προσή-
 νουσεν αὐτὴν ὡς δῶρον εἰς τὸν Ὀρφέα,
 (τὸν κατὰ τινας διδάσκαλον τοῦ Μου-
 σῆου). Ἡ δὲ ἑρμηνεία καλὴν καὶ δηλοποιεῖται
 ἐν τῇ Ἐθνικῇ Βιβλιοθήκῃ ἕνα τῶν προγενέστε-
 ρων εἶναι δυνατόν νὰ καταχωρηθῶσιν ἐν αὐτῇ
 νομίζοντες εἶναι ὅτι ἡ ἀπορία κατὰ τὸν περὶ
 οὗτου τοῦ ἔργου τοῦ ὀνόματος, ἐπεφάνη μετὰ
 τὴν ἀπεργασίαν τοῦ μυθιοτήματος ἐπὶ ἄνθος
 τῆς Ἀλφειοῦ καὶ καταχωρησόμεν ἐπὶ κατὰ Δέφριν
 καὶ Χλοῆν μετ' εἰκονογραφίαν μεταφρασθεῖ-
 μενα ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ μεταφραστῆ τῶν καθ' Ἡρώ
 καὶ Λεάνδρου, ἢ ἐν τούτῳ εὐαρεστήσῃ τοῖς συν-
 δραμηταῖς.

σαίου), ὅστις προσθέσει δύο εἰσέτι χορδὰς
 ἔδωκεν αὐτὴν εἰς τὸν μαθητὴν του.

Ἐννοεῖται ἡμεῖς νὰ εἰπωμεν τὸσα λόγια
 διὰ νὰ ἀποδείξωμεν ὅτι ὁ ποιητὴς μας
 εἶχε τὴν εὐτυχίαν νὰ παίξῃ ὄργανον ὑπὸ
 θεοῦ ἐφευρεθὲν καὶ κατασκευασθὲν. Ἐλλείπον
 δὲ νὰ στήσῃ δι' ἑαυτοῦ μνήμην ἀθάνατον
 παρεκάλεσε τὸν πατέρα τῶν ἀνδρῶν καὶ
 θεῶν νὰ τὴν κατατάξῃ μεταξὺ τῶν ἀ-
 στέρων.

Ψάλλε, θεῆ Μοῦσα, τὸν ἐπιμάρτυρα
 λύχρον κρυφίων ἐρώτων, τὸν νυκτερινὸν
 κολυμβητὴν θαλασσοπόρων ὑμεναίων, τὸν
 κεκαλυμμένον ὑπὸ ἀχλύος γάμον, ὃν δὲν
 εἶδεν ἡ ἀθάνατος Ἡὼς, τὴν Σηστόν καὶ
 τὴν Ἀβυδὸν, ἐνθα συνέβη ὁ διὰ νυκτὸς
 γάμος τῆς Ἡροῦς. Βλέπω τὸν Λεάνδρον
 κολυμβῶντα καὶ τὸν λύχρον ἀναγγέλλ-
 οντα ὑπηρεσίαν τῆς Ἀφροδίτης, τὸν
 προάγγελον τοῦτον τοῦ γάμου τῆς νυκτι-
 γάμου Ἡροῦς, τὸν λύχρον, τὸ ἀγλαῖσμα
 τοῦτο τοῦ ἔρωτος, ὃν ὤφειλεν ὁ αἰθέριος
 Ζεὺς μετὰ τὴν διὰ νυκτὸς γενομένην ὑπ'
 αὐτοῦ ὑπηρεσίαν νὰ λάβῃ ἐν τῇ ὀμηγύρει
 τῶν ἀστρῶν καὶ νὰ ἀποκαλέσῃ αὐτὸν νυμ-
 φοστόλον ἀστέρα ἐρώτων, διότι ὑπῆρξε
 συμβοηθὸς ἐρωτομανῶν θλίψεων καὶ ἡγρύ-
 πνησεν ἐπὶ τῶν ἀκοιμήτων ὑμεναίων, μέ-
 χρις οὐ ἔπνευσε φοβερὴν πνεῦμα ἀνέμου
 ἐχθρικοῦς. . . Ἀλλ' ἔλθε, ἐνῷ ἐγὼ θὰ
 μέλω, σύμφαλλε μετ' ἐμοῦ μίαν πράξιν
 τοῦ σθεννυμένου λύχρου καὶ τοῦ κατα-
 στρεφόμενου Λεάνδρου.

Ἡ Σηστός καὶ ἡ Ἀβυδὸς εἶναι πόλεις
 γείτονες, κείμεναι πλησίον τῆς θαλάσσης
 ἢ μία ἀπέναντι τῆς ἄλλης. Ὁ ἔρωσ ἀνα-
 τίνας τὸ τόξον ἔρριψεν ἐν βέλος ἐναντίον
 τῶν δύο πόλεων, καὶ διὰ τοῦ βέλους τού-
 του ἐφλόγισε νέον ἄμα καὶ νεάνιδι. Ἐνοεῖται
 ζῶντο δὲ ὁ μὲν θελκτικὸς Λεάνδρος, ἡ δὲ
 παρθένος Ἡρῶ ἢ μὲν κατοικεῖ ἐν τῇ Ση-
 στῷ, ὁ δὲ ἐν τῇ Ἀβυδῷ καὶ ἴσαν ἀμφο-
 τεροὶ περικαλλεῖς ἀστέρες τῶν δύο πόλεων
 καθ' ὅλα ὁμοιοὶ ἀλλήλοις. Σὺ δὲ, ἀνα-
 γνῶστα, εἰάν ποτε διαβῆς ἐκεῖθι, ἀμείψ-
 τήσον πύργον τινα, ἐνθα ἰστατό ποτε ἡ
 Σηστίας Ἡρῶ κρατῶσα τὸν λύχρον, ὃς ὀφεί-
 λει τὸν Λεάνδρον ἀνατίθειν τὸν ἀπὸ
 τῆς ἀπὸ τὸν κρότον τῆς θαλάσσης
 πορθὸν τῆς ἀρχαίας Ἀβυδου, τὸν κλαίοντα

τα εἰσέτι τὸν ἔρωτα καὶ τὸν θάνατον τοῦ
 ἀτυχοῦς Λεάνδρου. Ἀλλὰ πῶς ὁ Λεάν-
 δρος, ὁ κατοικῶν ἐν τῇ Ἀβυδῷ ἠγάπησε
 τὴν Ἡρῶ καὶ πῶς πρὸς τοῦτοις κατῴρθωσε
 νὰ περιπλέξῃ καὶ αὐτὴν εἰς τὸν ἔρωτα
 τοῦτον; . . .

Ἡ εἰς αἵματος εὐγενοῦς τὸ γένος ἔλ-
 κουσα χαρίεσσα Ἡρῶ ἦτο ἱέρεια τῆς Κύ-
 πριδος, (α) μὴ οὔσα δὲ ἔμπειρος γάμων
 κατόκει ἐν πύργῳ τινὶ τῶν προγόνων τῆς
 περὰ τὴν θάλασσαν, ὡς ἄλλη θεὰ Ἀφρο-
 δίτη οὐδέποτε ἔλαβε μέρος ἐν ταῖς συ-
 ναναστροφαῖς τῶν γυναικῶν ἐνεκεν αἰδοῦς
 καὶ σωφροσύνης, οὐδὲ εἰς τὸν χορὸν τῶν
 συνομηλικῶν τῆς νεανίδων προσῆλθε προ-
 φυλαττομένη ἀπὸ τὰς ζηλοτύπους κατη-
 γορίας τῶν γυναικῶν. Αἱ γυναῖκες ζηλο-
 τυποῦσι συνήθως τὴν ὠραιότητα, ἀλλὰ
 περιποιουμένη τὴν Ἀφροδίτην, πολλάκις
 δὲ καὶ τὸν ἔρωτα μετὰ τῆς οὐρανίας μη-
 τρός του, διὰ θυμιαμάτων καὶ θυσιῶν κα-
 τεπράυνε φοβουμένη τὴν φλογερὰν φρέ-
 τραν του. Ἀλλὰ καὶ οὕτω δὲν ἠδυνήθη
 νὰ διαφύγῃ τὰ διάπυρα βέλη του.

Τέλος ἐφθασεν ἡ πάνδημος ἑορτὴ, ἣν
 τελοῦσιν ἐν Σηστῷ πρὸς τιμὴν τοῦ Ἀδῶ-
 νιδος (β) καὶ τῆς Κυθρείας, καὶ ἔσπευδον
 ἅπαντες ἵνα παρευρεθῶσιν ἐν Σηστῷ κατὰ
 τὴν ἱερὰν ἡμέραν.

Προσῆρχοντο οἱ κάτοικοι τῶν παρα-
 λίων τῶν θαλασσοστεφῶν νήσων, οἱ μὲν
 ἀπὸ τῆς Αἰμονίης, οἱ δὲ ἀπὸ τῆς Κύπρου.
 Οὐδεμία γυνὴ ἔμενεν ἐν ταῖς πόλεσι τῶν
 Κυθέρων, οὐδὲ ἀνὴρ τις εἰς τὰς πλευράς
 τοῦ εὐώδους Διβάνου χορευῶν. Ἄπαντες
 οἱ περίοικοι, οἱ κάτοικοι τῆς Φρυγίας καὶ
 οἱ ἐκ τῆς γείτονος Ἀβυδου εἶχον φθάσει
 χάριν τῆς ἑορτῆς, πρὸ πάντων δὲ οἱ φι-
 λοπάρθενοι νέοι, διότι οὗτοι συνενοοῦμε-
 νοι σπεύδουσιν, ἐνθα ἀκούουσιν ὅτι τε-
 λεῖται ἑορτὴ, ὅχι τόσῳ διὰ νὰ ἰδῶσι
 καὶ θαυμάσωσι τὰ κάλλη τῶν συναθροι-
 ζομένων παρθένων.

Μετ' ὀλίγον ἐφθασε καὶ ἡ παρθένος
 Ἡρῶ εἰς τὸν ναὸν ἐκπέμπουσα μαρμαρυ-
 γὴν ἐκ τοῦ χαρίεντος προσώπου της, ὡς
 ἡ ἀνατέλλουσα λευκοπάρειος σελήνη. Τὰ

(α) Κύπρις καὶ Κυθρεία ἐπίθετα τῆς Ἀφρο-
 δίτης ὡς λατρευομένης ἐξαιρέτως ἐν Κύπρῳ καὶ
 ἐν Κυθέραις.
 (β) Ἑρσείης τῆς Ἀφροδίτης ἐκ Κύπρου.

μῆλα τῶν ὡς ἡ χιῶν λευκῶν παρειῶν της
 ἴσαν ἐρυθρά, ὡς ῥόδον δίχρουν μόλις ἐκ
 τοῦ κάλυκος ἐξεληθὸν βεβαίως, θὰ ἔλεγες
 ὅτι ἐπὶ τῶν μελῶν τῆς Ἡροῦς ἐφαίνετο
 λειμῶν ῥόδων. Ὄταν δὲ περιεπάτει ἔλεγες
 ὅτι καὶ ῥόδα ὑπὸ τὰ σφυρὰ τῆς λευκοχι-
 τονος κόρης ἔλαμπον καὶ πολλὰί χάριτες
 ἔρρεον ἐξ αὐτῆς. Οἱ ἀρχαῖοι ἐφεύρασαν
 εἰπόντες, ὅτι τρεῖς χάριτες ὑπάρχουσι·
 διότι εἰς μόνος ὀφθαλμὸς τῆς Ἡροῦς γε-
 λῶν ἔθαλλεν, ὅσῳ ἕκατόν χάριτες ὀμοῦ.
 Ἀζιανέαυτῆς τῶντι ἱέρειαν ἐξέλεξεν ἡ Κύ-
 πρις. Οὕτως ἡ μὲν ἱέρεια τῆς Κυθρείας
 ὑπερέχουσα πολὺ τῶν ἄλλων γυναικῶν
 κατὰ τὴν ὠραιότητα, διέπρεπεν ὡς ἄλλη
 Ἀφροδίτη ἐπλήγωσε δὲ τὰς τρυφεράς
 καρδίας τῶν νέων. Ὅλοι ἐπεθύμουν νὰ ἔ-
 χωσι τὴν Ἡρῶ σύνευνον, ἣν εἰς οἰονδήποτε
 μέρος τοῦ ναοῦ καὶ ἂν ἐπορευέτο, ἠκολού-
 θουν ὁ νοῦς, τὰ ὄμματα καὶ αἱ καρδίαι
 τῶν ἀνδρῶν.

Καὶ τις τῶν νέων θαυμάσας διὰ τὴν
 τοσαύτην ὠραιότητα εἶπε·

«Καὶ τὴν Σπάρτην, τὸ ἄστυ τῆς Λα-
 κεδαιμόνος, ἐπεσκέφθην, ἐνθα λέγουσιν ὅτι
 γίνονται μάχαι καὶ ἀγῶνες περὶ ὠραιότη-
 τος. Οὐδέποτε δὲ εἶδον τοιαύτην νέαν
 σεβαστὴν ἄμα καὶ τρυφεράν. Ἴσως ἡ Ἀ-
 φροδίτη ἔχει ὡς ἱέρειαν της μίαν τῶν
 νεαρῶν Χαρίτων. Ἀπέκαμα παρατηρῶν
 τὴν ἀβρὰν ταύτην νέαν, ἀλλ' ἡ ὄρασις
 μου δὲν ἐκορέσθη. Καὶ τὴν ζῶν μου αὐ-
 τὴν ἔδιδον εὐχαρίστως, εἰάν ἠδυνάμην νὰ
 ἀναβῶ ἐπὶ τῆς κλίνης τῆς Ἡροῦς, ποτὲ
 δὲν θὰ ἐπεθύμουν νὰ ἦμαι εἰς τῶν Ὀλυμ-
 πίων μὴ ἔχων σύζυγον τὴν Ἡρῶ. Ἐν δὲ δὲν
 ἀρμόδῃ νὰ ἐγγίσω τὴν ἱέρειαν σου, τοιαύ-
 την, ὦ θεῆ Ἀφροδίτη, παρακαλῶ νὰ μοῦ
 δώσης, τοιαύτην νέαν ὡς σύζυγον.» Τοιαῦ-
 τα ἔλεγε νέος τις ἄλλος δὲ ὑποκλέπτων
 τὴν πληγὴν ἐμαίνετο διὰ τὰ κάλλη τῆς
 κόρης.

Δυστυχῆ Λεάνδρε! καὶ σὺ ἄμα εἶδες
 τὴν ἐπιφανῆ νεάνίδα, δὲν ἠρκεῖσο νὰ κα-
 τατρέχῃς τὴν καρδίαν σου κρυφίως, ἀλλὰ
 πληγωθεὶς ἀπροσδοκῆτως ὑπὸ τῶν δια-
 πύρων βελῶν δὲν ἠθελες νὰ ζῆς ἐστερη-
 μένος τῆς ὠραιότητος Ἡροῦς. Μὲ τὰς
 ἀκτίνας, ἃς ἐξέπεμπον οἱ ὀφθαλμοὶ της,
 ἠύξανον οἱ πυρσοὶ τοῦ ἔρωτος καὶ ἡ καρ-
 δίς σου ἐπάφλαζεν ἐνεκα τῆς ὀρμῆς τοῦ
 ἀνικητοῦ πυρός, διότι τὸ φημιζόμενον

κάλλος γυναικός πληγώνει τούς θνητούς
δξύτερον ὀρμητικοῦ βέλους.

«Ὁ ὀφθαλμὸς εἶναι ἡ ὁδός.»

Ἀπὸ τὸ βλέμμα κατ' ἀρχάς ἡ πληγὴ
ἐλισθαίνει καὶ ἔπειτα χωρεῖ πρὸς τὴν
καρδίαν τοῦ ἀνδρός.

Κατελήφθη ὁ δυστυχὴς ὑπὸ θάμβους,
ἀναιδίας, τρόμου, αἰδοῦς ἢ καρδία του
ἐπαλλεν, ἐξεθαμβώθη ἐκ τῆς θαυμασίας
καλλονῆς τῆς νεάνιδος, ὃ δὲ ἔρωσ ἀπεδίω-
ξε τὴν αἰδώς· ἀγαπῶν δὲ μετὰ θάρρους,
ἔνεκα τῆς ἀναιδίας τοῦ ἔρωτος, ἐπλησία-
σεν ἡσύχως, ἐστάθη ἀπέναντι τῆς κόρης
καὶ παρετίθει αὐτὴν ἀδιαλείπτως· περι-
στρέφων δὲ δολίως τούς ὀφθαλμούς ἀπε-
πλάνα δι' ἀφώνων νευμάτων τὸν νοῦν τῆς
νεάνιδος. Ἡ Ἡρῶ ἄμα ἐνόησε τὸν δόλιον
πόθον τοῦ Λεάνδρου, κατελήφθη ὑπὸ χα-
ρᾶς βλέπουσα αὐτὸν τόσῳ ὡραῖον, ἡσύχως
δὲ καὶ αὐτὴ πολλάκις ἔκρυπτε τὸ ἀξίε-
ραστον πρόσωπόν της διὰ λαθραίων νευ-
μάτων προδίδουσα εἰς τὸν Λεάνδρον τὸν
ἔρωτά της· καὶ πάλιν ἔστρεφεν ἀλλαχοῦ
τὸ βλέμμα. Οὗτος νῦν χαριστήθη μεγάλως,
διότι ἡ κόρη ἐνόησε τὸν ἔρωτά του καὶ
δὲν τὸν ἀπέρριψεν.

Ἐνόσῳ λοιπὸν ὁ Λεάνδρος περιέμενε
κατάλληλον περίστασιν νὰ ὁμιλήσῃ αὐ-
τὴν, ἡ Ἡρῶ συστέλλουσα τὸ φῶς της κα-
τήρχετο πρὸς τὴν δύσιν· ἐκ δυσμῶν δὲ
ἀνεφαίνετο ὁ βαθύσκιος Ἑσπερος. Ὁ Λεάν-
δρος ἰδὼν τὴν κυανόπεπλον ὁμίχλην ἐπι-
κρεμαμένην ἐπλησίασε μετὰ θάρρους τὴν
νεάνίδα καὶ θλίβων ἡσύχως τὰ ῥοδοειδῆ
δάκτυλα τῆς κόρης ἐστέναζεν ἐκ βάθους
καρδίας· αὐτὴ δὲ σιωπηρῶς, ἄτε δὴ ὀργι-
ζομένη, ἀπέσυρε τὴν ῥοδίην χεῖρά της.
Ὁ Λεάνδρος ἄμα ἐνοήσας τὰ ἀπερίσκεπτα
νεύματα τῆς κόρης ἤρπασεν αὐτὴν θάρ-
ραλέως ἐκ τοῦ πολυποικίλου χιτῶνος καὶ
τὴν ὠδήγει πρὸς τὰ ἄδυτα τοῦ ναοῦ· ἡ δὲ
παρθένος Ἡρῶ ἠκολούθει αὐτὸν οὐχὶ μετὰ
μεγάλῃ προθυμίας, ὡς τάχα μὴ θέλουσα.

«Ἔνε, διατί αὐθαδιάζεις; εἶπεν ἀπει-
λοῦσα τὸν Λεάνδρον διὰ λόγων μεστῶν
τρυφερότητος· διατί, δύσμοιρε, σύρεις ἐμὲ
τὴν παρθένον; ἔλα, φύγε ἀπ' ἐδῶ καὶ ἄ-
φῃσε τὸν χιτῶνά μου· ἀπόφυγε τὴν ὀργὴν
τῶν πλουσιματῶν γονέων μου. Δὲν ἀρ-
μύζει εἰς αὐτὴν ἐγγίξῃς τὴν ἰέρειαν τῆς
θεᾶς Κυβέρης· εἶναι ἀδύνατον νὰ πλησιά-
σῃς εἰς τὴν κλίνην παρθένου.»

Διὰ τοιούτων λόγων, κατὰ τὴν συνη-
θειαν τῶν παρθένων, τὸν ἠπειλήσεν ὁ δὲ
Λεάνδρος ἀκούσας τὰς ἀπειλὰς τῆς νεάνι-
δος ἐνόησεν ὅτι ἦσαν σημεῖα πειθόμενης
παρθένου· διότι αἱ πρὸς τούς νέους ἀπευ-
θυνόμεναι ἀπειλαὶ τῶν γυναικῶν οὐδὲν
ἄλλο εἶναι ἢ προάγγελοι ἐρωτικῶν συνο-
μιλιῶν. Φιλήσας λοιπὸν τὸν εὐώδη καὶ
εὐχρουν αὐχένα τῆς κόρης οὕτως ὠμίλησε
καταληφθεὶς ὑπὸ μεγίστης ἐπιθυμίας.

«Ἀγαπητὴ Ἀφροδίτη μετὰ τὴν Ἀφροδί-
την, προσφιλεῖς Ἀθηναῖα μετὰ τὴν Ἀθηναῖαν,
ἐπειδὴ δὲν σὲ θεωρῶ ἴσην μὲ τὰς ἐπι-
γίους γυναῖκας, ἀλλὰ σὲ παρομοιάζω μὲ
τὰς θυγατέρας τοῦ Κρονίωνος Διός, εὐδαί-
μων ὁ φυτεύσας σε, εὐδαίμων ἡ γεννήσασά
σε μήτηρ, καὶ ἡ γαστήρ ἡ λοχεύσασά σε
μακαριώτατη· ἀλλὰ, σὲ καθικτεύω, ἐπά-
κουσον τῶν δεήσεών μου καὶ οἰκτεῖρον
τὴν ἀνάγκην τῆς μεγίστης ἐπιθυμίας μου!·
Ἐκτέλεσον, παρακαλῶ, τὰ ἔργα τῆς Ἀ-
φροδίτης, ἀφοῦ εἶσαι ἰέρεια τῆς Ἀφροδί-
της. Ἐλθέ, πανηγύρισον τούς γαμηλοὺς
θεσμούς τῆς θεᾶς καὶ τέλεσον τὰς προση-
κούσας εἰς γάμον θυσίας. Δὲν ἀρμύζει νὰ
ὑπηρετῇ παρθένος τὴν Ἀφροδίτην· διότι
ἡ Κύπρις δὲν εὐχαριστεῖται ἔχουσα ἰερείας
παρθένους. Ἐὰν θελήσῃς τούς ἐρασιμίους
θεσμούς τῆς θεᾶς καὶ τὰς πιστὰς τελετὰς
νὰ διδαχθῆς, ὑπάρχει γάμος καὶ κλίνη.
Σὺ λοιπὸν, ἐὰν ἀγαπᾷς τὴν Κυθέρειαν,
ἀγάπα καὶ τὸν καταθέλλοντα τὴν καρ-
δίαν θεσμόν τοῦ ἠδέος ἔρωτος καὶ λάβε με
ικέτην σου ἢ, ἂν θέλῃς σύζυγον, δὲν ὁ ἔρωσ
ἤγρευσε διὰ σὲ ἐπιτυχῶν αὐτὸν διὰ τῶν
βελῶν του, ὡς τὸν ἀνδρείον Ἡρακλῆα ὁ
ταχύς καὶ χρυσὴν ῥάβδον κρατῶν Ἐρμῆς
ὠδήγησε πρὸς τὴν Ἰαρδανίαν νύμφην Ὀμ-
φάλην, ἵνα δουλεύῃ. Βεβαίως δὲν ἀγνοεῖς
τὴν ἐκ τῆς Ἀρκαδίας παρθένον Ἀταλάν-
την, ἥτις, ἀποφυγοῦσά ποτε τὴν κλίνην
τοῦ ἀγαπήσαντος αὐτὴν Μελανίωνος, διότι
ἐφρόντιζε περὶ τῆς παρθενίας της, ἐπέσυρε
τὴν ὀργὴν τῆς Ἀφροδίτης, ἥτις διὰ τοῦτο
ἐνήργησεν ὥστε νὰ ἀγαπήσῃ ἐξ ὅλης καρ-
δίας ἐκείνον, δὲν πρότερον δὲν ἐπεθύμει νὰ
ἀποκτήσῃ. Πείσθητι λοιπὸν καὶ σὺ εἰς
ἐμὲ, φίλη, καὶ φοβοῦ μὴ διεγέρῃς κατὰ
σοῦ τὴν ὀργὴν τῆς Ἀφροδίτης.»

(ἀκολουθεῖ)
ΜΟΥΣΑΙΟΣ.

Η ΕΛΕΝΙ ΤΗΣ ΜΙΑΗΤΟΥ.

(Ἐπεισόδιον τῆς Ἑλλ. ἱστορίας.)

(Συνέχεια ἴδε φυλλάδ. 103.)

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ'.

Ὀπτασία ἐν ἐγγρηγόρει.

Τὸ ἐν Μιλήτῳ μέγαρον τοῦ εὐπατρί-
δου Ἰψικρέοντος ἐθεωρεῖτο ἐν τῶν εὐρυ-
χωροτέρων τῆς πόλεως· διότι ὁ κύριος
αὐτοῦ, ἔνεκα τῆς τοπικῆς του, ὅπως λέ-
γομεν σήμερον, ἐπιβροῆς, ἤρχετο συχνά-
κις εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ φιλοξενῇ πολλοὺς
συγχρόνως ξένους. Δὲν ἦτο μὲν πολυτε-
λές, ὡς τὰ ἐν τῇ ἀρχαιοτάτῃ φημισθέντα
μέγαρα τοῦ Ἀλκίνοῦ, τοῦ Μενελάου, οὐχ
ἦττον σχετικῶς πρὸς τὰ ἐν Μιλήτῳ διέ-
πρεπεν. Ἰπῆρχεν ἐν αὐτῷ μέρος τι κα-
λούμενον ξενῶν, καὶ ἐν αὐτῷ κατέλυσε
ὁ Προμέδων, ὅστις ξένος κατ' ἐπιφάνειαν
πλέον ὢν, ἦτο πράγματι κύριος, δεσπό-
ζων τῆς οἰκοδεσποίνης, ὡς μὲ τὴν ὑπο-
μονὴν θέλομεν κατωτέρω ἰδεῖ.

Εἶναι ἤδη ἡ τρίτη νύξ ἀπὸ τῆς ἀναχω-
ρήσεως τοῦ Ἰψικρέοντος. Ὁ Προμέδων εὐρί-
σκειται ἐν τῷ θαλάμῳ τῶν ξένων μόνος, τὴν
κεφαλὴν ἔχων κεκλιμένην ἐπὶ τῆς χειρός.
Ἐὰν τις ἐβλεπεν αὐτὸν οὕτω κείμενον ἐν
τοιαύτῃ ὥρᾳ θὰ τὸν ὑπέθετεν ἢ ποιητὴν,
ἢ ὑπνοβάτην, ἢ κακοῦργον· διότι, ὡς γνω-
στὸν, οἱ ποιηταί, αἱ γλαῦκες, οἱ ψύλλοι
καὶ οἱ κακοῦργοι δὲν κοιμῶνται τὴν νύκτα·
ἀλλὰ περὶ τῶν ποιητῶν, καλὸν νὰ προ-
σθέσῃ τις ὅτι τοῖς εἶναι περιττὸς ὁ ὕπνος,
ἀφοῦ ὄλος των ὁ βίος εἶναι ὄνειρα, ὥστε ἢ
πρέπει τις νὰ τοὺς ἐκλάβῃ ὡς κοιμώμε-
νους ἢ ὑπνοβάτας, ἢ ἄς ὑποθέσῃ ὅ,τι θέλει.

Χωρὶς νὰ ἐπεμβῶμεν ἐξετάζοντες τὰ
διανοήματα τοῦ βεμβάζοντος νέου, ἰδω-
μεν τι ἀπέκαμεν.

Ἐπειδὴ ὁ Προμέδων ἦτο ἄνθρωπος, καὶ
ἐπειδὴ οἱ ἄνθρωποι ἔχουν ὀμμάτια, καὶ
ἐπειδὴ τὰ ὀμμάτια δὲν μένου ἀνοικτὰ
πάντοτε, ὁ νεαρὸς ἦρως μας ἐνύσταξε καὶ
νυστάξας κατεκλίθη, δὲν λέγω ἐκοιμήθη,
διότι πολλάκις εὐρίσκονται ἄνθρωποι ἐν
ἐγγρηγόρει μὲ κεκλεισμένους ὀφθαλμούς,
καὶ ἄνθρωποι κοιμώμενοι μὲ ἠνεωγμένους
ὀφθαλμούς.

Ἐν τούτοις τὸ πρόσωπον τοῦ χαριέντος
νεανίου ἦτο ἐν ἡρεμίᾳ· ἡ κόμη του, ὡραιο-
τέρα καὶ αὐτῆς τῆς φημισθείσης κόμης
τοῦ Σμερδία, ἦτο ἐξηπλωμένη ἐπὶ τοῦ
προσκεφαλαίου. Ὁ Προμέδων ἐφαίνετο
ὑπνώτων, καὶ μειδιάμα γλυκὺ περιπλα-
νώμενον ἐπὶ τὰ ῥοδαρὰ αὐτοῦ χεῖλη προέ-
διδεν ὅτι εἰς ὄνειρους εὐφροσύνας ἐπον-
τοπόρει ὁ νεαρὸς ξένος.

Παρήλθεν ἤδη τὸ μεσονύκτιον, ἡ ὄρα
τῶν φασμάτων κατὰ τούς φασματόδεις
στιχουργούς, ἡ ἀρχὴ τῶν ὀργῶν κατὰ
τούς σημερινούς Βάκχους, καὶ ἡ ὄρα τῆς
ἐγέρσεως, κατὰ τοὺς ἐξ ἐπαγγέλματος
κυνηγούς καὶ τοὺς ζυμωτὰς τῶν ἀρτο-
ποιεῖων.

Ἐν μέσῳ μεγάλης σιωπῆς, δεσποζού-
σης ἐν τῷ θαλάμῳ τοῦ Προμέδοντος, βη-
ματισμοὶ ἐλαφροὶ ἀκούονται. Ἡ Οὐρα ἀ-
νοίγεται καὶ λευκὴ τις σκιά ἐμφανίζεται
ἐν αὐτῇ. Ἄλλ' ἐφ' ὅσον προχωρεῖ πρὸς τὸ
φῶς, φαίνεται ὅτι δὲν εἶναι σκιά, ἀλλ' ἄν-
θρωπος μὲ πόδας καὶ χεῖρας καὶ κατόπιν
φαίνεται γυνὴ ὀλόκληρος. Τὸ βῆμά της
εἶναι δειλὸν, ὡς τὸ βῆμα τοῦ δειλοῦ ἐνό-
χου· οἱ παλμοὶ τοῦ στήθους της εἰς ὀξύ-
κοον ἄνθρωπον δύνανται νὰ ἀκουσθῶσι
καὶ τὸ χρῶμα εἶναι ὠχρὸν, δηλαδὴ χρῶμα
τὸ ὁποῖον, κατὰ τὸν Ὁβίδιον, φαίνεται
φωνοῦν σοι: ama t! Ἡ γυνὴ προχωρεῖ ἐν
βῆμα καὶ ἵσταται· δειλιᾷ καὶ ὀπισθοχω-
ρεῖ πάλιν· στρέφεται περὶ ἑαυτὴν, παρα-
τηρεῖ, ἀλλὰ σιγὴ πανταχοῦ· μετὰ μακρὰν
ἀμφιταλάντευσιν προχωρεῖ, πλησιάζει τὸν
Προμέδοντα καὶ ὠχρᾷ ἐπὶ πλέον εἰς τὴν
θεᾶν τοῦ κοιμωμένου Ἐνδυμίωνος! Ἄλλ' ἤδη
δυνάμεθα νὰ τὴν ἀναγνωρίσωμεν. Ἡ
λυσίκομος κεφαλὴ της, τὸ ἀνάστημα,
οἱ ὀφθαλμοὶ, προδίδουσιν ἡμῖν τὴν Νέαι-
ραν! Εἶναι ἐκείνη, ἰδοῦ! ἡ λυχνία φωτί-
ζει καλῶς τὸ πρόσωπόν της, προσέξωμεν,
κινεῖται, θέλει νὰ ἀναχωρήσῃ, ἵσταται
πάλιν· πλὴν διατί ἐξάγει στεναγμόν;
Πόσαι ἰδέαι, πόσοι φόβοι, πόσοι πόθοι
ἀνακυκλοῦνται ἐν τῇ κεφαλῇ της; Ποῖος
ἀνεμοστρόβιλος αἰσθημάτων συνταράσσει
αὐτήν; Ἄλλ' αὕτη δὲν ἐρυθριᾷ, ἰδοῦ πλη-
σιάζει τὸν Προμέδοντα, καὶ ποιήσασα
ἀκουσίως κρότον τινὰ ἀφυπνίζει αὐτόν.

Ὁ Προμέδων ἠγέρθη, ἀλλὰ μὴ ἀνα-
γνωρίσας ἀμέσως τὴν Νέαιραν ἐξεπλήχθη,
διότι ὑπέθετεν ὅ,τι δύναται νὰ ὑποθέσῃ

εις ἀφυπνισθείς κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον. Ἀλλ' ὅποια τοῦ ἠ ἐκπληξίς ὅτε πλησιάζας αὐτὴν ἤκουσε παρὰ τοῦ στόματός της ὅτι ἦτο ἡ Νείαιρα. Ἐμεινεν ἀφῶνος, ἠρρυθίασε καὶ μετ' αἰδοῦς παρεκάλεσε τὴν φιλοξενοῦσαν αὐτὸν Νείαιραν ὅπως ἀποχωρήσῃ τοῦ θαλάμου, ἵνα τὸν ἀπαλλάξῃ πάσης συκοφαντίας. Τὴν παράκλησιν ταύτην, ἣτις κατεκραυνοβόλησε τὴν Νείαιραν, διεδέχθη παράδοξός τις σιωπῆ, καθ' ἣν ὁ μὲν Προμίδων ἐφρόντισε νὰ περιδυθῇ τὴν χλαμύδα του, ἡ δὲ Νείαιρα εἶχε στηριχθῆ ἐπὶ τινος ἔδρας συγκεκινημένη βαθείως.

Πρῶτος ὁ Προμίδων διέκοψε τὴν σιωπὴν.

— Νείαιρα, τῆ εἶπε τεθορυβημένος, τί σὲ ὠδήγησεν ἐνταῦθα; Ἐὰν αἰσθημα ἀγνὸν καὶ θεῖον, δέχομαι τὸν φόρον τοῦτον, τὸν ὅποιον μοὶ δεικνύεις, τὴν ἐπὶ τοῦ προσώπου σου συγκίνησιν, ἐὰν ἄλλως...

Ὁ Προμίδων δὲν ἐτελείωσε τὸν λόγον, διότι εἶδε τὴν Νείαιραν νὰ δακρῦῃ καὶ νὰ συγκινηθῆ ἐπὶ πλεόν. Μετὰ μικρὰν παύσιν, ἡ Νείαιρα ἤρχισε νὰ ἐκφράζῃ διὰ πλαγιῶν λόγων τὸ αἰσθημα τῆς συμπαθείας τὸ ὅποιον συνέλαβεν ἀφ' ἧς στιγμῆς τὸν εἶδεν. Ὁμολόγησεν ὅτι, ἐὰν ἤθελε μείνει ἔτι ἐν Μιλήτῳ, ἤθελε τολμήσῃ τὸ λημμά τι, διὰ τὸ ὅποιον ἔπρεπε νὰ καταφύγῃ ἰκέτις εἰς τινὰ βωμόν ὡς αἰ σημερινὰ κυρία γίνονται καλογραφαί, ἀφοῦ ἀποτύχῃσι τὰ σχέδιά των. Ἀλλ' ὅτε μετὰ τὴν ἐκφρασιν τῆς συμπαθείας, ἡ φλόξ τοῦ ἔρωτος μετέβαλεν εἰς κάμινον πυρίφλεκτον τὴν ὠραίαν Μιλησίαν, ὅτε ἀπὸ συγκινήσεως εἰς συγκίνησιν ἐπιπτεν αὐτῆ, ὁ εὐγενῆς ξένος ἤρχισε νὰ ταλαντεύεται εἰς πόντον αἰσθημάτων. Ἀφ' ἑνὸς δὲν ἤθελε νὰ παραβῇ τὴν ἱερότητα τῆς φιλοξενίας, ἀφ' ἑτέρου συνεπάθει πρὸς τὴν Νείαιραν. Ὅτε δὲ αὐτῆ ἔπεσε συγκεκινημένη, γονυκλινῆς ἐνώπιόν του, ἡ σκηνὴ κἀπιστάθη σοδάρᾳ καὶ ὁ Προμίδων, ἐπειδὴ καὶ ἐκείνης τῆς ἐποχῆς οἱ ἄνθρωποι, μὴ ὄντες ἀπὸ σίδηρον πεπλασμένοι συνεκινουῦντο, συνεκινήθη. — Σήμερον ὁμως, ὡς λέγεται, καὶ σιδηρὰ εἰκόνες καὶ ἀγάλματα ἀγίων συγκινουῦνται καὶ κλαίουσι, μάλιστα τὰ ξόανον τοῦ Ἁγίου Ἰανουαρίου, κατὰ τὰς αἰθαιτικὰς διαδεδαιώσεις τοῦ βασιλευσίου καλοῦ Παιτρᾶ Ρόκου,

οὐ τὴν εὐχὴν ἃς ἔχῃσι τινὲς φίλοι μου καλόγηροι ἀνευ βίου.

Ἡ συγκινητικὴ αὐτῆ σκηνὴ παρετάθη ἐπὶ πολὺ καὶ ἔμελλε μίξ λέξις νὰ θέσῃ τέρμα εἰς τὰς ὀμιλίαις αὐτῶν. Ναί! ὑπάρχει μίξ λέξις ἣτις προφερομένη ὑπὸ χειλέων εἰλικρινῶν ἐρωμένων, ἐξάγει τοσαύτην ἁρμονίαν, μᾶς συγκινεῖ τόσον, μᾶς ἐξυψοῖ τὸ φρόνημα τόσον, ὅσον οὐδ' αἱ μελωδικώτεροι ὑψιφωνίαι τῆς Πάττης καὶ τῆς Νίσιωνος καὶ αἱ ἐθουσιαστικαὶ μελωδίαι τοῦ Φώρου καὶ τοῦ Φρασκί- νη καὶ τοῦ Τάμπερλα κατορθοῦσι νὰ τὸ ἐξυψώσωσιν. Εἶναι ἡ μόνη λέξις ἣτις δὲν κατήντησεν ἔτι, μὲ ὄλην τὴν χρῆσιν, ἡ μᾶλλον κατάχρησιν αὐτῆς, κοινὴ καὶ ἀηδῆς, ὅσον ἡ λέξις ὑπουργός, βουλευτῆς κλπ. Καὶ ὁ ἀμειψότερος καὶ χυδασιότερος ἐραστής, τὴν ὄραν καθ' ἣν προφέρει τὴν λέξιν ταύτην, εἶναι Βύρων ὑπερνέφελος. Τὴν λέξιν ταύτην, τὴν θεσπεσίαν αὐτὴν μολπῆν, ὑπὸ τὸ φέγγος τῆς ἡμερούσης λυχνίας, ὑπὸ τὸν πέπλον ὀνείρων καὶ πόθων γλυκυτάτων κτύχησε νὰ ἀκούσῃ ἀπὸ τὴν Νείαιραν ὁ νεαρός Προμίδων. Ἡ λέξις αὐτῆ, ταχύτερα τοῦ ἠλεκτρικοῦ τηλεγράφου ἐξήγειρε τὴν ψυχὴν του, ὡς ὁ κώδων τῆς Ἀναστάσεως καὶ ὠραῖος, ὡς ὁ Βύρων ἐν τῇ νεότητι αὐτοῦ, συμπαθῆς ὡς ὁ Πετράρχης πρὸ τῆς εἰκόνης τῆς Λάουρας, τεταραγμένος, ὡς ὁ Πάρις, καθ' ἣν στιγμήν ἐκλεπτε τὴν Ἑλένην, ἐξέφρασε πρὸς τὸν ἐπίγειον αὐτὸν διὰ τοὺς ἄλλους, ἀλλ' ἀθάνατον διὰ τὸν Ἰψικρέοντα ἄγγελον τὴν λέξιν — σ' ἀγαπῶ, — αὐτὴν καὶ μόνην χωρὶς πρόλογον καὶ ἐπίλογον, τὸ ἀνευ βραψωδίων καὶ ἐπεισοδίων τοῦτο ποιητικὸν ἔπος! ἔκτοτε;

Ὁ κύριος ἀναγνώστης παρακαλεῖται νὰ ἀρκεσθῇ ἀκούων ὅτι ἡ ἠθικὴ ἰδοῦσα μετὰ πόνου τὴν Νείαιραν παραβάσαν τὰ ἱερώτερα τῶν καθηκόντων διέκοψε τὰς μετ' αὐτῆς σχέσεις τῆς καὶ τὴν παρέδωκεν εἰς τοὺς ὄνυχας τῆς κακοφημίας. Κηρυχθεῖσα λείποτάκτις τῆς εὐπρεπείας καὶ ἠθικῆς ἔμελλεν ὑπὸ μὲν τῶν κακῶν λεγομένων γλωσσῶν νὰ πάθῃ τῶν παθῶν τῆς τὸν τάραχον, ὑπὸ δὲ τῶν ἄλλων ὅτι ἐν τοῖς ἐξῆς θέλομεν ἰδεῖ. Σφαγιάσασα ἀνοήτως τὴν ἑαυτῆς ὑπόληψιν, ἠγνῶει ὅτι ἔμελλεν ν' ἀναβῇ τὸ ἰκρίωμα ἐκεῖνο ὅπερ ἡ ἠθικὴ ἔστησεν ὅπως ἀφαιρῇ ἀπὸ τοῦ παραβάτου

τῆς τὸ ἠθικὸν αὐτοῦ μέρος, τὴν ἀνάπυσιν τῆς συνειδήσεως, ἣτις δύναται νὰ ὀνομασθῇ ψυχὴ τῆς ψυχῆς τοῦ ἐλλόγου ἀλλὰ οὐχὶ πάντοτε λογικοῦ ζώου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'.

Ἐν καὶ ἐν δὲν κάμουι τρία.

Ὁ προσωρινῶς ἀποδημήσας τῆς Μιλή- τοι Ἰψικρέων ἀνησύχει διότι δὲν ἐλάμβανεν εἰδησιν περὶ τῆς υἱείας τῆς ἀγαπητῆς του Νεαίρας, οὐδὲ ἂν ἀνεχώρησεν ὁ φιλοξενηθεὶς εἰς τὸν οἶκόν του νεανίας. Περὶ τῆς ἀφοσιώσεως τῆς Νεαίρας δὲν ἀμφέβαλλεν ἄλλως τε ἀφ' ἑσθ' ἡμερῶν τινος πρὸς τὴν Νεαίραν καὶ λαβῶν διαθεβαιώσεως, ἐνόμιζεν ὅτι ἐνέκλεισεν ἐν φιάλῃ τὴν εὐτυχίαν του καὶ ἐπωμάτιπεν αὐτὴν ὑπερβέβαιος ὡς ὅτι δὲν θ' ἀπλημιζέτο τὸ ἄρωμα ἄλλ' ἐλητημόνησεν ὅτι ἡ φιάλη ἦτο ὑελὴν καὶ ὅτι ἠδύνατο νὰ θλασθῇ, ὀλίγον ἂν ὠλίθιχνε τῆς θέσεως εἰς ἣν ἦτο.

Ὁ Ἰψικρέων ὠλοπόρει μὲ τὴν ἰδέαν αὐτὴν, ὡς ἡμεῖς ὀδεύομεν τὸν δρόμον μὲ τὴν ἰδέαν ὅτι ὁ περὶ δεισις τῆς ἀλλῆς ζωῆς ἔχει θέσεις καὶ δι' ἡμᾶς, τὸ ὅποιον ἂν νέος τις ἀξίως ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν ζωὴν μᾶς διαψεύσῃ, θὰ κόψῃ τὸν βῆμα ἐκείνων, οἵτινες νηστεύοντες καὶ ἄπτοντες κηρία καὶ λίθωνον ἄφθονον, νομίζουσιν ὅτι βυδίζουσιν τροχάδην εἰς τὸν περὶ δεισιον. Ἄς ἀκολουθήσωμεν ἤδη τὸν Ἰψικρέοντα βυδίζοντα πρὸς τὴν κλίνην του ὅπως ἐκ τῆς ὀδοιπορίας ἀναπαυθῇ.

Τὸ μέρος ἔσθ' ἔμελλε νὰ διενυκτερεῖται ὁ Ἰψικρέων ἀπείχε τῆς πόλεως τῆς Μιλήτου εἰκοσάδα τινὰ μιλίων. Ἡ ὀλιγοήμερος ἀποδημία του, ἡ ἀπουσία τῆς τόσον ἀγαπητῆς του συζύγου ἐγένετο τόσῳ ἐπισθητῆ, ὥστε ὁ καρδιαλγῆς Μιλήσιος ἀμρέβαλλεν ἂν ἐκ τῆς ἀνυπομονησίας τοῦ νὰ τὴν ἐπαινίδη θὰ ἠδύνατο νὰ κοιμηθῇ. Πρὶν κατακλιθῇ παρεδόθη εἰς ὀνειροπολήσεις, συνήθη ἀτχολίαν τῶν ἐρωτευμένων. Ὁ Ἰψικρέων τόσον ἀπὸ συζυγικὸν πρὸς αὐτὴν φίλτρον ἐπλέγετο, ὥστε καὶ τοὶ σύζυγοι αὐτῆς, οὐχ ἦτον ἐφίρετο ἀκατασχέτως πρὸς ταύτην εἰς τὰς ὀνειροπολήσεις του, ὡς μείραξ ἐνθους πρὸς

γοργὸν καρσίον. Ἐμβάζων ἐπίστευεν ὅτι τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἤκουε τοὺς παλμοὺς τῆς Νεαίρας περιμενούσης αὐτὸν, ὡς ἡ Πηνελόπη τὸν Ὀδυσσεύα.

Ἀλλ' ἡ Μοῖρα, ὅπως λέγουσιν οἱ ποιηταί, εἶχεν ἤδη ἐπικλώσει τὴν κατ' αὐτοῦ σαγήνην καὶ καθ' ἣν στιγμὴν ὁ Ἰψικρέων μεμεθυμένος ὑπ' ἔρωτος, ἔπεμπε διανοητικῶς τοὺς ἀσπασμοὺς του πρὸς τὴν Νείαιραν, ἀγγελιαφόρος ἀσθμικῶν καὶ κἀθιδρω; ἔκρυσεν τὴν θύραν τοῦ δωματίου του. Ὁ Ἰψικρέων ἤνοιξε καὶ ἐπεπληγμένος διέκρινε τὸν πιστὸν του θεράποντα.

— Τί τρέχει... λέγε... τῷ λέγει καὶ ἔσπευσε νὰ ἀρπάσῃ τὴν ἀπάντησιν ἀπ' αὐτῶν τῶν ὀδόντων τοῦ θεράποντός του, ὅστις καίτοι ἀπορεύων νὰ εἶπῃ γυμνήν — ὅπως τὴν θέλουν οἱ φιλόσοφοι — τὴν ἀλήθειαν, δὲν ἠδύνατο νὰ ἀποφύγῃ τοῦ νὰ εἶπῃ ὅτι ταύτη τῆ στιγμῆ δραπετεύει ἡ Νείαιρα μετὰ τοῦ ξένου Νεξίου.

Ὁ Ἰψικρέων ἔμεινεν ἀφῶνος ἐπὶ στιγμὴν, μεθ' ἣν ἰππεύτας ἔπτευδε πρὸς τὴν πόλιν, ἀλλὰ μὲ ὄλην τὴν ταχύτητα τοῦ ἵππου ὑπελόγιζεν ὅτι ἔμελλε νὰ δακτυνήτῃ τινὰς ὄρας τοῦτο τὸν κατελύπει.

Τότε οἱ ἄνθρωποι δὲν εἶχον σιδηροδρόμους, ὡς ἔχουσιν σήμερον οἱ Ἀθηναῖοι ἐκ συντέμνον τὸν χρόνον τῆς ὀδοιπορίας αἱ ψυχὰ ὅπως πάντοτε εἶχον καὶ θὰ ἔχωσι τοὺς σιδηροδρόμους των, δι' ὧν τὰ χίιστα μεταφέρονται ὅπου θέλουσιν οὕτως ἤδη ὁ Ἰψικρέων, καίτοι μακρὰν τῆς πόλεως, μετηνέχθη ὁμως διὰ τῆς φαντασίας εἰς τὸν οἶκόν του ἐνόμιζεν ὅτι ἀπείχε δύο βήματα τῆς Νεαίρας, ὅτι τὴν ἔβλεπε φεύγουσαν καὶ ἐρείδομένην ἐπὶ τῆς ἀγκάλης τοῦ ξένου, ὅτι τὸν περιεφρόνει διὰ εἰρωνικῶν μειδιημάτων καὶ ἠσχαλλεν, ἐμαίνετο καὶ ὀλίγον ἤθελε νὰ σκάσῃ ἐκ τῆς ἐξογκούσης αὐτὸν ἀδημονίας ψυχικῆς καὶ σωματικῆς κοπώσεως. Ἄν ἦτο ἄλλος τις εἰς τὴν θέσιν τοῦ Ἰψικρέοντος καθ' ἣν στιγμὴν ἤκουσε τὴν προδοσίαν ταύτην τί θὰ ἔκαμεν; Ἄν ἦτο Ἀγγλος θὰ παρεφρόνει ἢ θὰ ἐγένετο ποιητῆς, ἂν ἦτο Γάλλος θὰ ἐβρίπτετο εἰς τὸν ἔρπον ἢ θὰ ἐπινε φαρμάκιον, ἂν ἦτο Γερμανός, ἢ Ἰώσσο; θὰ ἐπινεν ἢ δέκα ὀκάδας ζύθου διὰ μίξ, ἢ ὀκάδας τινὰς ῥουμίου διὰ νὰ τὸ λητημόνησῃ ἂν ἦτο Ἰταλός, ἢ Ἰσπανός θὰ ἐλάμβανε τὴν κηθάρην καὶ θὰ ἐ-

τραγώδει κατάλληλόν τι μελωδία πρὸς τὸ πάθος του, καὶ ἂν ἦτο Ἕλλην θὰ συνέλαμβανε τὴν ιδεάν νὰ γίνῃ Ὑπουργὸς διὰ νὰ ἀποσχολήσῃ τὴν νοῦν του, καὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας γενόμενος Ὑπουργὸς θὰ τὰ ἐλησμόνει δλα, διότι ἐν Ἑλλάδι γίνονται μὲ τὴν εὐκολίαν Ὑπουργοὶ οἱ ἄνθρωποι, μὲ ὅσων ἐν Γαλλίᾳ γίνονται συγγραφεῖς, ἐν Ἰταλίᾳ μελωδοί, ἐν Τουρκίᾳ πασσάδες καὶ ἐν Ἰσπανίᾳ κιθαρωδοὶ ἔρασταί. Ἐν τούτοις πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι ὁ Ὑψικρέων εὕρισκετο εἰς περιπλοκὸν ψυχολογικὴν κατάστασιν, καὶ ἰδίως ὅτε ἔμαθεν ὀριστικῶς παρὰ τοῦ θεράποντός του ὅτι ἡ Νεαίρα ἐμίανε τὰ λείψαντα τοῦ συζύγου της! Ἐπρεπε νὰ εἶχεν ἰώδιον ὑπομονὴν τὴν στιγμὴν ἐκείνην, ἵνα ἀνθίσῃ καὶ μείνῃ ἀτάραχος εἰς τὴν φρικτὴν δι' αὐτὸν εἶδησιν τοῦ θεράποντος. Πρὸς τῇ ἐπὶ τῷ γεγονότι τούτῳ λύπη του, εἶχε καὶ τὴν ιδεάν ὅτι ἅπαντες οἱ συμπολιταὶ του θὰ τὸν ἔπτουον κατὰ πρόσωπον, ὅτι τοῦ λοιποῦ θὰ ἦτο δακτυλοδεικτούμενος κ.τ.λ. Αὐταὶ αἱ σκέψεις τὸν εἶχον καταταράξει· ὁ περιφρονηθεὶς ἔρωσ τοῦ ὑπεξέκακε τὴν ὀργὴν του καὶ ἐξαγαγὼν βαθὺν ἀδύμονίαν στεναγμὸν ἔστη πρὸς στιγμὴν κἀτωχρος. Ἡ προσβολὴ ἦτο μεγάλη καὶ ἀπῆται καρδίαν μεγάλην. Αἱ γενναῖαι καρδίαι δὲν ἀποδειλιῶσιν εὐκόλως· καὶ διὰ τοῦτο δειλὸς ἐθεωρήθη ὁ Ἄγις καθ' ἣν στιγμὴν εὐτοχειριάζετο, διότι ἀνεκάλυψε μοιχαλίδα τὴν σύζυγόν του καὶ ὁ Στίλπων ὁ φιλόσοφος, ὅτε κατέστρεφεν ἐκ λύπης τὸν βίον, μαθὼν τὴν ἀσεμνον παρεκτροπὴν τῆς ἄλλως προσφιλοῦς τοῦ θυγατρὸς.

Ἡ ἀνοχὴ τοῦ δυστυχήματος ἀποδεικνύει πάντοτε ἄνθρωπον μεγαλόψυχον. Μεγαλόψυχος ἐδείχθη ὁ Παῦλος Αἰμίλιος ὅστις ἰδὼν θνήσκοντας τοὺς δύο υἱοὺς του κατὰ τὰς αὐτὰς ἡμέρας ἀλλεπαλλήλως, ἠρέσθη νὰ εἴπῃ ὅτι δὲν φοβεῖται πλέον τὴν δυσμένειαν τῆς τύχης, ἀφ' οὗ τῷ ἤρπαξε τὰ τιμαλφέστερά του ὄντα. Μεγαλόψυχος ἐφάνη ὁ Κριάρης, ὁ Κυναίγειρος οὗτος τῶν νέων χρόνων, ὅστις βλέπων σφαζόμενον τὸν ἀδελφὸν καὶ ἄλλους συγγενεῖς του ὡς ἀρνία, ὑπέμενε καρτερικῶς τὸ θέλημα τοῦτο μὴ παύων τοῦ νὰ πυροβολῇ τοὺς φονεῖς τῶν Τούρκων. Ἐπίσης ὁ Δαμῖδ, ὁ Ξενοφῶν, ὁ Δίων καὶ ἄλλοι

καρτερικῶς ὑπέμενον τὸν θάνατον προσφιλῶν ὄντων χωρὶς νὰ αὐτοχειριασθῶσιν· ὅπως συνειθίζουσι μερικοὶ, καὶ μάλιστα ἐν Εὐρώπῃ, ὅπου πολλάκις ἀρκεῖ τις νὰ ὑποπτευθῇ ὅτι ἡ ἐρωμένη του δὲν τὸν ἀγαπᾷ, ἵνα πνιγῇ που, γενόμενος βορὰ τῶν ἰχθύων, ὅπου, ὡς λέγει ὁ Δουμάς, συνείθισαν νὰ φονεύωνται πολλάκις ζεύγη ἐραστῶν, ἵνα ἐμπαίξωσι τοὺς γονεῖς τῶν καὶ ὅπου τέλος θὰ καταντήσῃ ἀπλοῦς συρμὸς τῶν νέων ἡ αὐτοχειρία. Πόσον καλὰ ἔκαμεν ὁ Καῖσαρ, ὅστις μαθὼν ὅτι ἡ Κλεοπάτρα, ἥς ἠγάτο, εἶχε πολλοὺς ἐραστάς, δὲν διεκινδύνευσεν, ὡς ὁ Ἀντώνιος, τὴν βασιλείαν, ἀλλ' ἀγρόν ἠγόρασεν! Ἀμφιβάλλω δὲ ἂν μεγαλοψυχίαν δεικνύῃ ὁ Βέρτερος τοῦ Γκαῖτε, αὐτοχειριάζόμενος ἐλευθέρως ἐπὶ τῇ ἀπωλείᾳ τῆς ἐρωμένης του! Περὶ τῆς αὐτοχειρίας τοῦ Κάτωνος δὲν λέγω τι, διότι ἐκεῖνος ὑψηλὰ φρονῶν ἔσπευσε ταχύτερον νὰ ἀπολαύσῃ τὸν παράδεισον εἰς ὃν ἡμεῖς καρκινιστὶ ὀδεύομεν, καὶ τοῦ ὁποίου δὲν ἐλπίζομεν εὐκόλως ν' ἀνεύρωμεν τὴν θύρην, ὡς ὁ Θεσεὺς τὴν διεξοδὸν ἐκ τοῦ περιωνύμου ἐκείνου λαβυρίνθου.

Μὲ μελανὰς ιδέας καὶ ἀπελπισίας κηλιδόνων τὸν λευκὸν ἐγκέφαλόν του ὁ Ὑψικρέων, εὕρισκετο ἤδη ἔξω τῆς πόλεως καὶ μικρὴν διάστημα τὸν ἀπεχώριζε τοῦ οἴκου του! Ἐφ' ὅσον ἐπλησίαζε πρὸς αὐτὸν ἐπὶ τοσοῦτον ἐδυσφόρει, καὶ πλειότερον ἴσως παρὰ ἂν ἔσπευδε νὰ ἴδῃ νεκρὰν τὴν Νεαίραν. Διότι τὸ πραξικόπημα τοῦτο αὐτῆς τῷ ἐφάνη σπουδαιότερον ἢ ἂν ἤκουε τὸν θάνατόν της· καθόσον, ὅσῳ καὶ ἂν ἠγάπα αὐτὴν, δὲν θὰ ἐζηλοτύπει βλέπων καὶ αὐτὴν εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ θανάτου, ἀλλ' εἰς τὰς χεῖρας τοῦ τολμηροῦ ἐκείνου ξένου, καὶ ἴσως πολλῶν; . . . Ἐὰν ἀπέθνησκεν ἡ Νεαίρα, ἦτο φυσικόν· θὰ ἔκλαιεν οὗτος, θὰ ἐθρήνει μέχρι τινὸς καὶ ἐπὶ τέλους, ὡς παρ' ἀνθρώποις συμβαίνει, θὰ ἐπαρηγορεῖτο. Ἀλλ' ἤδη νὰ φαντάζεται ὅτι ἐκείνη, δι' ἣν ἐνόμισεν ἑαυτὸν μακάριον, ἐντρύφει εἰς οἶκον ξένου, ὅτι ὁ ξένος οὗτος κατέκλεψε τὴν καρδίαν ἐκείνην, καὶ συνάμα τὴν καρδίαν αὐτοῦ, διότι οὗτος, ὡς τῇ ἔλεγε, τὴν εἶχε προσφέρει ἀντὶ δώρου τῆς πρώτης τοῦ ἔτους εἰς τὴν Νεαίραν, τοῦτο ἦτο ἐκτοτε φρικτὴ δι' αὐτὸν κόλασις, τυραννικωτέρα ἴσως ἐκείνης μὲ τὴν ὁποίαν μὲς ἀπειλοῦσιν οἱ ὄσιοι

καλόγτροι. Μολαταῦτα τί νὰ κάμῃ; Ἐίδεν ὅτι ἐν καὶ ἐν δὲν κάμουν τρία, δηλαδή ὅτι ἡ οὕτως ἢ ἀλλῶς τοῦτο ἔγινε καὶ πρέπει νὰ φανῇ καρτερικός.

Ἐν τούτοις ἔρθασεν εἰς τὸ μέγαρόν του τεθορυβημένος ὁ Ὑψικρέων, ἀλλ' ἦτο πλέον ἀργά. Ἡ πόλις ἦτο ἅπασα εἰς κίνησιν· τὸ πρᾶγμα ἐφάνετο σοβαρὸν καὶ οἱ Μιλήσιοι ὑπέλαβον τὴν προσβολὴν ταύτην οὐχὶ ἀτομικὴν πρὸς τὸν Ὑψικρέοντα, ἀλλὰ πρὸς πάντας αὐτούς. Ἐρρόνουν ὅτι ἡ προσβολὴ ἔγινεν οὐχὶ ἀπὸ τὸν Προμέδοντα πρὸς τὸν Ὑψικρέοντα τόνον, ὅσον ἀπὸ τὸν Νάξιον πρὸς τὸν Μιλήσιον, ἀπὸ τὴν Νάξον πρὸς τὴν Μίλητον. Καὶ πάντες ἐφάνοντο ὅτι ἐχολώθησαν κατὰ τῶν Ναξίων μετὰ τοιαύτης ὀργῆς, μεθ' οἷος ποτὲ οἱ υἱοὶ καὶ ὄπαδοι τοῦ Ἰκκῶς, ὅτε κατέσκαψαν βανδαλικῶς τὴν πόλιν Σαλλῆμ, διότι τὸ ἄτακτον παιδίον τοῦ Σιλῆμ, ἤρπαξε τὴν ἡδυπαθὴ καὶ μελανόφθαλμον Δείναν, ἥτις ὁμοιάζε τῇ Νεαίρᾳ κατὰ τὰς ἐρωτικὰς ὄνειροπολήσεις καὶ τὰ γλυκέα μειδιάματα.

Ἡ παραξίασις τῶν ξενίων καὶ ἡ μοιχεῖα ἐθωροῦντο μεγάλα ἐγκλήματα, δι' αὐτὸ ἔγινε τόσος πάταγος τότε διὰ τὴν Ἑλένην. Ἀλλ' ἤδη ἐκτὸς τούτων, ἡ ἀγάπη ἥς ἀπελάμβανε παρὰ πάντων τῶν συμπολιτῶν τοῦ Ὑψικρέων, ἡ συμπάθεια ἣν πρὸς τὴν Νεαίραν ἔτρεφεν ἡ Μιλησία κοινωνία, εἶχον κορυφῶσει τὴν ἐπὶ τῷ πραξικόπηματι τοῦ Προμέδοντος ταραχὴν. Δορυφόροι ἐστάλησαν πᾶσι τῆς πόλεως ἵνα ἀνεύρωσι τοὺς δύο δραπετάς, ἀλλ' οὐδὲν ἔχον ἀνεκαλύφθη τῆς πορείας των. Συνελήφθη ἅπαν τὸ προσωπικὸν τῶν θεραπόντων τοῦ μεγάρου τοῦ Ὑψικρέοντος ὅπως παρ' αὐτῶν μάθωσι τι, καὶ μυρία ἄλλαι ἐνέργειαι κατεβλήθησαν ἵνα γνωσθῇ ὁ τόπος τῆς καταφυγῆς των, ἡ κρύπτη ἢ ἡ πορεία τοῦ νέου Πάριδος καὶ τῆς νέας Ἑλένης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Π'.

Τὸ ἀντικείμενον τῆς ἡμέρας.

Ἐπειδὴ ὁ Προμέδων ἦτο ἄνθρωπος προσεπτικός καὶ εἶχεν ἐγκέφαλον περικλειόμενον τὴν π.σότητα μυελοῦ, ὅσῳ ἀτακτεῖ κρανίον σινετοῦ ἀνδρός, δὲν ἐδείξε

τότην ἐλαφρόνοιαν, ὥστε νὰ τὸν συλλάβουν ὡς γαλῆν φέρουσαν τὸν κλαπέντα ἐκ τοῦ μαγειρείου ἰχθῖα, ἢ μὴν κομιζόμενα ἐπὶ τοῦ στόματος τὸ κλαπέν τέμαχος τοῦ τυροῦ· ἀλλ' ἐρρόντιτε νὰ βυθίσῃ τὰ πράγματα οὕτως ὥστε ν' ἀφήσῃ εἰς κληρονομίαν εἰς τοὺς ζητητάς τῆς Νεαίρας τὰς ματαιοπονίας τῆς ἀναζητήσεως καὶ τὴν κενὴν ἐλπίδα τῆς ἀνευρέσεως αὐτῆς ἐν αὐτῇ τῇ Μιλήτῳ.

Ὁ δυστυχὴς Ὑψικρέων, ὅστις ἤλιπε μᾶλλον νὰ τῷ ἀναγγεῖλωσιν ὅτι ἐπέταξεν ὁ κύων του καὶ ὅτι ἀνηγορεύθη στρατῆς τῶν χωρῶν τῆς Γεδρωσίας καὶ Σογδιανῆς, παρὰ ὅτι ἐδραπέτευσεν ἡ φιλιτάτη αὐτοῦ Νεαίρα, δὲν ἠδύνατο ἀκόμη νὰ πιστεῦσῃ ἐντελῶς τὸ συμβάν τοῦτο καὶ ἀπορῶν καὶ ἐξιστάμενος ἔπασχε παραπλήσιόν τι ἐκείνων οἵτινες ἐν ὕψῳ λαμβάνοντες Κροῖσου θησαυροὺς καὶ προσκαλούμενοι εἰς Λουκούλεια συμπόσια, ἐγείρονται ἐξαίφνης καὶ ἀντὶ συμποσίων τὴν ἄτακτον ὀρῶσι κλίνην καὶ κενὰς τὰς χεῖρας θησαυρῶν καὶ ἀρκοῦνται νὰ τριβῶσι διὰ τούτων τοὺς ὀρθαλμοὺς. Εἰς τοιαύτην θέσιν εὐρέθη κατ' ἀρχὰς καὶ ὁ Ὑψικρέων ὅστις ὄνειροπολῶν διαρκεῖς βλεμμάτων καὶ φιλοφροσυνῶν ἀψιμυχίας μετὰ τῆς Νεαίρας, ἐξηγέρθη διὰ τῆς εἰδήσεως ταύτης τοῦ ὄνειρου καὶ εὐρέθη οὐδὲν ἔχων, οὐδὲ Νεαίραν, οὐδὲ φίλτρῳ. Τὸ ἔλεγε καθ' ἑαυτὸν, τὸ ἐπανέλεγεν, ἐσκέπτετο καὶ πάλιν ἀνεσκέπτετο, ἠρώτα πάντας καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ πεισθῇ ἀκόμη περὶ τοῦ ἀπροσδοκίτου τούτου γεγονότος. Ἐν τούτοις ἡ Μίλητος συνεταράσσετο βαθμηδὸν ἕνεκα τῆς ἐμπαιχθείσης ξενίας, καὶ οἱ συγγενεῖς τῆς Νεαίρας καὶ τοῦ Ὑψικρέοντος, οἵτινες δὲν ἦσαν ὀλίγοι, ἀνεδαύλιζον τὴν φλόγα τῆς ἐκδικήσεως κατὰ τοῦ τολμητοῦ ξένου. Πάντες παρελλήλιζον τὸ γεγονὸς τοῦτο πρὸς τὸ τῆς ἀρπαγῆς τῆς Ἑλένης καὶ ἐννοεῖται ὅτι πολλοὶ Ἀχιλλέων καὶ Ἀγαμεμνόνων ἐφαντάσθησαν φήμην. Ἡ ὑπόθεσις αὕτη ἐλάμβανε βαθμηδὸν εὐρείας διαστάσεις καὶ τοσοῦτον μᾶλλον καθόσον σπανίως ἠκούοντο τότε ἐγκλήματα τοιαῦτα μοιχείας καὶ ἀσεβείας πρὸς τὴν ξενίαν. Ἀλλ' ἦτο καὶ ἄλλο ὅπερ συνετέλεσεν ὅπως ταχέως ἐξαναφθῇ ἡ ὀργὴ τῶν Μιλησίων κατὰ τοῦ ἀρπαγῆ. Οὗτοι ἦσαν ἀπόγονοι τῶν Ἀθη-

ναίων, ὧν τὸ εὐερέθιστον καὶ ζωηρὸν διω-
χετεύθη καὶ διεκλαδώθη εἰς τὰ στέρνα
τῶν ἀποίκων Ἰώνων. Ἀποδίδοντες τὸ
πραξικόπημα τοῦτο μᾶλλον εἰς ὑβριστι-
κὴν πρόθεσιν τοῦ Προμέδοντος ἢ εἰς τὴν
Νέαιραν, ἐνόμιζον ὅτι ὑπερήπιζον τὴν
πατρίδα αὐτῶν Μίλητον μὴ γεννώσαν
καὶ διατρέφουσαν μοιχαλίδας καὶ ἀσυ-
στόλους συνεύνοους. Ἐννοεῖται δὲ ὅτι εἰς
αὐτὰς τὰς στιγμὰς τῆς ταρχῆς διεκρίθη
πόσοι ἐκ τῶν ἐγκεφάλων τῶν πολιτῶν
περιεῖχον μυελόν, πόσοι ἄχυρα, πόσοι
πυρίτιδα καὶ πόσοι πίτυρα. Διότι ἐδῶ
μὲν ῥήτωρ τις, μόλις ἀκούσας τὸ συμβάν
ἐφώνει στεντωρίως μετὰ ὀλίγας στιγμὰς
ν' ἀπέλθῃ σύσσωμος ἡ Μίλητος ὅπως κα-
ταστρέψῃ τὴν Νάξον, λεηλατήσῃ τὰς συμ-
μάχους αὐτῆ πόλεις (καὶ ἂν δὲν πολεμή-
σωσι), κρεμάσῃ ἅπαντας τοὺς Ναξίους
ἀπὸ τὴν μύτην καὶ νὰ πιέσῃ τοσοῦτον
τὴν πατρίδα τοῦ ἄρπαγος, ὥστε νὰ βυθι-
σθῆ ἅπαντα εἰς τὴν ἄβυσσον τῆς θαλάσσης.
Ἐκεῖ δὲ ἄλλος στενοκέφαλος καὶ πετεινοῦ
μυελὸν ἔχων προέτρεπε τὸν ἄρχοντα ὅπως
παραγγείλῃ τὴν κατασκευὴν δεκαπέντε
χιλιάδων τριήρων καὶ τὴν νεοσυλλεξίαν
πεντακοσίων χιλιάδων ναυτῶν ὅπως ἀπο-
κλείσωσιν ὅλον τὸν τότε γνωστὸν κόσμον
καὶ ἐκ τοῦ ἀποκλεισμοῦ τούτου προκύψῃ
ἡ σύλληψις τοῦ ἄρπαγος καὶ ἐπομένως ἡ
ἱκανοποίησις τῆς Μιλήτου· ἐκεῖ δὲ ἄλλος,
τοῦ ὁποίου τὸ ἔνδυμα εἶχε τόσα ἐμβαλώ-
ματα, ὅσα παράσημα βλακειᾶς καὶ παρ-
αλογοισμοῦ ἔφερον ὁ ἐγκέφαλός του, προέ-
τεινεν ὅπως διὰ μακρᾶς ἀλύττου περιδεθῆ
ἡ Νάξος μετὰ τοῦ ἀρχιπελάγους καὶ τῆς
Μιλήτου, καὶ τοῦτο ὅπως ἐμποδισθῆ ὁ
πλοῦς παντὸς πλοίου ὅπερ ἤθελε φέρει
τὸν ἀνόσιον ὑβριστὴν τῆς Μιλησιακῆς κοι-
νωνίας, ἧς τὰ ἦθη ἐνόμιζον ἀγνὰ, ὡς τὴν
ἀθῶαν περιστερὰν καὶ τὸ ἀφρόγαλα. Ἀλλ'
οἱ γελοῖοι οὗτοι ἦσαν ὀλίγοι· τὸ δὲ πλει-
στον μέρος τῆς Μιλησιακῆς κοινωνίας ἐμ-
φρονέστερον συνεζήτει τὸ γεγονός· καὶ ἀ-
νεζήτει τὰ μέσα δι' ὧν ταχύτερον νὰ ἐκ-
πλυθῆ ἡ κηλὶς.

— Τὸ ἀληθές εἶναι, ἔλεγέ τις πρὸς τινὰς,
ὅτι ἡ χαρίεσσά μας Νέαιρα ἔρρεπεν ὀλίγον
πρὸς τὰ ἐρωτικά αὐτὰ παιγνίδια καὶ εἶναι
σφάλμα τοῦ Ἰψικρέοντος, ὅτι τῆ ἔδωκε
πλεῖονα τοῦ δέοντος ἐλευθερίαν καὶ ἡ
πολλὴ ἐλευθερία εἰς τὰς τοιαύτας γυναί-

κας εἶναι ὅτι τὸ ξυράφιον εἰς τὰς χεῖρας
τοῦ σκανδαλώδους παιδίου...

— Μὰ τὸν χωλὸν Θεὸν, ἀπήντησε ζωη-
ρὸς τις νεὸς τοῦ ὁποίου ἄλλοτε ὡς φαί-
νεται ἡ Νέαιρα ἔκαψε τὴν καρδίαν, κατὰ
τὸ κοινὸν λόγιον, μοὶ φαίνεται ὅτι εἶμαι
μάντις· προέβλεψα ὅτι ἐκεῖνη ἡ φιλάρε-
σκος ἐμελλε μίαν ἡμέραν νὰ παίξῃ αὐτὸ
τὸ παιγνίδιον, τὸ ὁποῖον φαίνεται εἰς τὸν
ἔξω κόσμον (ὡς καὶ εἶναι) προτροβὴ καθ'
ἡμῶν καὶ αἰωνία καταδίκη αὐτῆς.

— Μὰ τὸν κρατερὸν Ἄρην, ἀνεβόησεν
ἕτερός τις, ὅστις ἐὰν ἔζη χρόνους πολλοὺς
μετὰ ταῦτα, δηλ. κατὰ τὸν μεσαίωνα, θὰ
ἐγένετο ἡ ἱπποκόμος τοῦ Δὸν Κιχώτου ἢ
δεύτερος ἦρω· τῆς Μάγχης, ὅπου ἐπιτύ-
χω τὸν ἄρπαγα διὰ μιᾶς θὰ τὸν σχίσω
εἰς δύο.

Καὶ ἔσυρε ξιφιδίον τι μετὰ τοσαύτης
βίας ὥστε ἡ αἰχμὴ αὐτοῦ ἐπλησίασε τὴν
βρωμερὰν ῥίνα ἐνὸς παρισταμένου καὶ ἐδίω-
ξεν ἀπ' αὐτῆς ὅλας τὰς μυίας ὅσαι ἐκᾶ-
θηντο· διότι ἡ ῥίς αὐτῆ ἐχρησίμευεν ὡς
αἰώνιον καφενεῖον τῶν μυιῶν.

— Δὲν πταίει ἡ ἀθῶα Νέαιρα· ἐκεῖ-
νος τῆς ἐγύρισε τὸν νοῦν τῆς μὲ ὑποσχέ-
σεις θρόνων καὶ... καπνῶν φρούδων, ὑπέ-
λαβεν ἄλλος τις εἰς ὅν, φαίνεται, ἄλλοτε
ἔξῃψεν ἐπίσης γλυκύ τι βλέμμα ἡ Νέαιρα.

— Ἀφήσετέ τα, εἶπεν ἕτερός τις· δὲν
ἀκούω ἀπ' αὐτά. Ἡ Νέαιρα ἀθῶα! Καλέ,
εἰς τοὺς καιροὺς καθ' οὓς ζῶμεν, νομίζεις
ὅτι αἱ γυναῖκες ὅλαι ὁμοιάζουν τῆς ἀθ-
νάτου διὰ τὴν πίστιν Πηνελόπης; Αἱ! ἐ-
πέρασεν ὁ καιρὸς καθ' ὃν ἡ Φυλάκη κα-
τέσχιζε τὰς παρειὰς ἐπὶ χρόνους πολλοὺς
ὀλοφυρομένη τὸν θανάοντα σύζυγον καὶ μὲ
τόσον πάθος καὶ εἰλικρινείαν, ὥστε τὴν
ἐθύμωσε καὶ ὁ Ὀμηρος. Σήμερον δὲν
ὑπάρχουν Οἰνώνας καὶ Πολυδῶραι.

Καὶ εἶχε δίκαιον· ἡ ἐποχὴ ἐκεῖνη δὲν
ἦτο ἐποχὴ ἀγνότητος· ἀλλ' ἐποχὴ τε-
λείας ἀγνότητος δὲν ὑπῆρξε ποτὲ, καὶ
ἀφοῦ δὲν ὑπῆρξεν εἰς τὸ παρελθὸν ἀμφι-
βάλλω ἂν πρέπη νὰ τὴν περιμεῖνῃ τις
εἰς τὸ μέλλον. Τοῦτο ὁμως ἦτο τὸ καλὸν
ὅτι παρὰ τοῖς ἀρχαίοις κανὼν τοῦ συζυ-
γικοῦ βίου ἦτο ἡ συζυγικὴ πίστις ἐνῶ
ἡ ἀπιστία ἦτο ἐξαιρέσις καὶ ἐξαιρέσις
σπανία, σήμερον δὲ ἐν τῇ πεπολιτισμένῃ
κῦρῳ φροδοῦμαι μὴ καταντήσῃ, ἂν δὲν
ἦναι, ὅπως τὸ ἐναντίον. Γνωστὸν δὲ πόσον

παρὰ τοῖς ἀρχαίοις, καὶ ἰδίως τοῖς Ἰνδοῖς,
Σκύθαις, Ἐρούλοις καὶ Γέταις, ἦτο ἀγνή
ἢ πρὸς τοὺς συζύγους ἀφοσίωσις τῶν γυ-
ναϊκῶν. Αἱ γῆραι ἐσφάζοντο ἐπὶ τοῦ τά-
φου τῶν συζύγων τῶν, ὧν ἡ ἀπώλεια ἐλο-
γίζετο ἀνεπανόρθωτος. Παραδείγματα δὲ
τοιαύτης συζυγικῆς αὐταπαρνήσεως μᾶς
διέσωσε καὶ ἡ ἑλληνικὴ παράδοσις· τὸ τῆς
Πολυδῶρας, τῆς Μαρπίσσης, Πολυμήδης,
Κλειοπάτρας, Οἰώνης κλπ. Σήμερον τὸ
πολὺ πολὺ ὅπερ κάμουσι μερικαὶ γῆραι
εἶναι ν' ἀποσύρωνται εἰς μοναστήρια, ὅπου
ἐνίοτε ῥίπτονται εἰς τὰς παγίδας Πρε-
βόστου τινὸς ἢ Γραικῦρ ἢ ἄλλου παρα-
λυμένου τυχὸν καλογήρου.

Ἐν τούτοις μὲ ὅλας τὰς ἀναζητήσεις
δὲν ἀνευρέθησαν ἐν τῇ πόλει τῆς Μιλή-
του καὶ ἐν τοῖς πέριξ οἱ φυγάδες, ὥστε
ἀπεφασίσθη νὰ σταλῆ πλοῖον εἰς Νάξον,
ὅπως ἐντὸς ὠρισμένης προθεσμίας ἀποδοθῆ
ἡ δέουσα ἱκανοποίησις ἰδίᾳ μὲν ἐκ μέρους
τοῦ Προμέδοντος πρὸς τὸν Ἰψικρέοντα,
κυρίως δὲ ἐκ τῆς Νάξου πρὸς τὴν Μίλητον
καὶ ἀποδοθῆ καὶ ἡ Νέαιρα ἀμέσως μετὰ
τὴν ἐπίδοσιν τοῦ Μιλησιακοῦ τούτου τε-
λεσιγράφου. Ἐννοεῖται δὲ ὅτι ἐν περι-
πτώσει ἀρνήσεως, αἱ σχέσεις ἐθεωροῦντο
διακοπεῖσαι καὶ ἐπομένως ἔσπευδεν ὁ πό-
λεμος τῇ συμμετοχῇ τῶν συμμάχων ἀμ-
φοτέρων τῶν πόλεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ'.

Ἡ δημοκρατουμένη Μίλητος.

Οἱ Μιλήσιοι ἦσαν ἀρκετὰ φιλότιμοι
καὶ ὑπερήφανοι· ἦσαν φιλότιμοι διότι
ἦσαν Ἕλληνες καὶ τῶν ἑλλήνων πᾶν ἄλλο
δύναται τις ν' ἀρνηθῆ ἢ τὴν φιλοτιμίαν.
Καὶ εἶναι μὲν ἀληθές ὅτι τὸ αἶσθημα
τοῦτο ἐπιπολάζει ἐν Ἑλλάδι, ἀλλ' εἶναι
ἐπίσης ἀληθές ὅτι σύρει μεθ' ἐαυτοῦ ὡς
οὐράν τινὰς παραφυάδας· ἐνὸσω εὐρίσκει
στέρνα καὶ ψυχὴν ὑγιᾶ παράγει μεγαλε-
πίβολόν τινα καὶ ἐθνωρελῆ ἄνδρα· ἂν
δ' ἐξ ἐναντίας ὁ σπόρος οὗτος εἰς ἀκαλ-
λιέργητον πέση πεδίων παράγει ἀκάνθας
τινάς καὶ τριβόλους, ἃ ὀνομάζουσιν ἀλ-
λαζονείαν καὶ μικροφιλοτιμίαν! Ἄν δ' ἐ-
πισταμένως τις παρατηρήσῃ τοὺς χαρα-
κτῆρας τῶν τότε καὶ τῶρα Ἑλλήνων, θὰ

ἴδῃ ὅτι ἐν Ἑλλάδι αἱ κακίαι δὲν συμ-
φύονται καὶ συναυξάνουσι μετὰ τῶν ἀν-
θρώπων, ἀλλ' εἶναι καθραὶ παραφυάδες
αὐτῶν τούτων τῶν ἀρετῶν. Οὕτω λ. χ.
τὸ ὑπερβάλλον τῆς φιλοτιμίας, τὸ εὐγε-
νές αὐτῶν πνεῦμα τῆς ἀμίλλης παρήγαγον
καὶ παράγουσι παρὰ πολλοῖς τὸν φθόνον.
Ἡ ὑπερβάλλουσα πρὸς τὴν ἐμπορίαν καὶ
συγκοινωνίαν κλίσις ἐγέννησε τὸ φιλο-
χρήματον, ἢ φιλοχρηματία τὴν δωροδο-
κίαν· καὶ ἰδοὺ παρ' αὐτοῖς διατι ἀπαν-
τῶνται ἐνίοτε Ἐφιάλται καὶ Παυσανίαι·
Τὸ φανταστικὸν καὶ ἡ πνευματικὴ γονι-
μότης αὐτῶν τοὺς ἀπομακρύνει τῆς ἀλη-
θείας ἐνίοτε καὶ οὕτω παράγεται τὸ εὐ-
φυές καὶ πανούργον καὶ φιλόμυθον αὐτῶν.
Δύναται τις νὰ εἴπῃ περὶ αὐτῶν ὅτι αἱ
ἀρεταὶ τῶν ἔχουν λόγον πρὸς τὰς κακίας,
οἷον λόγον ὁ οἶνος πρὸς τὸ ὄζος, τὸ πῦρ
πρὸς τὸν καπνόν. Αἱ κακίαι ὑπάρχουσι,
διότι ὑπάρχουσιν ἀρεταί· ὄζος ἄνευ οἴνου
καὶ καπνός ἄνευ πυρὸς δὲν δύναται νὰ
πραχθῆ, ὡς λαοὶ ἄνευ οὐδεμιᾶς κακίας
ἀμφιβάλλω ἂν ἔχουσιν ἀρετάς. Τοιοῦτοι
λαοὶ, ἐὰν ὑπάρχωσι, δὲν ζῶσι βίον ζω-
ρότερον τοῦ τῶν προβάτων. Αὐτὴ εἶναι αἰω-
νία ἀλήθεια. Τελειότης εἰς τ' ἀνθρώπινα
δὲν ὑπάρχει· ὥστε ὁ κρύπτων τὴν μικρὰν
ἔστω δόσιν τῆς κακίας του, παριστῶν
ἐαυτὸν τέλειον καὶ ἄπταιστον, ψεύδεται·
ἐπομένως μόνος ἀποκαλύπτει αὐτὸ τού-
λάχιστον τὸ μειονέκτημα.

Ἡ μικρὰ αὐτῆ παρέκβασις ἐγένετο πρῶ-
τον μὲν διότι ἡ σειρά τοῦ λόγου τὴν ἔφε-
ρε, δεύτερον δὲ ὅπως δικαιολογηθῆ ἡ
ἀλαζονεία ἦτοι ἡ ἄγαν φιλοτιμία τινῶν
Μιλησίων, νομιζόντων ὅτι ἅπας ὁ κόσ-
μος ἐμελλε νὰ σκοθῆ ἐπὶ τῇ ἐξεγέρσει τῆς
Μιλήτου.

Ἄλλ' οἱ Μιλήσιοι ἐδικαιοῦντο νὰ ἦναι
ὑπερήφανοι. Ἡ ἰσχὺς αὐτῶν, ἰδίως δὲ ἡ
ναυτικὴ αὐτῶν δύναμις ἦτο ἐξάκουστος,
αἱ δὲ ὀδομήκοντα ἀποικίαι τῶν αἱ κατα-
λαβοῦσαι τὸ πλεῖστον μέρος τοῦ Εὐξεί-
νου Πόντου καὶ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καθί-
στων τὸ ὄνομα τῆς μητροπόλεως τῶν σε-
βαστῆν καὶ ἐπιβάλλον.

Ἡ ἐποχὴ τῆς κτίσεώς της ἀνήρχετο
εἰς ἀρχαίους χρόνους καὶ ἔλαβε τὸ ὄνομα
ἀπὸ τοῦ Μιλήτου μεταναστεύσαντος αὐτόθι
μετὰ μεγάλου Κρητικοῦ στόλου, καὶ
ἀπέβαλε τὸ πρῶτον βαπτιστικὸν τῆς

ὄνομα, *Ανακτορία*, καίτοι διίσχυρίζοντο ὅτι ὁ Κοδρίδης Νηλεὺς ἐλθὼν στόλαρχος ἐκεῖ ἔθηκε τὸν θεμέλιον αὐτῆς λίθον. Ἐνεκ τῆς τοπογραφικῆς θέσεώς της καὶ τῆς πρὸς τὴν ναυτιλίαν τάσεως τῶν Μιλησίων ἐπεξέτεινεν εἰς εὐρείας διαστάσεις τὸ ἐμπορίον της. Ἡ Σινώπη, ἡ Ὀδησσός, ἡ Τραπεζοῦς, ἡ Ἄβυδος, ἡ Κύζικος καὶ ἄλλαι πόλεις ὀρεῖλουσιν εἰς ταύτην τὰ πλούτη των. Τὸ Βυζάντιον ἀνεκαινίσθη κατὰ διαφόρους ἐποχὰς ὑπὸ τῶν Μιλησίων, ὧν τὰ πλούτη καὶ οἱ τέσσαρες εὐρύχωροι λιμένες ἡμιλλῶντο καὶ πρὸς αὐτὴν τὴν Καρχηδόνα. Ἀλλὰ τοιαύτη οὔσα ἡ Μίλητος προσέειλεν τὰ βλέμματα τῶν ἀπλήστων Ἀσιανῶν καὶ οἱ ἀλλεπάλληλοι Μηδικοὶ πόλεμοι σχόντες ἐπιβρόχον ἐπὶ τῆς παρακμῆς της, καὶ ἐπενεγκόντες τὴν ἀξιοθρήνητον αὐτῆς ἄλωσιν, ἔκαμον τοὺς Ἀθηναίους νὰ χύσωσιν ἀφθονὰ δάκρυα ὅτε εἶδον ἀπὸ σκηνῆς τὸ δράμα ἐκεῖνο τοῦ Φρυγίχου δι' ἡ ἐζημιώθη χιλιάσις δραχμαῖς ὑπὸ τοῦ δέμου. Διὰ τὸ λοιπὸν τὴν φιλοτιμίαν καὶ τὴν ὑπερηφάνειαν τῶν Μιλησίων, ὁ μεταξὺ τούτων καὶ τῶν Ναξίων πόλεμος ἐθεωρεῖτο ἀφευκτος ἐν περιπτώσει μὴ παραδοχῆς τοῦ τελεσιγράφου των.

Τὸ Πανιώνιον, ἦτοι ἡ ἐν Μυκάλη τῆς Ἰωνίας συνερχομένη ἀμφικτυονία, ἐμελλε νὰ δικάσῃ τὰ μετὰ ταῦτα. Οἱ Ἐρυθραῖοι, ὡς θὰ ἴδωμεν, πρῶτοι ἐμελλον νὰ προστεθῶσιν εἰς τὸν στρατὸν τῶν Μιλησίων. Βῆναι δὲ περιττὸν νὰ εἴπωμεν ὅτι πολλοὶ ἐρωτόπληγες καὶ αἰσθηματῆται γνωρίζοντες ἄλλοτε τὴν Νεαίραν, ἐπέδωκον τὸν πόλεμον, ἐλπίζοντες διὰ τούτου συμπαθητικῶν ν' ἀπολαύσουν πάλιν βλεμμάτων ἐκ μέρους τῆς Νεαίρας. Πολλοὶ δὲ Μιλησῖαι, ὑπὸ γυναικείας κουρονοίας πιεζόμενοι, ἐζηλοτύπων τὴν θέσιν τῆς Νεαίρας, ἵνα ὡς ἐκεῖνη ὦσι τὸ ἀντικείμενον τῆς ἡμέρας, δηλαδὴ πρόσωπα φημιζόμενα, ἔστω καὶ ἐπὶ κακότητι καὶ αἰσχύνῃ.

Οὕτως ἐν πάσαις ταῖς κοινωνίαις καὶ ἐποχαῖς εὐρίσκονται Ἡρώστρατοι θηρεύοντες φήμην εἴτε διὰ τῆς πολιτικῆς ὁδοῦ καὶ καθίστανται ἢ κωμικὰ πρόσωπα ἢ μισητὰ αὐτῆς ἐποχῆς, εἴτε διὰ τῆς ποιητικῆς καὶ γίνονται Δερμπαλέριοι, εἴτε διὰ τῆς στρατιωτικῆς καὶ κλειζονται ὡς ὁ Ἄν

Κιχώτης. Οἱ τοιοῦτοι Ἡρώστρατοι ἐάν μὲν θηρεύωσι μέγα ἀξίωμα διὰ μέσων γελοίων ἢ ἀνοσιῶν, δικαιολογοῦνται λέγοντες ὅτι ὁ σκοπὸς καθαγιαίνει τὰ μῖσα, τὸ γαλλικὸν δηλ. ἐκεῖνο λόγιον, δι' οὗ πολλὰ ἐκαλύφθησαν κακουργήματα, ἐάν δὲ ἐπαιτῶσι πινδαρικὸν κλέος διὰ γελοιοδεσμάτων καὶ τερατωδῶν ποιήσεων ἀναμασῶσι τὸ ποιητικὴν ἀδεία εἰς τοὺς ἐκπληττομένους ἀναγνώστας, ἐάν δὲ ποθοῦσιν ἱπποτικὴν φήμην ἢ ἐξαγίαςιν κάμουσιν ὅτι καταβῆ εἰς τὴν κεραλήν των καὶ ὄχι ὅτι ἀναβῆ· διότι τῶν τοιούτων ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον κάτω εἶναι ὁ ἐγκέφαλος.

Δὲν πρέπει δὲ νὰ παραλείψω ὅτι κάποιος ἐκ τῶν θερμοκεφάλων ἐν Μιλήτῳ ἠτοιμάζετο νὰ μεταβῆ μετὰ τοῦ στόλου τοῦ εἰς Νάξον, ὅπως μάρτυς γενόμενος τοῦ πολέμου γράψῃ φιβεράν τινα ἐποποιῖαν, ἣν ἀπεφάτισε νὰ ὀνομάσῃ *Μιλητιάδα*· τῇ ἔδωκε δὲ τοῦτο τὸ βαπτιστικὸν ὄνομα κατὰ μίμησιν τοῦ Ὀμήρου· διότι πάντοτε ἠλπίζεν ὅτι συμπλακείτης τῆς Μιλήτου πρὸς τὴν Νάξον χάριν τῆς Νεαίρας, ὡς ἡ Τροία πρὸς τὴν Ἑλλάδα χάριν τῆς Ἑλένης, ἐμελλεν οὗτος νὰ καθέξῃ θέσιν Ὀμήρου· ἐλυπεῖτο δὲ διότι, γνωστοῦ ὄντος τοῦ τόπου τῆς γεννήσεώς του, δὲν ἐμελλον ἐπτά ἢ δέκα πόλεις νὰ ἐρίσωσι μετὰ τὸν θάνατόν του περὶ τῆς πατρίδος του. λέγουσι δὲ ὅτι καὶ ἤρχισε νὰ γράψῃ τὴν ἐποποιῖαν, πρὶν ἀρχίσῃ ὁ πόλεμος καὶ τοῦτο βεβαίως ποιητικὴν ἀδεία· ἀλλ' αὐτὴ ἦταν ἀπλαῖστος ὑποθέσεις τῶν ἀδόλεσχων φοιτητῶν τῶν κουρείων καὶ κηφνείων.

Τὸ μέγαρον τοῦ φιλοδήμου καὶ δημοφιλῆς Ἰψικρέοντος ἔγεμε φίλων καὶ συγγενῶν αὐτοῦ, οἵτινες διηρέθιζον τοὺς λοιποὺς κατὰ τοῦ ἀσεβήσαντος Ναξίου. Ὁ Ἰψικρέων, εἰς τῶν λίαν ἰσχυόντων, κεκτημένος φίλους καὶ ἐν Ἀθήναις καὶ ἐν Ἐρυθραῖς, ὑποστηριζόμενος ὑπὸ ἀπείρου συγγενολογίου καὶ πολλοὺς εὐεργετήσας ἔργῳ καὶ λόγῳ, ἔχαιρε τὴν μεγαλειτέραν τοπικὴν ἐπιβρόχον· ἐν δὲ δημοκρατουμέναις πολιτείαις ἢ τοιαύτη ἐπιβρόχον ἀποβαίνει ἐρόωμενεστέρη καὶ αὐτῆς τῆς βασιλικῆς ἰσχύος. Γνωστὸν δὲ ὅπόσον τότε τὸ δημοκρατικὸν πνεῦμα ἐπεκράτει ἀνὰ πάσας τὰς Ἰωνικὰς πόλεις ἰδίως δὲ ἀνὰ τὴν Μιλητον καὶ Ἐρεσον, μολονότι τῆς τελευ-

ταίας ταύτης ἢ δημοκρατία ὀνόματι ἐφημιζετο ὡς τοιαύτη, ἐνῶ πράγματι ἦτο δεσποτικὴ βασιλεία, ὡς ἡ δημοκρατία τῆς Ῥώμης ἐν ἣ ἀνεδείχθησαν οἱ δεσποτικώτεροι τύραννοι καὶ ἀριστοκράται δῆμιοι τῶν ἐλευθεριῶν τοῦ δήμου.

Ἡ Μίλητος ὁμως ἀθηναίζουσα πλειότερον τῶν λοιπῶν ἀποικιῶν τῆς Ἰωνίας, ἦτο ἡ δραστηριώτερη ἀρχηγέτις τῶν δημοκρατικῶν ἰδεῶν· ὁ δὲ Ἰψικρέων χάριν τῆς παρὰ τῷ δήμῳ ἐπιβρόχης του κατώρθωσε ταχέως περὶ ἑαυτὸν νὰ ἐλκύσῃ πάντας, καὶ εἰς τὴν ἀρπαγὴν τῆς Νεαίρας νὰ περιβάλλῃ μορφήν πολιτικὴν καὶ νὰ δώσῃ χαρακτῆρα πικρᾶς προσβολῆς ἐκ μέρους τοῦ Ναξίου πρὸς τοὺς Μιλησίους, οἵτινες ἀνυπομόνως ἤδη περιέμενον τὸ πλοῖον ὅπερ ἔστειλαν εἰς Νάξον πρὸς λήψιν ἱκανοποιήσεως, χωρὶς νὰ παύσωσι προπαρασκευαζόμενοι διὰ τὸν ἐνδεχόμενον πόλεμον.

Ἄλλ' ἀφίνοντες αὐτοὺς περιμένοντας καὶ προπαρασκευαζομένους, ἃς ἴδωμεν τί ἀπέγινεν ὁ Πάρις τῶν Ναξίων καὶ ἡ Ἑλένη τῆς Μιλήτου, οἵτινες ἤδη εὐρίσκοντο βεβαίως κατὰ τὴν γαλλικὴν ἔκφρασιν εἰς τὴν Σελήνην τοῦ μέλιτος, ἐνῶ ὁ Ἰψικρέων εὐρίσκετο εἰς τὰς ὥρας τοῦ πεπέρεως.

(ἀκολουθεῖ.) Τ. ΑΜΠΕΛΑΣ.

ΤΟ ΑΝΘΟΣ ΤΗΣ ΑΛΟΗΣ.

(Συνέχεια, ἴδε φυλλ. 103).

ΚΕΦΑΛ. ΑΒ'.

Ὅταν ὁ Ζόε διήλθεν ἔμπροσθεν τοῦ οἰκίσκου, τοῦ εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ περιβόλου τοῦ πρεσβυτερίου κειμένου, σκεπτόμενος περὶ τοῦ αἰτίου τῆς ἐντολῆς δι' ἣς ἐπεφόρτισαν αὐτὸν, ἐταράχθη εἰς τὰς σκέψεις αὐτοῦ ὑπὸ τῆς φωνῆς τοῦ Ρέδ Ράλφ, ὅστις περιέμενεν αὐτὸν καθήμενος ἐπὶ δρυφάκτου κατὰ τὸ ἄλλο μέρος τῆς ὁδοῦ.

Ὁ Ράλφ εἶχεν ἀκολουθήσει τὸν Βέαν ἀπὸ τῆς περιφήμου ἐκστρατείας αὐτῶν εἰς Κρόμβελ Χάουζ· εἶχε δὲ ἀνυψωθῆ εἰς τὸ σπουδαῖον ὑπουργεῖμα βουκόλου δευτέρου τάξεως τῆς ἐπαύλεως, καὶ σχεδὸν

δὲν ἀπεχωρίζετο τοῦ πάτρωνος αὐτοῦ Ζόε, παρ' ὅταν ὁ Ζόε ἠπέλει αὐτὸν διὰ θυσίας ὀλίγον τραχυτέρας.

Ἀφίχθησαν ἀμφότεροι ἐπὶ τῆς δημοσίας ὁδοῦ, αἱ δὲ ἐπιμήκεις σκιαὶ τῶν ἐκεῖ εὐρισκομένων ἀριστοπάρτων δένδρων προεμήνουν ὅτι ἡ ἡμέρα προσήγγιζεν εἰς τὸ τέρμα αὐτῆς.

— Τί εἶναι αὐτό; ἠρώτησεν ὁ Ράλφ, δεικνύων ἀμαξάν ἀνατετραμμένην πλησίον τῶν ἀργιλλασβεστωρυχείων, εἰς τὸ μέρος μάλιστα ἐνθα ὁ Ἑβραῖκος Ἄσθων εἶχε σώσει τὴν ζωὴν τῆς Ἑλλεν. Κάτι ὅα ἔπαθε κανένας.

Ἀμφότεροι δὲ ἔσπευσαν τὸ βῆμα ἵνα ἴδωσιν ἂν ἠδύναντο νὰ παράσχωσιν ὑπηρεσίαν τινά. Φθάσαντες δὲ εἰς τὸν τόπον τοῦ συμβάντος, ἀνεγνώρισαν τὴν ἀμαξάν ὡς μίξιν τῶν τοῦ ξενοδοχείου τοῦ Ἀγγέλου. Ἄνθρωπος δὲ τις μὲ ἦθος σεβάσιμον προσεπάθει νὰ ἀποχωρήσῃ αὐτῆς.

Ὁ Ζόε καὶ ὁ σύντροφος αὐτοῦ ἐβοήθησαν τὸν ταχυδρόμον νὰ ἀνεγείρῃ τὸ ὄχημα, καὶ νὰ ἀπελευθερώσῃ τὸν ὁδοιπόρον, ὅστις μόλις εἶδεν ἑαυτὸν ἐπὶ τῆς γῆς· σῶον καὶ ὑγιᾶ, καὶ εὐθὺς ἤρξατο βλασφημιῶν τὴν ὁδὸν καὶ τὸν ταχυδρόμον, ὃν ἀπεκάλεσεν ἀμαξηλάτην.

Ἀκούσας τὴν φωνὴν ταύτην ὁ Ρέδ Ράλφ, ἤνοιξε τὸ ὑπερμέγεθες στόμα του, ἔρριψε πρὸς τὰ ὀπίσω τὴν κεφαλὴν του, καὶ ἔκαμεν εἷς τῶν φρικωδῶν ἐκείνων μορφασμῶν οἵτινες ἐξέφραζον παρ' αὐτῶν μεγάλην εὐχαρίστησιν. Ὁ Ζόε ἐνόμισεν ὅτι διείδεν ἐν τῇ ἐπιδείξει ταύτῃ τὴν ἀγαλλίαν, ἣν ἐπροξένει αὐτῷ τὸ μικρὸν αὐτὸ συμβεβηκός· ἀλλ' ἠπατάτο. Ὁ ἀνθρωπίσκος καὶ ὁ ὁδοιπόρος ἦσαν παλαιοὶ γνώριμοι, οὐχὶ ὁμοῦ καὶ φίλοι.

— Εἶσθε πληγωμένοι, κύριε; ἠρώτησεν ὁ Ζόε.

— Νομίζω ὅτι δὲν ἔχω πλευράν τινα τεθραυσμένην, ἀλλ' ἐτινάχθην μὲ τρόπον καταχθόνιον. Εἶμεθα μακρὰν τοῦ φρουρίου τοῦ Καρρόου;

— Τοῦ φρουρίου; εἶπεν ὁ νέος μετ' ἐκπλήξεως.

— Μάλιστα, τοῦ φρουρίου τοῦ Καρρόου.

— Εἶσθε μακρὰν δύο περίπου μίλλια.

— Ἴδου τί εἶναι εὐτυχές, θὰ δυνηθῶ νὰ ὑπάγω ἐκεῖ πεζός.

— Νὰ ὑπάγῃς ἐκεῖ; ἐπανάλαβεν ὁ Ζός· ἀλλὰ τὸ φρούριον εἶναι ἀκατοίκητον!

— Ἄ! μάλιστα, ἤκουσα νὰ λέγουν περὶ αὐτοῦ. Δὲν σημαίνει. Εἶναι ἀρχαῖον κτίριον ἀρκετὰ περίεργον, νομίζω;

— Περιεργότατον, κύριε.

— Δὲν εἶναι δὲ ἀπιγορευμένον εἰς περιηγούμενον εὐπατρίδην νὰ ῥίψῃ ἐν βλέμμα ἐντὸς πρὸς εὐχαρίστησίν του, ὑποθέτω;

— Ὄχι, δὲν πιστεύω, ἀπεκρίθη ὁ Ζός Βέαν, ὅστις δὲν ἐπίστευεν ὅτι μόνη αἰτία τοῦ μετ' αὐτοῦ συνδιαλεγόμενου ἦτο ἡ περιέργεια.

Ἐξελθὼν ὁ ξένος τὸ βελάντιον αὐτοῦ, προσήνεγκε τῷ Ζός ἐν σελλίτιον πρὸς ἀνταμοιβὴν τῆς ὑπηρεσίας, ἣν παρέσχε αὐτῷ. Ὁ νεανίας ἠρώτη ἐυγενῶς ἀλλὰ καὶ σταθερῶς νὰ δεχθῇ αὐτό.

— Τὸ πέρνω ἐγὼ, κύριε ἐφημέριε, ἐρώτησεν ὁ Ρὲδ Ράλφ. Σὲ εἶδα πρῶτος, καὶ δὲν εἶμαι τόσῳ περήφανος!

Ὁ ἐκκλησιαστικὸς ἐκπεπληγμένος καὶ δυσπρεσθημένος διότι ἀνεγνωρίσθη, ἐνεχείρισεν αὐτῷ τὸ ἀργυροῦν νόμισμα καὶ ἀπεμακρύνθη μὲ ἥθος τεθλιμμένον διευθυνόμενος πρὸς τὸ φρούριον. Οὐδὲν ἄλλο πρᾶγμα εἶχε μεθ' ἐχυτοῦ ἢ μικρὸν ὀδοιπορικὸν σάκκον, ὄντινα ἔλαβεν εἰς τὴν χεῖρα.

Τὸ συμβᾶν τοῦτο ἐτάραττεν ὑπερβαλλόντως τὸν ἐντιμον φίλον ἡμῶν. Πρῶτα δ' ἐχυτὸν ἀνέπρεπε νὰ ἀκολουθήσῃ ἢ μὴ τὸν ξένον εἰς τὸ φρούριον.

— Πότε ἐφθασεν ὁ κύριος αὐτός; ἠρώτησε τὸν ταχυδρόμον καταγιγόμενον εἰς τὴν ἐπιδιόρθωσιν τῶν συντριβέντων τοιχῶν τῆς ἀμαξίας αὐτοῦ.

— Πρὸ μιᾶς περιπέου ὥρας, ἀπεκρίθη.

— Τὸν ἐπερίμενε κανεὶς εἰς τὰ ξενοδοχεῖον;

— Ὄχι! ἐξελθὼν τῆς ταχυδρομικῆς ἀμαξίας ἐζήτησεν ἀμαξίαν διὰ τὸ φρούριον, μὲ διάταξιν νὰ λάβῃ τὴν συντομωτέραν ὁδὸν, καὶ νὰ ὑπάγῃ ὡς ἀνὸς διάβολος ἢ κανεὶς δικαστικὸς κλητὴρ μᾶς ἐκυνηγοῦσε.

— Γνωρίζω καλὰ τὸν ἐφημέριον αὐτόν, εἶπεν ὁ Ράλφ. Μυρίζεται τοὺς δικαστικούς κλητῆρας τόσῳ μακρῶς ὅσῳ ἡ γάτα μας τοὺς ποντικούς, καὶ ὄχι χωρὶς αἰτίαν· ὅταν ἐκπαινοῦσιν εἰς τὸ Μορτλάκ τὸν ἐκκλησιαστικὸν πολλοὶ ἀπ' αὐτούς!

Ὁ Ζός ἀπεχαιρέτισε τὸν ταχυδρόμον,

ὑποσχέθει; νὰ πῶν αὐτῷ ἀμαξιοπηγῆν διὰ νὰ τὸν βοηθήσῃ νὰ ἐπαναφέρῃ τὴν ἀμαξίαν του εἰς κατὰστασιν νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς Νορβίχ. Ἐπειτα ἀντὶ νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸν πρὸς τὸ χωρίον δρόμον, ἐπανήλθεν ἐπὶ τῶν βημάτων του καὶ διευθύνθη πρὸς τὸν περίβολον.

— Δὲν εἶναι αὐτός ὁ δρόμος σου; ἐφώνησεν ὁ σύντροφος αὐτοῦ· θαρρῶ, κύριε Βέαν, πῶς αὐτὸς ὁ παππᾶς σοῦ ἀνακατάνει τὸ κεφάλι.

— Πραγματικῶς εἶναι ἐκκλησιαστικὸς; Ὁ Ράλφ ἐμειδίασε κινῶν τὴν κεφαλὴν, καὶ ἀπεκρίθη ὅτι εἰς Μορτλάκ ἀπεκάλουν αὐτὸν ἐφημέριον.

— Καὶ τί φήμην εἶχε;

— Κακὴν· ἐφυγεν ἀφοῦ ἄρρησε χρεὶν καὶ ἐκλείψε μὲ πανουργίαν ἀπὸ τὸν ἀγρονόμον Ἰάκωβον κάμποσα χρήματα. Ὁ βράπτης Σκίττερ λέγει ὅτι κακοπερνᾷ μὲ τὴν γυναῖκά του, διατὶ αὐτὸς τοὺς ἐστεφάνωσε.

Ἀκούσας περὶ γάμου ὁ Ζός σφόδρα ἐταράχθη, διότι τρομερὰ ἰδέα διήλθε τοῦ νοῦς αὐτοῦ· καὶ ἴσως μὲν ἠπατάτο, ἀπεφάσισεν ὅμως νὰ ἐνεργήσῃ ὡς ἦν βέβαιος περὶ ἐκείνου δι' ἐρωθείτο. Ὀλίγον δὲ χρόνον εἶχε πρὸς τοῦτο.

— Ἠξέυρεις νὰ σκαλόνης εἰς τοὺς τοίχους, Ράλφ; εἶπε δεικνύων αὐτῷ τὸν τοῖχον τοῦ κήπου.

— Νὰ σκαλόνω; καὶ θέλει ῥώτημα; γιατί λοιπὸν ἔχω τὰ ποδάρια μου;

— Τότε πέρασε ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος.

Ἐν ῥοπῇ ὀρθοκλμοῦ ἀμφοτέρω ὑπερεπήδησαν τὸν τοῖχον.

— Τώρα, Ράλφ, ἀκολούθησε τὰς ὁδηγίας μου, καὶ θὰ σὲ ἀπκλάξω πάσης ἀνάγκης καθ' ὅλον σου τὸν βίον.

— Ναὶ δά!

— Βλέπεις αὐτὸ τὸ δένδρον; Ἐδείκνυσεν αὐτῷ ὑψηλὴν συκομωρέαν ἐγειρομένην εἰς τὴν ἐσχατιὰν τῆς δένδροστοιχίας ἧτις διεχώριζε τὸν κήπον.

— Μάλιστα, κύριε Βέαν.

— Νὰ σπυθῆς μὲ τὴν κοιλίαν σὰν τὸ φεῖδι μέσα εἰς τὰ χόρτα, καὶ ν' ἀνάβῃς ἐπάνω εἰς τὰ κλωνάρια του. Πρατήρησε δὲ προσεκτικὰ ἀνθὰ ἔλην κενύνας καὶ ἀνθὰ τὸν εἰσάξουν εἰς τὸ φρούριον. Ἀλλὰ κύτταξε νὰ μὴ κινήσῃς προτοῦ ἐπιστρέψω ἐγώ.

— Θὰ μείνω καὶ ὅλην τὴν νύκτα, ἀν ἦναι ἀνάγκη.

— Καλὰ! βεβαιώσου ὅτι θὰ ἐπιστρέψω.

Τὸ σοκακόπαιδον ἐστρεψε τοὺς ὀφθαλμούς πρὸς τὸν Ζός, καὶ ἡ ἐκφρασις τοῦ δυσμόρφου προσώπου του κατέστη σχεδὸν ἱλαρὰ, διότι οἱ χαρακτῆρες του ἐνεψυχώθησαν ὑπὸ τῆς εὐγνωμοσύνης. Ἴσως ὁ Ζός ἦτο ὁ μόνος μεταχειρισθεὶς αὐτὸν μετ' εὐμενείας ἀφ' ὅτου ἦτο εἰς τὸν κόσμον.

— Κύριε Βέαν, εἶπε, μήπως σ' ἐνοχλεῖ ὁ παππᾶς;

— Ναί... ὄχι! δηλαδὴ δὲν εἰμπορῶ νὰ ἐξηγηθῶ. Οὔτε στιγμὴν δὲν ἔχω νὰ χάσω!

— Δὲν θὰ πλησιάσῃ σ' τὸ σπῆτι, προσέθηκεν ἀποφασιστικῶς ὁ μοσχομάγκας.

— Πῶς θὰ τὸν ἐμποδίσῃς; ἠρώτησε μετ' ἐκπλήξεως ὁ νέος.

— Τοῦ σπάω τὸν λαιμὸν ἢ τὸ ποδάρι ἀν θέλῃ νὰ σοῦ κάμῃ κακόν... καὶ μολονότι μοῦ ἔδωκεν ἕνα σελίτι, πάντοτε ὅμως εἶχα τὴν ιδέαν πῶς ἦταν κακὸς γιὰ παππᾶς. Μπορεῖ τὸ νόμισμα νὰ ἦτο κακόν... μολαταῦτα!

Ἐξαγαγὼν αὐτὸ τοῦ θυλακίου του ὁ Ράλφ, τὸ ἔθηκε μεταξὺ τῶν ὀδόντων του· ὑπέστη ὅμως τοῦτο τὴν δοκιμασίαν, διότι ἦτο καλόν.

— Ὄχι... ὄχι! ἐφώνησεν ὁ Ζός, μετὰ στιγμιαίαν σκέψιν. Κάμε καθὼς σοῦ εἶπα, καὶ εἰμπορεῖ τὰ πάντα νὰ ὑπάγουν καλὰ. Πάντοτε θὰ χρειασθῇ ὀλίγος χρόνος διεννοήθη, πρὸς προετοιμασίαν τῆς δυστυχούς νεάνιδος, ἀν ἐσκόπουν νὰ διαπράξωσι τὴν ἀτιμίαν ταύτην. Κύτταξε ἀνθὰ πλησιάσῃ εἰς τὸ φρούριον, προσέθηκεν ὑψηλοφώνως· μετ' ὀλίγον ἐπιστρέφω!

Ἐλα, πῆγαινε εἰς τὴν θέσιν σου, σκοπέ! Ἐφθεις ἐντὸς τῆς χλόης ὁ μοσχομάγκας, ἤρξατο ἔρπων πρὸς τὸ δένδρον χωρὶς νὰ προξενήσῃ θόρυβον μεγαλείτερον τοῦ τῆς ἰκτίδος. Ὁ δὲ σύντροφος αὐτοῦ μόνον ἐπὶ τινα δευτερόλεπτα ἔστη θεωρῶν αὐτόν. Εἶτα τῇ βοήθειᾳ τοῦ χαμηλοτέρου κλάδου κέδρου ἀνυψομένου παρὰ τὸν τοῖχον, ὑπερεπήδησεν αὐτόν δευτέραν φοράν, καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὸ μέρος ἐνθα εἶχεν ἀφήσει τὸν ταχυδρόμον καὶ τοὺς ἀπεξευγμένους ἵππους. Ἐφθεις

δὲ ἐπὶ τοῦ ἐφιππίου χωρὶς λέξιν νὰ εἶπῃ, ἤρξατο καλπάζων πρὸς τὸ χωρίον, ἐνῶ ὁ ἀμαξηλάτης ἐκπεπληγμένος ἐρώναζε κατωπιν αὐτοῦ.

— Αὐτὸ θὰ εἶπῃ δυστυχία! εἶπε ξύων τὴν κεφαλὴν· πρῶτα ἐγύρισε καὶ ἔτπασεν ἡ ἀμαξία μου, ὕστερα μοῦ ἐκλείψαν τὴν μελαγχροινὴν φοράδα! τί θὰ ἦ ὁ κύριός μου; Φοβερὰ φορτοῦνα μὲ περιμένει στὴν κύλην τοῦ ξενοδοχείου τοῦ Λγγέλου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΑΓ'.

Ὅταν ὁ ἐφημέριος Ὄσμ ἐπανήλθεν εἰς τὸ πρεσβυτέριον συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ ἡρώδους μας, τοῦ ἀγρονόμου Ἄσθωος καὶ τοῦ χάν, εὔρεν εἰς τὴν θύραν τὴν μίστρες Ζάρμου, ἧτις μετὰ σπουδαίου ὕψους εἰδοποίησεν αὐτόν ὅτι ὁ Μαρτίνος ἠγέρθη τοῦ βαθέος ὕπνου εἰς ὃν εἶχε παραδοθῆ εὐθύς μετὰ τὴν ἀνάκρισιν, καὶ ὅτι ἐπανηλειμμένως ἐζήτησεν αὐτόν.

— Ἰπάρχει μεταβολὴ τις; ἠρώτησεν ὁ ἐφημέριος μὲ ὕψος πεφοβισμένον.

— Εἰς τὸ καλλίτερον, μάλιστα, ἀπεκρίθη ἡ γραῖα. Ὁ χειρουργὸς εἶπεν ὅτι εἶχε πάντα ἀφορμὴν νὰ ἐλπίσῃ τὴν ἀνάβρωσιν του. Ὁ Θεὸς νὰ δώσῃ! Ἐφάνη καλὸς καὶ πιστὸς ὑπὸ τῆς τοῦ ἀγαπητοῦ κυρίου μας, μόνος δὲ αὐτὸς μένει ἐξ ἐκείνων οἱ ὅποιοι ὑπερέτησαν τὸν σὺρ Οὐίλλιαμ εἰς τὴν νεότητά του!

— Καὶ ὁ Μαρτίνος ἐζήτησε νὰ μεῖδῃ μόνον;... ἠρώτησεν ὁ ἐφημέριος.

— Μάλιστα, κύριε.

Ὁ ἐφημέριος εἰσήλθε πάραυτα μετὰ τῶν ξένων αὐτοῦ εἰς τὴν κοιτῶνα τοῦ ἀσθενοῦς, καὶ καθίσε παρὰ τὴν κλίνην ἔλαβεν ἐν σιγῇ τὴν χεῖρα τοῦ Μαρτίνου. Ὁ γέρων ἠγείρειν ἐπ' αὐτοῦ τοὺς κυανοὺς ὀφθαλμούς του καὶ τὸν ἐκύτταξεν ἐπὶ τινὰ στιγμὰς χωρὶς λέξιν νὰ εἶπῃ. Εἶτα δάκρυα ἤρξαντο ῥέοντα κατὰ τὸ μῆκος τῶν ἐρρύτιδωμένων αὐτοῦ παρειῶν. Ἐσυλλογιζέτο τοὺς λόγους οὓς εἶχεν εἶπει αὐτῷ ὁ βαρῶνος τὸ μεσονύκτιον ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ Καρρόου, ὅτε εἶχε δεῖξει αὐτῷ τὴν κρύπτην εἰς ἣν ἐμελλε νὰ ἐναποθέσῃ τὴν διαθήκην.

— Ὁ ἄρτος, πιστὸ ὑπὸ τῆς ἐπίρας! εἶπεν ὁ

έφημέριος. Έχομεν καλὰς ἐλπίδας νὰ σὰς ἴδωμεν μετ' ὀλίγον ἰατρευμένον.

— Δὲν ἐσκεπτόμην περὶ ἐμοῦ, ἐπιθύρῃσεν ὁ Μαρτίνος μετὰ στεναγμοῦ. Τί ἦτο ἡ ταλαιπώρος ζωὴ μου παραβαλλομένη πρὸς τὴν ἰδικὴν του; Ἐσυλλογιζόμην τὸν προσφιλέ μου κύριόν μου καὶ τὰς δύνάμεις του. Ἐπιθυμῶ νὰ λάβετε πληροφορίας ἀναφερομένης εἰς τὴν διαθήκην του.

Ὁ ἐφημέριος ἐξήγησεν αὐτῷ πῶς τὸ σπουδαῖον ἔγγραφο ὑπεξήρθη ἐκ τοῦ Κ. Ἐλδορθου, καὶ τὸ ἐνεργὸν μέρος ὅπερ εἰς τὴν μυτηριώδη ταύτην ὑπόθεσιν εἶχε λάβει ὁ Βίλλ Σίδελερ.

— Ἀλλὰ μὴ φοβῆσθε τίποτε, προσέθηκεν ἂν καὶ ὑμεῖς καὶ οἱ ἄλλοι πιστοὶ ὑπηρεταὶ τοῦ σὶρ Οὐίλλιαμ ἐστερήθητε τῆς ἀνταμοιβῆς τῶν ὑπηρεσιῶν σας, διότι εἶμαι βέβαιος ὅτι ὁ ποθητὸς φίλος μου εἶχε προνοήσει περὶ τῶν ἀναγκῶν τοῦ γήρατός των, θὰ φροντίσω ὅπως ὅπως πραγματοποιηθῶσιν αἱ προθέσεις του.

Ὁ Μαρτίνος ἐκίνησε μετ' ἀνυπομονησίας τὴν χεῖρα.

— Ποτὲ δὲν θὰ ἦσθε ἐν ἐντελεῖ στερήσει, προσέθηκεν ὁ ἐφημέριος.

— Δὲν εἶναι αὐτό!... δὲν εἶναι αὐτό! ἐφώνησεν ὁ γέρον ἱπποκόμος ὀλίγον μὲ μέλει ἂν θὰ τελειώσω τὰς ἡμέρας μου εἰς τὸ νοσοκομεῖον ἢ εἰς λάκκον, φθάνει μόνον ἐκεῖνοι τοὺς ὁποίους ἡγάπα νὰ μὴ στερῶνται οὐδενός! Καὶ δὲν ἀνεκάλυψαν κανὲν ἔχνος τῆς διαθήκης, λέγετε;

— Οὐδὲν.

— Εἶναι καιρὸς νὰ ὀμιλήσω τότε, εἶπεν ὁ Μαρτίνος μετ' ἀποφάσεως. Δὲν δύναμαι νὰ τὴν εὔρω ἐγὼ αὐτὸς, ἀλλὰ δύναμαι νὰ σὰς ὑποδείξω ποῦ θὰ τὴν εὔρετε.

— Τὴν διαθήκην;

— Μάλιστα!... Ἡμέρας τινὰς πρὶν τῆς δολοφονίας τοῦ κυρίου μου, ὁ σὶρ Οὐίλλιαμ μὲ προσεκάλεσεν εἰς τὴν βιβλιοθήκην καὶ μὲ διέταξε νὰ τῷ ἀποκαλύψω τὰ μυστικὰ μέρη ἐνθα εἰς τοὺς χρόνους τῶν ταραχῶν οἱ πρόγονοί του συνειθίζον νὰ κρύπτωσι τὰ κοσμήματα, τὰ ἐπιτραπίδια ἐκεῖ καὶ τοὺς τίτλους τῆς ἰδιοκτησίας τοῦ κτήματος Κάρρδου. Ἐπάρχει τοῦλάχιστον δωδεκάς τῶν κρυπτῶν τούτων εἰς τὸ φρούριον. Τῷ ἔδειξα δύο, ἐκ τῶν ὁποίων εἰς μὲν τὴν πρώτην ἐναπεθέσα,

μεν τοὺς θησαυροὺς καὶ τὰ ἔγγραφα τῆς οἰκογενείας του, εἰς τὴν δευτέραν τὸ ἀπόγραφο τῆς διαθήκης του.

— Μάλιστα Θεέ! ἐφώνησεν ὁ ἐφημέριος ὅλος συγκεκινημένος διὰ τὴν σπουδαιότητα τῆς ἀνακαλύψεως ταύτης πληρούσης αὐτὸν ἐλπίδος καὶ πεποιθήσεως. Θὰ ἐμποδίσωμεν λοιπὸν τὴν ἐπιτυχίαν τῶν μηχανορραφῶν τῶν ἐχθρῶν του.

— Βεβαίως.

— Ποῦ εἶναι αἱ κρύπται αὗται;

— Μόνον εἰς δύο πρόσωπα δύναμαι νὰ ἀποκαλύψω τὸ μυστικὸν αὐτό.

— Εἰς δύο πρόσωπα! ἐπανέλαβεν ὁ ἱερεὺς μετ' ἀγωνίας.

— Μάλιστα! ἔχω δι' ἕκαστον ἐξ αὐτῶν ἓν μυστικόν. Δύναμαι νὰ δείξω τὴν διαθήκην εἰς τὸν φίλον τοῦ κυρίου μου μόνον ὅμως εἰς τὸν υἱὸν του μοὶ εἶναι ἐπιτετραμμένον νὰ δείξω τὴν κρύπτῃν ὅπου εἶναι οἱ θησαυροὶ καὶ τὰ οἰκογενειακὰ ἔγγραφα, δὲν θὰ ἀποθάνω δὲ πρὶν τὸν ἴδω, εἶμαι βέβαιος περὶ τούτου! Ὁ Θεὸς δὲν θὰ ἐπιτρέψῃ νὰ λάβῃ τὴν κληρονομίαν του ὁ κακός! Θὰ εὔρεθῇ ὁ νόμιμος κληρονόμος! Θὰ τὸν ἴδω εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ πατρὸς του! Δὲν ἔμπορῶ ν' ἀποθάνω πρὶν τὸν ἴδω!

— Εἶθε! εἶπεν ὁ ἀξιότιμος ἐφημέριος, ὁ Θεὸς εὐδοκήσῃ! Ἀλλ' ἡ διαθήκη, Μαρτίνε, ἡ διαθήκη! Ἡ εὐτυχία τῆς Ἑλλεν ἐξ αὐτῆς ἐξαρτᾶται!

— Ποῦ εἶναι ἡ προσφιλές μοι δεσποινίς;

— Εἰς τοῦ κηδεμόνος τῆς, τοῦ συνταγματάρχου Μομβράυ.

— Αὐτὸς κηδεμών τῆς! ἐφώνησεν ὁ γέρον. Εἶθε τότε ὁ Θεὸς νὰ ἔλθῃ εἰς βοήθειάν τῆς! διότι εἰρίσκεται εἰς τὰς χεῖρας ἀνθρώπου ὅστις οὐδέποτε ἐσεβάσθη τοὺς δεσμοὺς τοῦ αἵματος, τὴν ἀδυναμίαν τῆς γυναικὸς οὔτε τὴν ἐμπιστοσύνην τοῦ ἀνθρώπου! Ἀκούσατέ με! Τὴν νύκτα καθ' ἣν εἶδον τὸν σὶρ Οὐίλλιαμ εἰς τὴν βιβλιοθήκην, μοὶ ὠμίλησε μὲ τὰς λέξεις ταύτας, τὰς ὁποίας ἐφύλαξα ἐν τῇ μνήμῃ μου, ὡς ὅλους τοὺς λόγους τοὺς ἐξεληθόντας ἐκ τοῦ στόματός του. Ἐπάρτεινε, μὲ εἶπε, σὰς ἐξέλεξα ὑμᾶς τὸν πρεσβύτερον ὑπηρετήν τῆς οἰκογενείας μου καὶ τὸν ἐφημέριον Ὀρμ, φίλον εἰλικρινῆ καὶ πιστὸν, διὰ νὰ ἦσθε οἱ μάρτυρες τῆς

διαθήκης μου, ἡ ὁποία δὲν πρέπει νὰ παρουσιασθῇ εἰμὴ καθ' ἣν περιστάσιν ἐκείνη τὴν ὁποίαν ἐναπέθηκα μεταξὺ τῶν χειρῶν τοῦ συμβολαιογράφου μου συμπέση νὰ γίνῃ ἀφαντος ἐξ ἐγκλήματος ἢ ἐκ συγκυρίας. Ὡς πρὸς δὲ τὴν δευτέραν κρύπτῃν, προσέθηκε, μόνον εἰς τὸν υἱὸν μου θὰ τὴν ἀνακαλύψετε. Δεικνύων λοιπὸν εἰς ὑμᾶς ἐκείνην εἰς τὴν ὁποίαν εὑρίσκεται ἡ διαθήκη, αἰσθάνομαι ὅτι οὐδὲν ἄλλο πράττω ἢ ἐκπληρῶ τὴν θέλησιν τοῦ κυρίου μου. Θὰ σὰς τὴν ἐδείκνυε δὲ καὶ ὁ ἴδιος ἂν ὁ δολοφόνος δὲν ἀπέτεμεν τὸ νῆμα τῶν ἡμερῶν του.

— Ἔ! λοιπὸν, ἡ διαθήκη, ἡ διαθήκη! ἐφώνησεν ὁ ἐφημέριος Ὀρμ μετ' ἀνυπομονησίας.

— Γνωρίζετε τὴν βιβλιοθήκην, κύριε;

— Μάλιστα, μάλιστα!

— Καὶ τὸν γεγλυμμένον ἐκ δρυίνου ξύλου θυρεὸν ἄνωθεν τῆς ἐστίας;

— Τὸν παρετήρησα ἑκατοντάκις φέρεται τὸ σύμβολον τῶν Μομβράυ: IN TRAU VAST (σταθερὸς ἐν τῇ πίστει.)

— Πιέσατε τὴν ἄνωθεν τοῦ θυρεοῦ αἵματηρὰν χεῖρα καὶ θὰ εὔρετε μικρὰν κρύπτῃν περιέχουσαν τὴν διαθήκην. Εἶθε νὰ μὴ εἶναι πολὺ ἀργὰ πρὸς ἀνατροπὴν τῶν σχεδίων ἀδελφοῦ βαρβάρου ὅστις χαίρει διότι θὰ κληρονομήσῃ τὴν περιουσίαν τοῦ σὶρ Οὐίλλιαμ περισσότερον παρ' ὅ,τι λυπεῖται διὰ τὸν θάνατόν του.

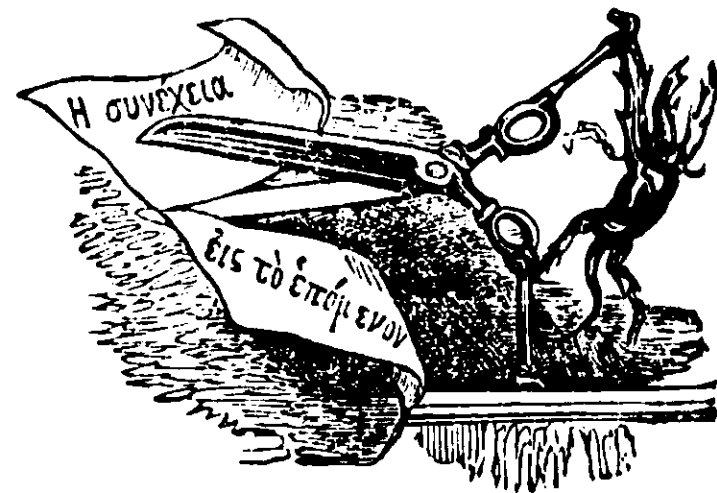
Ἀποκαμῶν ἐκ τῶν ἀγώνων οὗς κατέβαλεν, ὁ Μαρτίνος ἐξηπλώθη ἐπὶ τῆς κλίνης του καὶ μετὰ τινὰς στιγμὰς ἐκοιμήθη ὡς παιδίον.

Τὴν αὐτὴν στιγμὴν ἀνοιχθείσης τῆς θύρας τῆς βιβλιοθήκης, εἰσῆλθεν εἰς τὸν θάλαμον ἡ Ζάρα ἢ οἱ μελάγχροες χαρὰ κτῆρες εἶχον ὕψος σκοτεινῆς ἀποφάσεως, ἠτις ἐδείκνυε τὴν μεταξὺ τῶν αἰσθημάτων καὶ τῆς θελήσεως αὐτῆς πάλιν. Ὁ Ἑρρίκος, ὅστις ἐγίνωσκε τὴν εἰς τὸν μετὰ τῆς Ἑλλεν γάμον αὐτοῦ ἀντίστασιν αὐτῆς, τὴν παρετήρησε μετ' ἀορίστου δυσπιστίας.

Χωρὶς νὰ προσέξῃ εἰς τὰ ἄλλα παρόντα πρόσωπα ἢ ἰνδῆ προὔχωρησε κατ' εὐθείαν πρὸς τὸν ἥρωά μας, καὶ ἀφοῦ παρετήρησεν αὐτὸν ἐπὶ τινὰς στιγμὰς, τῷ εἶπε μετὰ στεναγμοῦ

— Ἐπεστρέψατε λοιπὸν;

— Διὰ νὰ συγγύτω τοὺς ἐχθροὺς μου, μεταξὺ τῶν ὁποίων συγκαταριθμῶ ἀπὸ πολλοῦ τὴν Ζάραν!

ΠΟΙΗΣΙΣ

ΕΙΣ ΤΟ ΛΕΥΚΩΜΑ

τῆς δεσποινίδος Μ...

Μὲ αἰθερίαν ποίησιν ζητεῖς τὸ λευκωμά σου
Κενὸν δοχεῖον ἐξ ἀνῶν τοιοῦτων νὰ πληρώσῃς·
Δίσκον προσαίνεις ἀργυροῦν ἀνοῦν μειδιάμα σου,
Καὶ στίχων κτίριον ποθεῖς ὑψαυχεν νὰ δρθώσῃς.

Εἰς ποίησιν ἀρέσκεσαι, ὦ κόρη, καὶ δεικνύεις
ψυχὴν εὐαίσθητον, πρὸς δὲ καὶ φρόνημα ποικίλον
Ἦλθ' ἂν βλέπε μὴ ἐπὶ πολὺ μετάρσιος ἀνύεις,
Μήπως τὰ ἄνωθ' οὐ φανοῦν σωρεῖα ξηρῶν φύλλων.

Εἶναι ἡ ποίησις ναοῦ ἄδυτον μυροδόλον,
Ἱεροφάντ' οἱ ποιηταὶ, τελοῦν τὴν λειτουργίαν
Ἄλλης ὀρησκείας ἰδεῶν, πάθους, πύθων ἀδολῶν,
Τὰ ἐπη των ἀφίνοντες μόνην κληρονομίαν.

Ἡ ποίησις κ' ἡ μουσικὴ, δυὰς εἰς τὴν ψυχὴν μου
Πνέουσ' αἶρα τῆς Ἑδέμ, γλυκεῖς Ἀγγέλων ἤχεος.
Τὶ εὐτυχὴς θὰ ἦεν ἂν ἐπέρων τὴν ζωὴν μου,
Ἀκροζόμενος μολπὰς κ' ἀναγινώσκων στίχους.

Πνέων τὴν αὔραν τῆς αὐγῆς ἑαρινῆς ἡμέρας,
Τὸ βέδον ὀσφραίνόμενος, ἀκούων δὲ νὰ στρίψῃ
Ἡ ἀηδῶν τὸ ἄσμα τῆς, νὰ βλέπω εἰς τὸ πέρας
Δάσους πυκνοῦ τὸν ἥλιον κρυπτόμενον εἰς νέφη.

Ναί, ἦμην κ' ἐγὼ ἄλλοτε ἀμέριμνος παιδίον,
Κοιμώμενον ὄλην αὐγὴν, ποδοπατοῦν τὸ ἴον·
Ἀλλὰ τῆς μητρικῆς στοργῆς τὸ σύμβολον, τὸ λείον
Μαλάχης φύλλον μ' ἔθαλπε καὶ τὸ χλοάζον βρύον.

Ψυχρὰ πλὴν ἔπνευσ' ἐπ' ἐμὲ πνοὴ τῆς ὀφρασίας,
Τῶν παιδικῶν ἀνθέων μου τὸ μῦρον ἐξητμίσην,
Τῆς ἥβης ὁ χλωρὸς κορμὸς ἰδραχὴ ὑπ' ἀνίας,
Τοῦ βίου μου ὁ ἥλιος ἐκτοτε ἐσκοτίσθη!...

ὦ! σύγγνωε, φίλη, σύγγνωθε! τὸ βλέπω... ἀντί
[στίχων
Φαιδρῶν ἐπὶ λευκώματος, λύραν θρηνηδὴ κρούω,
εἶναι ἰσχνὸν ἢ μουσά μου τέκνον πενθίμων ἤχων
καὶ εἰς τὰ νάματα χαρᾶς σπανίως αὐτὴν λούω.

Εἰς τὸν λειμῶνα τῆς χαρᾶς τὸ βῆμά σου, ὦ κόρη,
Ἐκείσε φέρε πάντοτε ἐν τῇ αἰθρίᾳ ζῆθι·
Φεῦγε τὸ νέφος τὸ σκαιδόν· μὴ σκίπτεσαι· θεῶρει
Πᾶν περὶ σὲ ὡς ὄνειρον ὄπερ ζωὴ ἐκλήθη.

ὄνειρον, μέγα ὄνειρον φαῦ! εἶναι ἡ ζωὴ μας
τοῦ μὲν μακρὸν τοῦ δὲ βραχύ· τοῦ μὲν φαιδρὸν
[κ' αἰθρίας,
τοῦ ἄλλου μαῦρον σκοτεινόν· κ' ἐξαίφνης ἡ πνοή μας
φόγχοι ὄνειρου σταματᾷ, φλόξ σβύνεται λυχνίας!

ὦ! εὐτυχής! μακάριος! ἐκεῖνος τοῦ ὁποίου
Ὁ ὕπνος περᾶ ἤρεμος ἐπὶ πτιλώδους κλίνης!
τὸ χεῖλος τοῦ προσμειδιᾶ, καὶ ἀναρέτου βίου
τὸ τέρμα φθάνει ἐν χαρᾷ μακρὰν πάσης ὀδύνης.

καὶ σοῦ, παρθένος Ἰλαρά, τὸ ὄνειρον ὄρατον,
εὐώδες καθὼς ἤρξατο, οὕτω νὰ τελειώσῃ!
Πάντα ν' ἀνθῆ στὰ χεῖλη σου μειδίαμα ἀκμαῖον,
κ' εἰς λύπην ἢ καρδία σου ποτὲ νὰ μὴ ἰνδῶσῃ.

ταῦτα σοὶ εὐχεται ἐμοῦ ἢ παιδικῆ καρδίᾳ,
Ἐκείνη ἦν ἀγνώριτος ὑπ' ἄμφιον παιδίου·
Πρώτως τὴν ἐγήρασαν τὰ σάβανα τὰ κρύα.
Πλὴν ψύχουσα δὲν λησμονεῖ τὸ θάλπος τοῦ ἡλίου.

καὶ, εἶναι μῦρον τῆς ψυχῆς, ἄρωμα λευκοῦ ἴου,
Ἄβρον ζεφύρων φύσημα, ἢ παιδικὴ φιλία·
καὶ μένει ἡ ἀνάμνησις τοῦ ἀμερίμνου βίου
τῶν χρόνων μας τῶν παιδικῶν καὶ σώζει αἰωνία.

ὅταν λοιπὸν τὸ βλέμμα σου, δρυμδόν, ὦ φίλη, πίπτῃ
εἰς τὴν μὲν μέλαν τῆς ψυχῆς στικτὴν αὐτὴν
[σελίδα,
Ἐπὶ μικρὸν τὸ πνεῦμά σου ἀνάμνησιν εἰς
[κρύπτῃ
τοῦ γράψαντος ὑπὸ αὐτὴν τὴν χαροπὴν ἐλπίδα.
Ἐν Ἀθήναις, 8 ἀπριλίου 1869.

X. M. Π.

ΣΚΕΨΕΙΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΑΙ.

ὅταν λαίμαργος κύων εὐρίσκητι διὰ νὰ
φάγῃ, δὲν φροντίζει εἴαν τὸ τρωγόμενον
εἶναι ἐκ τῆς καμήλου τοῦ Μωάμεθ ἢ ἐκ
τοῦ ὄνου τοῦ Ἀντιχρίστου. Σααδὶ.

Ἡ ὑπηρέτρια ἀρέσκειται νὰ διηγηθῆται ὅσα
ἤξεύρει, καὶ ἡ κυρία της νὰ τὰ ἀκούῃ διὰ
νὰ συμβῶσι μυρία ἄτοπα, ἀρκεῖ εἰς εὐπιστος
σύζυγος. (Σκέψις Κινεζικῆ.)

ὅστις φυλάττει τὸ στόμα του φυ-

λάττει τὴν ψυχὴν του, ἀλλ' ὅστις ἀφίνει
τὰ χεῖλη του ἐλεύθερα καταστραφῆσεται.
εἰς πᾶσαν ἐργασίαν προκύπτει ὄφελός
τι· ἀλλ' ἀπὸ τὴν ἀδιάκοπον ἐργασίαν τῶν
χειλέων προκύπτει μόνον ἐνδεια.

Σολομών.

Ὁ Κομφούκιος ἔλεγε: «Δὲν εἶδα ἀκό-
μη κανένα νὰ ἀγαπᾷ τόσο τὴν ψυχὴν
ὅσον τὴν ὠραιότητα τοῦ σώματος.»

Λοὺν Γού.

Ἐὰν ἔχῃς ὅ,τι σοὶ ζητεῖ ὁ φίλος σου,
μὴ εἶπῃς αὐτῷ: «Ἰπαγε καὶ ἐπίστρεψε,
θὰ σοὶ δώσω αὔριον.»

Σολομών.

τὸ πῦρ σβύνει ἀπὸ ἔλλειψιν ξύλων·
οὕτω καὶ αἱ ἐριθεὶς παύουσιν ὅταν δὲν
ὑπάρχωσι πλέον συκοφάνται.

Ὁ αὐτός.

Ἡ ἀπώλεια εἶναι ἀδελφὴ τοῦ κέρδους.

Τουρκικόν.

τὸ καλὸν καὶ τὸ κακὸν δὲν δύνανται
νὰ μένωσιν ἐν ἡσυχῷ καταστάσει.

Κλα-Ἰ.

σκέπτου πρὶν ἐνεργήσης, καὶ μὴ ἀρχί-
σης τίποτε εἴαν δὲν συμβουλευθῆς καλῶς
τὰς περιστάσεις.

Σχοῦ Κίγγ.

τρία πράγματα λαμβάνουσιν ἀξίαν εἰς
τρεις περιστάσεις· νὰ συντρέχῃς τοὺς πτω-
χοὺς ὅταν πεινώσῃ· νὰ λέγῃς τὴν ἀλήθειαν
ὅταν ἦσαι ὠργισμένος· νὰ συγχωρῆς ὅταν
ἦσαι ἰσχυρός.

Βοχένκ.

τὰ χρήματα φέρουν χρήματα.

Μιτδάρης.

οἱ μικροὶ κώδωνες ἤχουσι συχνότε-
ρον τῶν μεγάλων.

Κινεζικόν.

ὦ σὺ ὁ παρατηρῶν τὸ θέαμα τῆς τε-
λειότητος, ὅστις ἀτενίζει εἰς τὰ κάτο-
πτρα τοῦ κάλλους, μάθε ὅτι διὰ νὰ ἀπο-
διώξῃς ἀπὸ τῆς καρδίας τὴν κόριν τῆς
μελαγχολίας οὐδὲν συντελεστικώτερον ἢ
τὰ θέλητρα ὠραίας μορφῆς.

Ναβῆ-Ἐφένδης.

οὐδέποτε ἔχει τις τόσην ἀνάγκην τοῦ
πνεύματός του εἰμὴ ὅταν ἔχῃ νὰ κάμῃ
μὲ εὐθήη.

Τουρκικόν.

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

Ποιητικὴ πλειάς.—Ὁ Ροσίνης.—Ὁ Ἀντώνιος Δάνδρλος.—Ποίησις παρ' Ἑβραίοις.—
Μουσαίου, (τὰ καθ' Ἡρώ καὶ Δεάνδρον.)—Ἡ Ἑλένη τῆς Μιλήτου.—τὸ Ἄνθος τῆς
Ἀλόης.—Ποίησις.—Σκέψεις ἀνατολικαί.

ΑΓΓΕΛΙΑΙ ΒΙΒΛΙΩΝ.

Παρισίων Δράματα ὑπὸ Πονσὼν Τεράϊλ, μετάφρασις Κ. Παρδαλάκη καὶ Α. Γ. Σκαλίδου, τόμοι τρεῖς. Τιμῶνται δραχ. 30.

Ἄγγελος Πιτοῦ ὑπὸ Α. Δουμᾶ, μετάφρασις Α. Γ. Σκαλίδου. Τιμᾶται δραχ. 10.

Κόμησσα Σαρνὸ (συνέχεια τοῦ Ἄγγελου Πιτοῦ), ὑπὸ Α. Δουμᾶ, μετάφρασις Α. Γ. Σκαλίδου. Τὸ μυθιστόρημα τοῦτο ἀπαρτίζει τόμους τέσσαρας. Μέχρι τοῦδε ἐξεδόθησαν δύο τόμοι. Τιμὴ ἐκάστου τόμου δραχ. 7 $\frac{1}{2}$.

Αἱ Διάσημοι δίκαι. — Ληυδοβίκος ΙΣΤ', ὑπὸ Φουκιέ, μετάφρασις Α. Γ. Σκαλίδου, τύποις Περρῆ-Βαμπᾶ, τιμᾶται διὰ μὲν τὰς Ἀθήνας δραχ. 1,50, διὰ δὲ τὰς ἐπαρχίας 1,75.

Περίπλους καὶ περιήγησις τῆς γῆς, ὑπὸ Ἰακώβου Ἀραγῶ, μετάφρασις Δ. Πανταζῆ, τύποις Περρῆ-Βαμπᾶ, τόμος Α', τιμᾶται δραχ. 8.

Οἱ τρεῖς σωματοφύλακες, ὑπὸ Α. Δουμᾶ, μετάφρασις Γ. Καμπούρογλου, ἐκδοσις νέα τῶν καταστρημάτων Περρῆ Βαμπᾶ. Ἐκδίδονται κατὰ τομίδια ἕκαστον τῶν ὁποίων τιμᾶται δραχ. 1,50.

Γεώργιος Ζαλοκώστας, ὑπὸ Σ. Π. Δάμπρου Ἡπειρώτου, τύποις Μηλιάδου. Τιμᾶται δραχ. 2,50.

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΙΣ.

Οἱ προμηθεύοντες ὃ συνδρομητὰς εἰς τὴν Ἐθνικὴν Βιβλιοθήκην προπληρώνοντας τὴν ἑτησίαν συνδρομὴν τῶν λαμβάνουσιν ἐπὶ ἓν ἔτος αὐτὴν δωρεάν.

Οἱ ἀλλάσσοντες διαμονὴν συνδρομηταὶ ὀφείλουσι νὰ εἰδοποιῶσιν ἐγγράφως τὴν διεύθυνσιν περὶ τούτου, ἵνα γνωρίζῃ ποῦ πρέπει νὰ στέλλῃ τὰ φυλλάδια· εἰ δὲ μὴ τὰ ἀπολεσθέντα ἀναπληροῦνται ἀντὶ λεπτῶν 50 ἕκαστον.

ΟΥΔΕΙΣ τῶν ἐν ταῖς Ἐπαρχίαις γίνεται συνδρομητῆς, ἀν δὲν πέμψῃ συγχρόνως τῇ αἰτήσει καὶ τὸ ποσὸν τῆς ἑτησίας συνδρομῆς.

ΠΑΣΑ ἐπιστολὴ μὴ ἀπηλλαγμένη ταχυδρομικῶν τελῶν εἶναι ἀπαράδεκτος.

Αἱ ἐπιστολαὶ ἐπιγράφονται οὕτω :

Πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τοῦ περιοδ. συγγράμ. « Ἐθνικὴ Βιβλιοθήκη. »

Εἰς Ἀθήνας.

Αἱ περιέχουσαι χρήματα ἐπιστολαὶ πρέπει νὰ στέλλωνται ἐπὶ συστάσει.

Τὰ τρία προηγούμενα ἔτη τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης πωλοῦνται ἀντὶ δραχμῶν 6 ἕκαστον.